

NR 4 okt 2000

Sverige & Norge: 59:-
Danmark: 55:-
Finland: 44 mk

Flugfiske i Norden

Professor Nappindikator av CdC Använd vax
Härjedalens gömda skatter James Wright

Hur vinner man fiskeprylar för 15.000?

Busenkelt!

Inför premiären av fjellbekk.com har vi en tävling på Internet. Du har möjlighet att vinna fiskeprylar till ett värde av 15.000 kronor! Gå in på www.fjellbekk.com och anmäl dig så talar vi om när tävlingen startar!

Vad är fjellbekk.com?

Tänk dig att du står vid älvkanten med fiskeutrustningen i högsta hugg och blickar ut över älven. Du vet att det är avgörande att du finner rätt plats längs älven för att kvällen runt elden skall bli just så som du fantiserat om innan du kom hit. Vi är den platsen, längs älven, fast på Internet. Vi på fjellbekk.com har en vision om att skapa rätt förutsättningar för dig och ditt fiske, vi vill helt enkelt att du lyckas! Det är därför vi erbjuder diskussionsgrupper där du kan ta del av andras tips och åsikter eller varför inte delge andra dina egna. Det är därför vi publicerar artiklar, tester och produktnyheter och det är därför vi har ett stort sortiment av produkter som du kan välja bland. Kort sagt vill vi vara en del av din fiskelycka!

Inom kort kommer vi att starta upp nordens största portal för jägare och fiskare! Kom in och registrera dig idag!

Vi finns på Internet:
www.fjellbekk.com

fjellbekk.com

- Jaktshop - Fiskeshop - Community - Resor - Försäkringar - Fjellbekk Magazine -

Flugfiske i Norden

NR 4 okt 2000

Innehåll i detta nummer:	Sid
Ledaren	5
Mästaren från Sprouston on Tweed	6
Nyt fra Danmark	11
Bäverhöljan	12
Nappindikator av CdC	14
Strandnära höstfiske	16
Nytt fra Norge	19
Härjedalens gömda skatter	20
Variationer på grundtema	24
Black & Peacock	28
Septemberöring	29
Ett smart litet hackelskydd	31
Höstgädda på stor streamer	32
Professor	36
Bokbiten	38
Varför använda vax?	40
Nytt från Sverige	42
Marknadsnytt	44
Jag minns mitt 80-tal	48
Köp, sälj & byt	53
Flugbindningstävling	54
Så minns vi Rolf Smedman	58
Forlenget CdC-dun	60

Omslagsbilden:

Foto: Håkan Stenlund

EMÅN- med flugspö längs världens förnämsta havsöringsvatten

... är namnet på boken som kom i våras och som handlar om den unika havsöringsstam som räknas till den allra största och grövsta i världen. Författaren **Pelle Klippinge**, en trogen medarbetare i FiN, har på många sätt fångat Emåns mystik och anor i denna fängslande bok.

Boken berättar om sportfisket allt sedan början av 1900-talet. En ingående beskrivning och en resa längs Emåns strömmande vatten från källan till havet. Varje pool beskrivs ingående därtill fångststatistik under årens lopp. De 208 sidorna behandlar även Emåöringens biologi, beteende och vandringsmönster. En utförlig presentation av de speciellt skapade Emflugorna samt modernare varianter finns med. I bokens femton kapitel finns vidare en förnämlig presentation i ord och bild av de äldre profilerna vid Emåns natursköna fiskevatten såsom Gustaf Ulfsparre, Göran Ulfsparre, Stig Nilsson, "Olle-Spik" m fl. Dessutom förekommer också delar av det material med tillhörande foton som Gustaf Ulfsparre en gång påbörjade men ej avslutade under sin levnad.

Bokens förord är skrivet av Göran Ulfsparre med inledningen och akvarell av konstnären – tillika gamle Emfiskaren – Rolf Smedman. Kartor, flugor och illustrationer är målade av konstnären Thommy Gustavsson och formgivning har gjorts av Werner Schmidt. De drygt 120 bilderna som förekommer i boken är från Ems Herrgårds privata arkiv samt Pelles egna 25-åriga vandringar med flugspö och kamera längs detta unika fiskevatten.
– Läs denna spännande bok! –

Pris: 350 kronor.

En mindre numrerad bibliofilupplaga finns till ett pris av 600 kronor.
Postens avgifter tillkommer.

Du kan redan nu beställa denna bok om Emån från

FLUGFISKE I NORDEN

Violgatan 7, 343 34 ÄLMHULT

Tel +46 0476-160 90, fax +46 0476-160 64

Det ultimata catch & release fisket

En höst för ett femtontal år sedan tog jag tillsammans med en kompis ledigt några dagar för ett sent harrfiske vid ett dalavatten. Med på resan var också en ung junior som börjat fiska med fluga samma sommar. Han hade just lärt sig kasta vid ett stilla regnbågsvatten och att fiska en harrström var en helt ny och spännande erfarenhet för honom. Under bilresan upp genom landet var frågorna många; vi diskuterade kastteknik för strömmande vatten, vikten av att menda linan för att få bra flyt, val av fluga och annat som än så länge bara var teoretiska kunskaper för honom. Men han hade asken full av nya, egenhändigt bundna flugor och entusiasmen var det inget fel på...

Vi fick också några fina, soliga höstdagar och harren steg villigt till våra torrflugor. Redan tidigare under sommaren hade vi talat om catch & release och att fiska med sunt förnuft och inte ta mer fisk än man behöver för dagen. Men det är naturligtvis svårt för en ung flugfiskeentusiast att sluta fiska när det är som roligast. Speciellt som harren hela tiden steg till hans flugor.

Min kompis valde emellertid att sluta fiska och började pyssla med dagens middag och själv gick jag en tur längs älven med skissbok och penna. När jag kom tillbaka efter en stund, möttes jag av min kompis med ett brett leende över hela ansiktet:

"Här ser du det ultimata catch & release fisket", sa han och pekade ut mot vår junior, som fortfarande stod utvadad i älven med vakande harr framför sig. "Han fiskar för fullt med samma Red Tag som han använde då han började övningskasta tidigare i somras."

Han hade helt enkelt bytt ut sin fiskefluga mot en Red Tag, där vi hade knipsat av kroken i krokbojen för att skydda hans ögon mot alltför lågflygande flugor under de första kastövningarna för ett halvår sedan. Nu hade han letat fram en sådan fluga igen – men denna gång för att skydda harren från skador!

Han bedrev helt enkelt ett fiske, där harren "releasade" sig själv redan i huggögonblicket. Men kul hade han medan han räknade påslagen – fiskeintensiteten var det heller inget fel på och hans lek med fisken var helt oskyldig.

Catch & release är ett begrepp som väcker starka känslor. Att "fånga och släppa tillbaka" låter mer neutralt. Men egentligen är det ju bevekelsegrunderna för att återsätta fisken som är det avgörande. Vårt eget sena höstfiske efter harr – i ett vatten som också höll lekvandrande öring – var till exempel möjligt genom att öringen kunde sättas tillbaka (ovillkorlig release) om den mot förmodan skulle ta våra flugor. Med andra

ord "catch" på harren och "release" på öringen denna tid på året. Alternativet skulle vara att helt stänga vattnet för allt fiske på hösten i älvar med blandbestånd, vilket man också gör på sina håll, trots att harren är värlekande.

Återutsättning var ursprungligen ett sätt att skydda bestånd eller delar av bestånd. Men idag tycker jag mig allt oftare möta en attityd, där metoden används mer som ett medel för att motivera fortsatt fiske genom att upphöjas till en "högre" sportslig dygd. Personligen känner jag istället numera en allt starkare olust, då jag ser flugfiskare leka med fisken under täckmanteln att de bedriver catch & release; att fånga fisken för att släppa den och sedan fiska på den igen för sitt eget höga nöjes skull känns inte värdigt vår sport.

Då sympatiserar jag mer med dem som behåller en och annan matfisk och sedan slutar att fiska, eller gör som vår unge flugfiskare på sin första harrfisketur. Han lekte visserligen också med fisken, men han utnyttjade bara fiskens inneboende önskan att stiga till den kroklösa fluga och riskerade aldrig att skada den.

Det visar på ett personligt ansvar för vad han sysslade med...

Gunnar Johnson

Mästaren från Srouston on Tweed

*Historien om James
Wright, en av de största
laxflugebindarna
genom tiderna*

Text & foto: Göran Claréus

De gamla klassiska laxflugorna, som komponerades i mitten på 1800-talet, vackert utstyrda i pråliga färger och med material från de mest säregna och färggranna fåglar, har fått stå som en något mytisk och gåtfull förebild för det som rör laxfiske med fluga. Dessa flugor kan även fångsla personer som i övrigt inte har det minsta intresse för någon form av fiske.

När de betraktar en vacker, klassisk laxfluga, upplever de oftast att de står inför ett konstverk av egenartad skönhet.

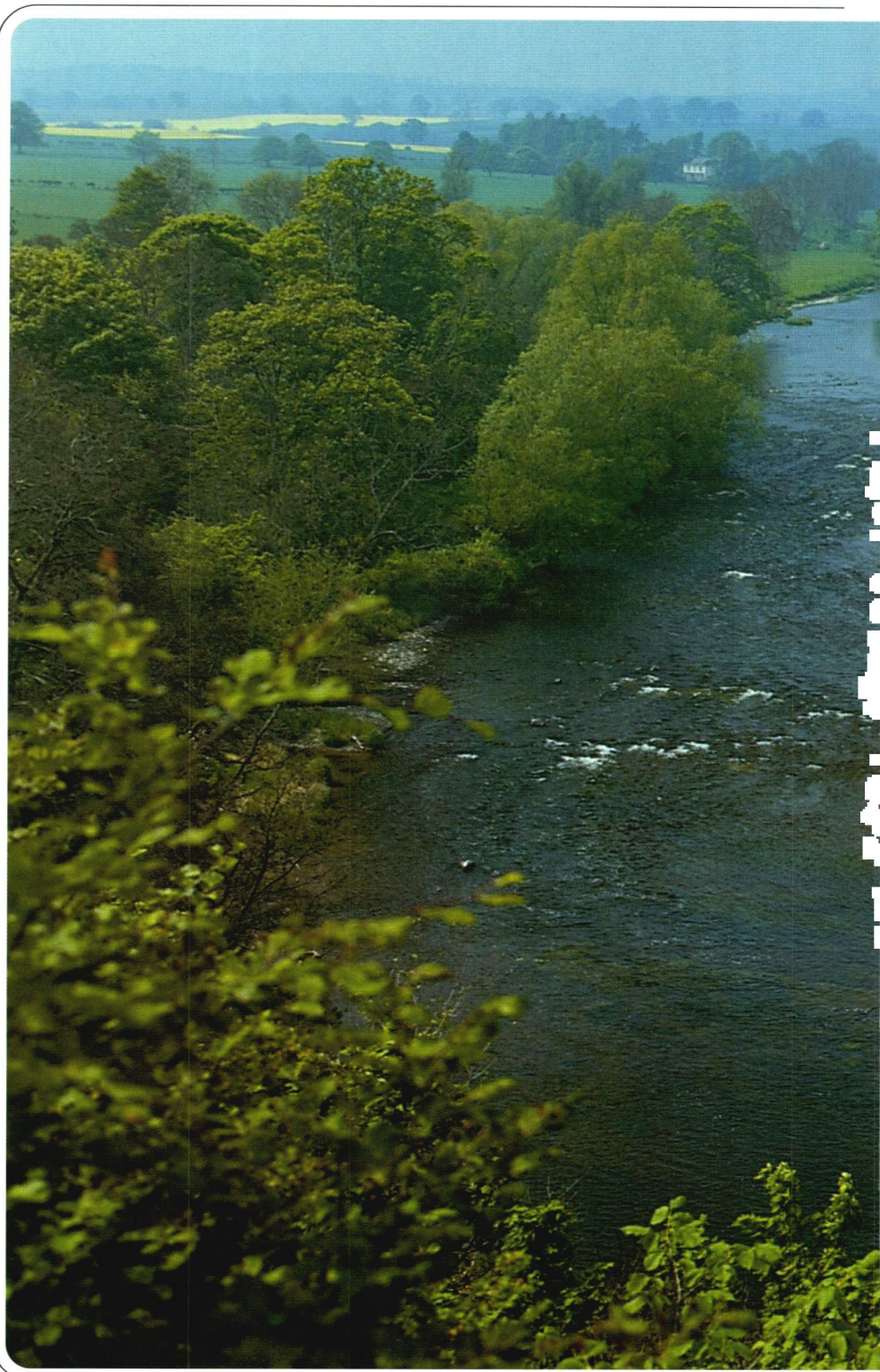
Det är nu bra länge sedan jag själv för första gången fick en av dessa klassiska laxflugor i min hand. Jag måste verkligen erkänna att jag trollbands vid anblicken av detta underliga och sköna konstverk redan från allra första stund. Detta hände någon gång i mitten av femtiotalet och jag hade, mest av en slump, vid ett tillfälligt besök i huvudstaden klivit in i den ansedda jakt- och sportfiskeaffären Leidesdorff.

Nu stod jag där med en stor enkelkrokad Jock Scott i min hand. Något vackrare och mer magiskt kunde jag inte tänka mig. Dessutom var den av Hardy's tillverkning, ett namn som jag då inte kände till, men som skulle komma att följa mig på färden åren framöver. För under de följande åren skulle jag nämligen snart sälla mig till flugfiskarnas något underliga och utvaldaskara...

Först var det närmast fisket efter

öring och harr i fjällen som gällde, och jag laddade med betydligt klenare ammunition; torrflugor, nymfer och en och annan mager streamer, en märklig nymodighet som hade kommit från det stora landet borta i väster. Givetvis fiskade jag med ett enhands flugspö som seden bjöd, ett vackert splitcane-spö av Arjons fabrikat med det kling-

ande namnet "Silverbow". Höjdpunkten vid detta fiske nådde jag sommaren 1964, när jag på en liten torrfluga, en Coachman, lyckades bärga en läcker fjällöring på prick fyra kilo i den nordnorska Rostaälven. Nu trodde jag naturligtvis att jag nått de allra översta höjderna av fiskarlivets lycka, men ödet och framtiden hade ännu några

River Tweed i lummig försommargrönska.

väl utvalda planer för mitt vidkommande.

Silver Grey

Jag råkade någon gång i början på sextiotalet få tag på en bok av den mycket kände amerikanske flugfiska-

ren Joe Brooks. Han hade, som den kändis han var, kunnat resa runt i Norge och fått fiska lax i de flesta av de så berömda älvarna Lærdal, Alta, Vosso, Stjørdal med flera.

På ett ställe i hans bok stod det något speciellt uppmanande och upphetsande:

”Sätt en Silver Grey på tafsén, och du

har en fluga som fångar lax i vilken älv du än väljer att fiska”.

Det lät ju fantastiskt! Sagt och gjort. Nu skulle det alltså satsas på laxfiske!

Efter att ha läst några av Hans Lidmans lidelsefulla beskrivningar om fisket i nordnorska älvar, styrde jag med bestämda steg och något hopp-
forts på nästa uppslag

Tre av James Wrights kanske mest kända laxflugor: Thunder & Lightning, Black Doctor och Silver Grey. Flugorna på bilden är bundna av Sven-Olov Hård, Gävle.

Till vänster: Gillien Whalter "Wattie" Burns, som hjälpte mig med uppgifter i mina efterforskningar om James Wright.

Nedan: Huset i Sprouston on Tweed, där James Wright bodde och hade sin berömda flugbindarverkstad.

forts från föreg uppslag

fullt i blicken mot den stora Tanaälven. Här skulle det ha fångats laxar på över 30 kilo i vikt, och det på sportfiskeredskap. Tanken svindlade! Varför skulle jag då inte kunna få fiskar som var bara hälften så stora? Alltså blanka, sköna laxar på cirka 15 kilo...

Nu hade jag också garderat mig och införskaffat många enkelkrokade Silver Grey i diverse olika storlekar. Jag fick också mycket riktigt min allra första blanklax den första fiskekvällen nedanför Storfossen i Tana. Givetvis på en Silver Grey. Även om det nu inte var någon jättelax, utan en smålax på bara 2,5 kilo, kan jag ändå lova att jag blev hel-såld på detta fiske för all framtid.

Som någon klok man har sagt: "En gång laxfiskare, alltid laxfiskare". Detta fiske innebär en uppoffring och en lidelse, som det inte går att frigöra sig från. Om jag inte under kommande sommarkvällar kommer att kunna få kasta mina färgglada flugor ut över det for-sande älvbruset, där jag vet att storlaxen står på lur, då har också mitt liv förlorat något för mig mycket viktigt!

De stora mästarna

Allt efter som åren gick och jag lyckades fånga allt fler och större laxar, fick jag också allt större respekt för och insikt om de gamla laxflugornas betydelse för ett lyckat fiske. Jag började läsa allt av vikt kring de stora mästarna, som en gång komponerat dessa underfundiga skapelser. Ett namn som jag då ständigt återkom till var James Wright, den i mitt tycke kanske störste av dem alla. Om vi idag väljer ut tio av de mest kända klassiska gamla lax-mönstren som fortfarande används världen över, så kommer garanterat minst fem av dessa att ha komponerats av just James Wright! Detta tycker jag talar för sig själv.

Det har givetvis funnits storheter inom laxflugebindningen både före och efter honom. Nämnas kan George M Kelson, Francis Francis, William Blacker, Michael Rogan och andra sto-

ra mästare. Men ändå! Om man tittar på det som James Wright skapade under sin storhetstid i mitten av 1800-talet, så måste man bli imponerad av hans stora hantverkskonst och skaparförmåga. Flugor som Thunder & Lightning, Black Doctor, Blue Doctor, Silver Doctor, Silver Grey, Stevenson, The Lion, The Greenwell, The Dandy, The Byrel, Silver Ranger, Black Ranger, The White Wing, John Cambell, John

han hade stor fallenhet och talang för den säregna konsten att binda vackra och starka laxflugor. Att flugorna höll för många laxhugg var viktigt, eftersom materialen till dessa oftast var förhållandevis svåra att uppbringa och även för den tiden kostsamma.

Snart bildades en liten krets kring James Wright som då och då hängav sig åt spännande fisken i den närliggande älven Tweed. Bytet var då både station-

när öring och lax. I detta gäng återfanns också prästen William Greewell. Han skulle sedermera ge namn åt en mycket berömd öringfluga, Greenwells Glory. Givetvis var det James Wright som fick uppdraget att binda upp flugan, och den gjorde snart stor lycka över hela öriket. Alla öringfiskare av rang ville ha den nya och omtalade flugan i sin ask.

Nu hade James rykte som flugbindare också spridits ut över landets gränser och han fick möjlighet att delta i stora utställningar där hans omtalade, ut-sökt vackra laxflugor skördade stora framgångar. Flera guldme-

daljer tillföll honom och han var mot slutet av sin levnad ett mycket aktat namn. Han fick också ett flertal gånger resa till London och förevisa sin flugbindningskonst på den anrika Fly-fisher's Club.

James Wright var också en av de allra första att binda härvingade laxflugor. Garry, eller Gary Dog som den också kallas, är en av dessa och har visat sig fiska mycket bra i humusfärgade laxvatten som Mörrumsån, Byske älv, Ängesån och Kalixälven med flera vatten.

När det gäller James Wrights Ranger-serie, som innehåller flugor som Black Ranger och Silver Ranger, gör vissa gällande att den kanske mest kända, Durham Ranger, inte skulle vara komponerad av James Wright utan av Walter Scruton, som tydligen också fanns i kretsen kring James Wright. Men den store George M Kelson har i sin berömda bok "The Salmon Fly" angivit James Wright som upphovsman även till Durham Ranger – och då får vi väl tro honom. Han om någon bör ju veta!

forts på nästa sida

En mycket unik bild! Den enda kända bild där James Wright finns med. På denna bild, som visar fiskevännerna kring James Wright samlade vid Sprouston on Tweed, finns även prästen William Greenwell. Tyvärr finns ingen person som idag kan säga vem som är vem på bilden. Fotot är utlånat av Gillien Whalter Burns.

Ferguson och många, många fler som kanske inte är så kända idag.

James Wright föddes 1829 vid den berömda laxälven Tweed, som bildar gräns mellan Skottland och England. Platsen var Sprouston på den södra sidan, strax nedanför den lilla staden Kelso. Fadern George var flugbindare, och James fick mycket tidigt lära sig allt av vikt som rörde flugfiske och flugbindning.

River Tweed var vid den tiden ett mycket förnämligt laxvatten. Här steg laxen tidigt på vårvintern, men även vid en sen stigning i oktober/november, och då kunde det röra sig om mycket stor lax på över 20 kilo. Den allra största som fångats på fluga i River Tweed vägde hela 57,5 pound (25,8 kilo) och togs 1886 på en Silver Wilkin-son nummer 4/0 av en Mr Pryor på sträckan Floors.

James Wright blir ett aktat namn

James Wright skulle snart visa att

Mästaren från...

forts från föreg sida

När jag i maj 1995 kom till den lilla staden Kelso vid river Tweed var givetvis målet att också besöka platsen Sprouston, där James Wright haft sin viktiga gärning. Jag fick också genast kontakt med en lokal gillie, Whalter "Wattie" Burns, som följde med och vi-

sade mig huset där James Wright haft en liten affär, där han sålde sina berömda laxflugor.

James Wright dog 1902 och har för alla tider skrivit in sig i laxflugfiskets historiebok. Den laxflugfiskare som inte har någon av hans Silver Grey, Black Doctor eller Thunder & Lightning i sin flugask, den flugfiskaren vill jag påstå inte är till fullo rustad för kommande duster och äventyr med sköna, blanka laxar!

Böcker är en god källa till kunskap om de klassiska laxflugorna och deras historia. Även om de gamla mästarnas böcker ännu finns att köpa från välsorterade antikvariat, så kan glädjen att få läsa dem i originalutgåva bli en tämligen dyrbar historia. Lyckligtvis finns många av de gamla titlarna numera i nytryck till betydligt plånboksvänligare priser. Därtill kommer flera intressanta böcker från nutida författare. Nedan finner du ett urval.

Tips på böcker om historien och tekniken kring de klassiska laxflugorna:

George M Kelson: "The Salmon Fly – How to dress it, How to use it." Originalutgåvan kom i England 1895. Senare utgiven på The Flyfisher's Classic Library 1997. Detta är en verklig "Bibel" när det gäller laxflugor och laxflugebindning. Vackert illustrerad med många färgplanscher och rikligt med bindbeskrivningar på de gamla klassikerna.

George M Kelson: "Land and Water". En kompletterande bok till den första. Även denna med vackra färgillustrationer och mängder med bindbeskrivningar. Rör laxflugornas utveckling mellan 1886 och 1902. Även denna bok finns i nyutgåva från The Flyfisher's Classic Library 1993.

John James Hardy: "Salmon Fishing". Boken innehåller omfattande bindbeskrivningar på J J Hardys egna mönster plus mängder av andra klassiker. Rikt illustrerad. Originalutgåvan kom 1907. Finns nu också i nyutgåva från The Flyfisher's Classic Library 1995.

Andra mycket rara böcker från The Flyfisher's Classic Library: William Blackers "Blacker's Art of Fly-making", vars första utgåva kom 1842, samt J H Hales "How To Tie Salmon Flies". I den senaste finns en sammanställning från 1919 med 361 klassiker med bindbeskrivningar.

Amerikanska utgåvor med rika beskrivningar på klassiska engelska laxflugor:

Joseph D Bates Jr and Pamela Bates-Richards: "Fishing Atlantic Salmon". Stackpole Books 1996. Mycket vacker och omfattande bok med mängder av klassiker vackert återgivna.

Paul Schmookler and Ingrid V Sils: "Rare and Unusual Fly Tying Materials" från förlaget The Complete Sportsman, Millis, Massachusetts, 1997. Ett praktverk, som förutom att det innehåller tusentals illustrationer av mindre torrflugor, nymfer, streamers och märkliga amerikanska "kusar", också har mängder av vackert illustrerade klassiska laxflugor. Finns i två fristående delar, varvid jag hänvisar till del 2.

Några skandinaviska böcker om klassiska laxflugor:

Jan Johansson: "Du Vidunderlige Lakseflue". Steenballes, Norge 1988. Ger en bra bakgrund till de engelska laxfiskarnas inverkan på laxfisket i Norge och en del historiska aspekter runt fisket och flugorna. Läs-värd!

Mikael Frödin: "Klassiska Laxflugor". Mönster och historia. Rabén & Sjögren 1991. Med illustrationer och bindbeskrivningar.

Lennart Bergqvist: "Laxflugor – på mitt sätt". Förlag Arvika Grafiska 1996. Många tekniska beskrivningar och mängder av bilder i färg på alla knepiga bindmoment fram till en färdig klassiker!

Artikelförfattarens egen utgåva: "Lax på fluga". ICA-förlaget 1998. Här har jag redogjort för laxflugans ursprung och laxflugfiskets historia.

Flertalet engelska, amerikanska och andra böcker om klassiska laxflugor går att beställa från *Fly Books, Tegnérsgatan 22, 561 32 Huskvarna*. Adressen till The Flyfisher's Classic Library är *3 North Street, Ashburton, Devon, TQ13 7QJ, England*.

NYT FRA DANMARK

Redaktør Steen Ulnits

Kamp om den danske natur

Såvel Ribe Amt som Ringkøbing Amt længere nordpå konstaterede i forsommeren giftige alger langs den jyske vestkyst. Således blev der ud for den populære Vejers Strand observeret så mange giftige alger, at vandet blev fyldt med slimet skum produceret af algerne. Det er dette proteinrige skum, som forvolder dyr og badegæster gener, og som efter al sandsynlighed også var årsagen til den massedød, som ramte hornfisk på vej ind i de danske farvande for et par år siden.

De giftige alger, som hærgede langs den jyske vestkyst i nogle uger – fra Ribe i syd til Thyborøn i nord – forsvandt igen af sig selv. Men knapt kunne man afblæse alarmerne omkring de giftige alger på Vestkysten, førend årets første giftige alger dukkede op på den anden side af Jylland – i Kattegat...

Fødevaredirektoratet, hvorunder sundhedsfarlige muslinger hører, måtte udsende en generel advarsel mod indsamling og fortæring af blåmuslinger i hele det store område syd for Djursland og vest for Fyn. Det var fundet af muslinger indeholdende algegiften DS – Diarrhetic Shellfish Poisoning – i det nævnte område, som fik direktoratet til at advare. Samtidig blev det kommercielle muslingefiskeri i selvsamme område standset. Altsammen på grund af alt for mange næringsstoffer i havet omkring Danmark.

Mens myndighederne endnu intet har gjort for at rette op på forholdene i

den iltsvindsplagede fjord, som afgik ved døden i sensommeren '97, så har danske TV3 blandt sine seere indsamlet kr 125 000 til den nystiftede "Mariaager Fjord Miljøfond". Det er tanken, at de indsamlede penge fremover skal bruges til en årlig pris til personer og projekter, der kan gavne vandmiljøet i det mange har kaldt "landets smukkeste fjord". Men som desværre blev til den mest ildelugtende af dem alle.

I skrivende stund ser det ud til at sommeren ikke bliver så varm og stille, som tilfældet var i 1997, hvor fjorden døde. Det er nemlig en rigtig kold og våd sommer, som huserer her tre år senere – efter et usædvanlig varmt forår, som ellers godt kunne have givet bange anelser om sommervarme og fjorddød.

Samtidig bød foråret mange steder – også i Mariager Fjord – på et fremragende havørredfiskeri. Bedre end i mange år. Enkelte kystfluefiskere slog sig således på andre fiskearter, da de simpelthen ikke orkede fange flere havørreder. Det kunne lyde som en god fiskehistorie, men er ganske sandt!

I 1998 nedsatte miljø- og energiminister Svend Auken et såkaldt Naturråd bestående af en række naturvismænd. Et Økologisk Råd, om man så må sige, og en pendant til Økonomisk Råd og dets økonomiske vismænd. Naturrådets opgave var og er at følge udviklingen i den danske natur og derudfra rådgive den danske regering i natur-

spørgsmål. Naturrådet barslede i foråret med sin første rapport overhovedet – et digert værk, hvori rådet blandt andet anbefaler følgende:

– At grundloven skrives om, så der – som i Norge og Finland – tages skyldigt hensyn til naturen i alle spørgsmål. Den private ejendomsret bør tages op til revision.

– At den danske befolkning i videre omfang sikres adgang til danske naturområder, som enten fredes eller opkøbes af private personer eller institutioner.

Disse to punkter har vakt en del bestyrtelse. Danmarks Jægerforbund (DJ) mener således, at en fri adgang til den sårbare og meget begrænsede danske natur vil være en alt for stor belastning for den. Ikke mindst i dyr og fugles yngletid er det bydende nødvendigt, at dyrelivet får fred, mener DJ.

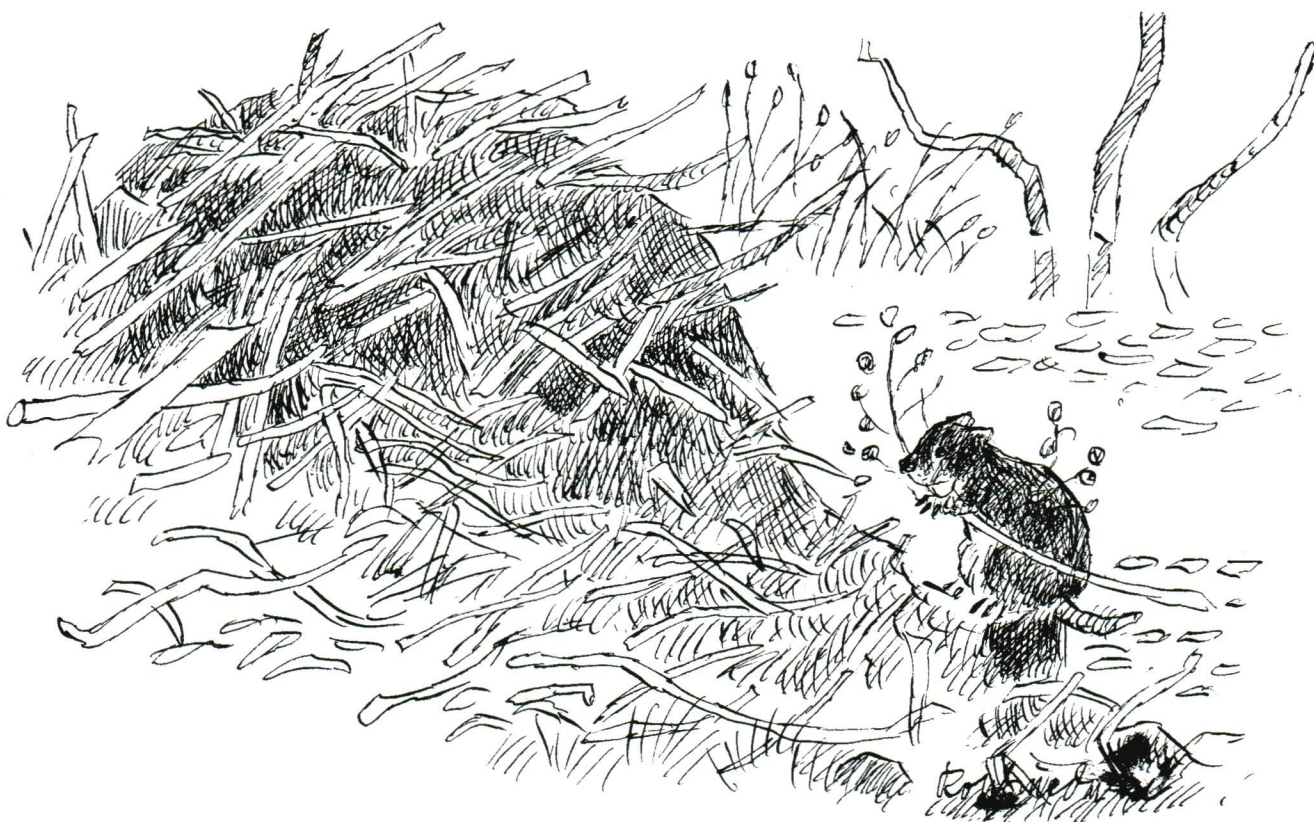
Formanden for Naturrådet går imidlertid stærkt ind for en friere adgang til naturen, og det gør formanden for det indflydelsesrige Friluftsråd også. Begge er dermed på linje med miljøminister Svend Auken, som tidligere har talt for det samme. Det er især adgangen til de større søer og åer, der tænkes på.

Miljømyndighederne generelt og miljøministeren specielt har længe slået på tromme for vandkraften, der leverer CO₂-fri energi, og som dermed ikke bidrager til drivhuseffekten og den globale opvarmning.

Nu viser det sig imidlertid ikke at holde vand i virkeligheden. Amerikanske "New Scientist" kan nemlig – med baggrund i en rapport fra organisationen "World Commission on Dams" – berette, at vandkraften faktisk er storleverandør af drivhusgasser. Blot er det ikke CO₂ der produceres, men metan – CH₄ – som er den anden af de vigtige naturproducerede drivhusgasser.

Det viser sig nemlig, at der i bundslammet på de opstemmede kraftværkssøer og vandmagasiner produceres store mængder metan. Og da metan er 20 gange så effektiv en drivhusgas som CO₂, konkluderer rapporten, at vandkraften samlet set øger drivhuseffekten. Stik modsat de hidtidige antagelser. Så nok er vandkraften CO₂-fri. Men den er samtidig CH₄-rig!

Rapporten er oplagt læsning for miljø- og energiminister Svend Auken, når han snart skal tage stilling til Tankeværkets og Gudenåens fremtid!

Bäverhöljan

Vattnet hade översvämmat stränderna, småtallarna längs höljan stod med gulnade barr och överallt syntes spår av bävrarnas framfart i form av fällda och avgnagda lövträd

Text: Kaj Kull

Teckningar: Rolf Smedman

Jag hittade "Bäverhöljan" nästan av misstag.

Fisket i den lilla skogsån hade gradvis blivit sämre av allt lägre vattenstånd. En sen kväll, efter att ha provat några av de välkända fiskeplatserna, gick jag därför långt nerströms genom den täta skogen och stod plötsligt vid en lång hölja.

Den långsamma inloppsströmmen såg lovande ut. Efter några blindkast flöt min nattsländeimitation Smokey nerströms. Jag förlängde flugans flytsträcka genom att dra lina från rullen och släppa ut den med nytt kast. Flugan hoppade och irrade mot strömmen som en levande insekt och dränktes plötsligt!

Så blev det stumt. En kraftig virvel visade sig i ytan; en stor fisk hade tagit min dränkta torrfluga!

Jag höll emot så mycket jag vågade. Tafsen var inte dimensionerad för fiskar av den här kalibern!

Fisken gick länge på djupet och spände. Några gånger såg jag den breda ryggen av en grov öring när den gjorde en kort ytrusning.

Plötsligt slaknade linan och jag vevade långsamt in en avsliten tafs. Tillintetgjord sjönk jag ner på en sten och tände en cigarrett med skakande händer.

Medan jag rökte kröp nerverna långsamt tillbaka in under huden igen och jag såg mig omkring. I den tilltagande skymningen fick jag syn på något jag väntat länge på att hitta, en bäverhydda på andra stranden ett stycke nerströms.

Kvällen gav ingen fisk, men en värdefull upptäckt!

Nästa kväll var jag där igen. Fisket i inloppsströmmen gav inget resultat; öringen hade tydligen övergett sin ståndplats, skräm av gårdagskvällens händelser.

En rekognosceringstur visade en längd på höljan av mer än trehundra meter. I nedre änden hade bävrarna byggt en damm mot resterna av en gammal bro, bred nog för kärrtransporter och fortfarande gångbar. Men inga spår efter någon kärrväg var längre synliga på någon sida av bron, allt var igenvuxet.

Längs stränderna hade höjningen av vattenståndet översvämmat stora markytor. Småtallarna längs höljan stod med gulnade barr mitt i sommaren. Överallt syntes spår av bävrarnas framfart i form av avgnagda rester av lövträd.

Utan vadarstövlar var man chanslös att fiska av höljan. Man fick vada i drygt knädjupt vatten för att komma fram till den ursprungliga strandkanten. Här och där bredde vakringar ut sig i höljans lugna yta...

Jag vadade försiktigt ut ett stycke nerströms bäverhyddan. Några minuter senare flöt en nybunden Smokey långsamt mot den plats där jag en stund tidigare sett ett lovande vak. Koncentrationen var total.

Plötsligt blev jag distraherad. I den rådande tystnaden hördes ett knaprande ljud från bäverhyddan samtidigt som lövslyet bredvid kom i gungning. Min uppmärksamhet splittrades.

Då kom hugget! Ryggmärgen fungerade snabbare än hjärnan, så när huvudet registrerade "fisk"! hade jag redan gjort ett halvt omedvetet mothugg.

I en blixtrande rusning rev fisken åt sig drygt tio meter linna och rullspärren skrek till över den omilda behandlingen.

Då plaskade det till ordentligt borta vid bäverhyddan; ett plask som om någon slagit en flat kanotpaddel mot vattenytan. Rullens gälla protest skrämde tydligen någon av bävrarna ordentligt!

Det blev för mycket för mig att försöka koncentrera mig på två ställen samtidigt. Jag missade första håvningsförsöket grovt och fick ingen mer chans. En fin öring gick fri med tafsen runt några vattenväxter, hoppade och var fri...

Oddsens var på min sida den här kvällen. Jag hade redan några fina öringar i fiskekorgen och befann mig nu nere vid utloppsdammen, när jag med ett ögonkast uppströms fick se en bäver komma simmande nerströms. Äntligen!

Jag vevade snabbt in linan. Vis av erfarenheten använde jag nu en av mina ljudlösa rullar och smög mig långsamt vadande uppströms längs den översvämmade gamla strandkanten.

Mitt i höljan simmade bävern in bland den översvämmade växtligheten på min sida av ån. Jag fortsatte upp till platsen där den försvunnit och väntade. Inget hördes eller syntes på en lång stund.

En vakring bredde ut sig på vattenytan inom bekvämt kasthåll. Det fick vara hur det ville med bävern; den här möjligheten var för bra för att missas...

Jag la ut min torrfluga och väntade...

Då kom bävern långsamt utsimmande på fritt vatten ungefär tio meter uppströms om mig. Jag stod helt orörlig och såg den simma snett över höljan och in bland växtligheten på andra sidan.

För sent upptäckte jag att en fisk under tiden hade tagit min fluga och spottat ut den igen. Flugan var borta, dränkt. Jag hade missat mothugget helt, tack vare bävern.

Strax kom bävern utsimmande igen med kurs mot mig. Jag stod blick stilla och höll nästan andan också. Ungefär en spölängd från mig gjorde den höger om och vände uppströms igen.

Plötsligt dök den, blixtsnabbt. Samtidigt hördes den nu för mig välbekanta stjärtklatschen och jag såg den inte mer den kvällen.

De fångade fiskarna i all ära, men kvällens behållning var bävern. På ett sådant närhåll också!

Jag hade kameran med mig vid nästa besök. Det knaprande ljudet hördes från bäverhyddan och lövslyet gungade.

Jag smög mig försiktigt i läge mitt emot bäverhyddan, beredd med kameran. Plötsligt dök en bäver upp till ytan och började simma mot hyddan.

Jag hade bävern i sökaren. Den höll lämplig kurs; solljuset lyste snett bakifrån, det skulle bli en perfekt motljusbild. Lite närmare, en bit till... en bit till, tänkte jag hela tiden, medan jag väntade på att också få med en bit av hyddan i sökaren.

Men plötsligt kastade sig bävern helt upp ur vattnet. För en bråkdelens sekund såg jag i sökaren hur bävern bokstavligen stod på huvudet i luften ovanför vattenytan, med benen spretande ut åt sidorna, svansen rakt upp och vattendropparna stänkande omkring sig, innan den dök rakt ner med en kraftig klatsch av svansen mot vattenytan.

Jag hann aldrig trycka av kameran. Vilken bild jag gick miste om! Men den finns för alltid bevarad i minnets album och jag kan när som helst plocka fram den.

Fisket blev inte särskilt lyckat den kvällen heller.

Så fortsatte det hela sommaren. När jag hade kameran med såg jag inga bävvar. Utan kameran hade jag dem flera gånger på mycket nära håll...

CdC-indikatorn bör bindas i olika storlekar och färger efter de vatten man fiskar.

Nappindikator av CdC

En nappindikator kan vara ovärderlig när man fiskar en nymf eller puppa strax under vattenytan. Men den behöver inte bestå av något bulligt flöte

Text & foto: Niclas Andersson

Få tillfällen kan kännas lika frustrerande för en flugfiskare som när en öring frenetiskt plockar nymfer precis under ytan. De karaktäristiska vaken när fisken går upp i en snabb rörelse för att plocka något just under ytfilmen och dess rygg får vattnet att lyfta sig, kan innebära en oförglömlig stund av glädje för den som lyckas, men kan lika gärna bli en dag man helst bara vill dra ett streck över. Jag har råkat ut för denna vakform såväl i kalla och klara fjälljokkar uppe i Kiruna som i mörka, humusfärgade små åar utanför Göteborg.

Oavsett var man än stöter på fenomenet är likheterna slående. Fisken återfinns nästan alltid i lite lugnare partier av strömmen, gärna där det bildas ett sel med sjökaraktär. Vad man än serverar, hur lång och tunn tafs man än använder och hur väl man än presenterar flugan, så tycks fisken vara helt ointresserad.

Om öringen kontinuerligt plockar

sin föda på detta sätt, kan det dessutom ofta många gånger vara svårt att se om det är den egna flugan som intresserat fisken eller något annat alldeles i närheten.

Fisk som äter på detta vis gör det oftast under situationer där man annars förväntar sig att de skall plocka något på ytan, det vill säga under en rejäl kläckning. Oavsett vad som är i görningen; dagsländor eller nattsländor, fjädermygg eller bäcksländor, så återfinner man öringar som helt inriktar sig på att ta nymfen eller puppan alldeles under eller i ytfilmen. Situationen stöter man på med jämna mellanrum, och då gäller det att vara förberedd och ha rätt fluga i asken. Men det gäller också att fiska rätt fluga på rätt sätt...

lösning som oftast råder bot på problemet. Jag använder mig av en oförtyngd eller ytterst lätt förtyngd fluga i kombination med en nappindikator gjord av Cul de Canard.

Flugfiske med nappindikator är långt ifrån någon nyhet. Det har sedan länge praktiserats av duktiga flugfiskare världen över. Vanligtvis används en nappindikator i kombination med en eller flera tyngre flugor för djupt fiske i snabba strömmar. Vid sådana tillfällen är det ju annars oerhört svårt att upptäcka öringens många gånger delikata hugg.

I lugna och blanka partier av strömmen, där fisken ofta återfinns under rikliga kläckningar, kan en vanlig stor och starkt färgad nappindikator lätt skrämma fisken. Men när fisken äter precis under ytan finns det fler problem än att nappindikatorn kan skrämma. Den långsamma strömmen gör att en till synes lätt, oförtyngd fluga kan sjunka snabbare än man tror

Nappindikator

För min egen del har jag en simpel

och därmed passera på ett djup som gör att den går osedd förbi öringen. Men skulle fisken ta, så gäller det dessutom att upptäcka hugget. Ibland kan det räcka med att man har ögonen på fluglinespetsen och sedan gör mothugg vid minsta rörelse för att sätta kroken.

För att få en naturlig drift på nymfen eller puppan måste man emellertid använda en längre tafsspets än normalt när fisket sker nära ytan. En sådan tafsspets gör att man får svårt att sträcka ut hela tafsen, men det är faktiskt samtidigt en fördel, eftersom detta naturligt skapar en bra presentation utan att flugan draggar.

Som med så många andra bra "uppfinningar" finns det dock en negativ aspekt på den långa tafsen; det blir mycket svårt att upptäcka ett hugg och göra mothugg i rätt tid. När tafsen inte är riktigt utsträckt, så hinner fisken spotta ut flugan – något som den är oförsämrat bra på – innan den dragit ut den slaka delen av tafsen och skapat en rörelse i fluglinespetsen. Därför måste vi finna en annan lösning för att upptäcka fiskens hugg.

Problemet att få ner flugan till det korrekta djupet kan vara enklare att lö-

sa. Man kan till exempel använda ett flytmedel eller fluglinefett som appliceras på tafsen, från skarven till fluglinan och hela vägen ut till en punkt som motsvarar det djup man vill ha ner flugan till.

Tyvärr är också detta en lösning som kan ställa till en del problem. Tänk om man missbedömt djupet och fettat in för lång del av tafsen.

Det är inte lätt att då ta bort det nyli- gen insmorda fett, utan man kan bli tvungen att byta till en helt ny tafsspets, vilket kan vara onödigt tidskrävande om man har vakande fisk framför sig.

Istället blir vi tvungna att finna en annan lösning, ett smidigt sätt att få ner flugan till rätt djup och ett sätt som hjälper till att indikera hugg, samtidigt som det inte skrämmar fisken. Lösningen är en nappindikator, men inte den form av nappindikator som vi är vana att se i sportfiskebutikerna. Istället för de traditionella "hot orange pingisboll indikatorerna" så använder jag en liten och lätt nappindikator gjord av CdC.

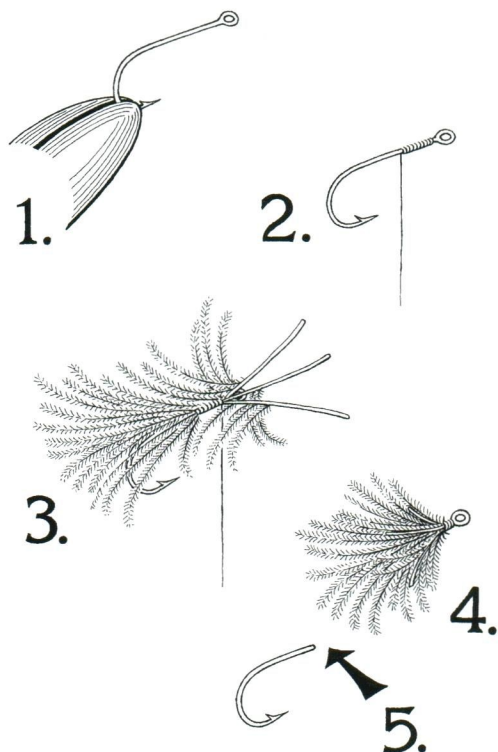
Dessa indikatorer gör jag själv, de går fort att tillverka och är enkla att använda. De kan dessutom göras olika

stora och i en rad olika färger för att passa de skiftande förhållanden man kan möta vid ett strömmande vatten. Är fisken mindre skygg och/eller ljuset svagt, kan man med fördel använda en indikator gjord av starkt orange-färgad eller grön CdC, medan man under motsatta förhållanden med skygg fisk och/eller starkt ljus lämpligen använder naturfärgad eller möjligen vit CdC.

För att dessa indikatorer skall fungera finns en enkel regel. Fisket måste ske rakt eller snett uppströms, så att indikatorn driver över eller förbi fisken före flugan.

Om så inte skulle ske, utan flugan kommer före indikatorn som vid nedströmsfiske, kommer fisken att hinna spotta ut flugan innan indikatorn visar något hugg.

Att fiska en fluga strax under ytan kan vara mycket svårt och tålamodskrävande. Men med rätt teknik ökar chanserna väsentligt, och eftersom en CdC-indikator är så lätt att tillverka och enkel att använda, bör du skaffa dig en uppsättning i olika storlekar och färger för att vara rätt rustad nästa gång du möter fisk som tar insekter precis under ytan.

Så här tillverkar du CdC-indikatorn

1. Fäst en krok i lämplig storlek, gärna med ett rakt och lite större öga, i bindstället. Välj en så lätt krok som möjligt, eftersom den skall flyta.
2. Fäst in bindtråden framme vid krokögat och linda den en liten bit bakåt på krokskftet. Matcha bindtrådsfärgen med de CdC-fjädrar du tänker använda.
3. Bind i 2-5 CdC-fjädrar beroende på hur stor indikator du vill ha. Färg och storlek på indikatorn styrs av de faktorer som nämnts i artikeln.
4. När du lindat tråden tillbaka till krokögat, viker du bak och fäster in de tjocka ändarna av CdC-fjädrarna. Avsluta med två whipfinishknutar och lacka.
5. När lacket torkat knipsar du av kroken alldeles intill CdC-fjädrarna med en kraftig avbitartång. Du har nu en nappindikator med öga till vilken tafsen fästs.

Strandnära höstfiske

När naturen klär sig i höstfärger bjuder regnbågen soliga dagar på ett trivsamt torrflugefiske. Nu patrullerar den ofta bara några meter ut från stranden och kan nås med korta kast

Text & foto: Gunnar Johnson

De första frostnätterna har redan glesat ur trädkronorna och längs fiskestigen ner mot vattnet bildar lönnlöven en tjock, blodröd matta.

Men några timmar in på dagen bjuder höstsolen nästan sommarvärme och det ser ut att kunna bli en fin fiskedag även om det är sent på säsongen. De stora kläckningarna är naturligtvis över, men en och annan insekt finns ännu på vattnet och fisken har förhoppningsvis kvar tillräckligt mycket av sitt "matminne" från sommarens vakfester för att kunna luras att stiga till en torrfluga.

Hösten är egentligen en fin fisketid. Sommarens hektiska dagar byts mot ett mer stillsamt möte med vattnet. Hösten kräver inte lika mycket. De rofyllda dagarna stämmer till lugn och eftertanke. Förväntningarna inför fisket är inte längre lika högt ställda. Man är lite mätt efter sommaren och det blir lättare att sitta ner och "bara vara". Vilken kontrast mot försommarens fiske med en hel vinters längtan i ryggsäcken inför det nya fiskeårets möte med alla insekter, fågelsång och markens blomster, som vid sidan av fisket kräver vår uppmärksamhet.

Men på hösten måste man välja sina fiskedagar med större omsorg. Vädret skiftar mer, dagarna är kortare, det mörknar tidigare och med kvällsmörkret kommer kylan. Det gäller därför att utnyttja dagsljuset och värmen.

Men fisken är fortfarande aktiv mitt på dagen. Öringen har visserligen börjat få sina lekbestyr att tänka på, men harren och regnbågen är fortfarande i åttagen och stiger gärna till en yttligt presenterad fluga, även om antalet vingade insekter inte längre är lika stort. Men under dagens varmaste timmar syns en och annan nattslända

och vissa dagar kan fisken plocka bärfisar, köldstela getingar, diverse småinsekter eller spindlar som hamnat på vattnet.

Den här tiden på säsongen kan det även pågå sena myggpuppekläckningar. Men vanligtast är att man ställs inför en mix av olika insekter, där några arter kläcker sparsamt medan andra faller ner från den omgivande vegetationen eller helt enkelt blåser ut över vattnet.

Det gäller därför att studera vad som ligger på vattnet. Omvänt är mängden insekter sent på hösten sällan särskilt stor och fisken går på en tämligen blandad diet. Endast undantagsvis spelar därför flugmönstret någon absolut avgörande roll – viktigare är då strategin i val av fiskeplats och presentation av det man väljer att knyta på tafsens.

Gräshoppor

Höstdagar med sol och värme kan harren vara på sitt allra bästa vakuum, och i regnbågstjärnen patrullerar fisken gärna längs strandnära växtbälten för att plocka i sig säsongens sista godsaker från ytan. Jag minns särskilt en höstdag då några fiskar – den gången var det faktiskt öringar – frossade på gräshoppar som förolyckats på vattnet.

Jag hade just kommit hem från en tre veckor lång flugfiskeresan i nordvästra USA, där fisket med gräshoppsimitationer klart dominerade den tiden på året.

Vid hemkomsten slog det mig hur oändligt mycket gräshoppor det också fanns vid mina egna hemmavatten även om det var sent på året, och jag

var mycket förvånad över att jag tidigare inte lagt märke till hur talrika de var. Samma höst fångade och fotograferade jag många olika arter och fiskade också för första gången framgångsrikt med egna gräshoppsimitationer längs ett gräsbevuxet parti av Emån.

I USA spelar gräshoppan av tradition närmast samma viktiga roll för barndomens mete som dagmasken gör här hos oss. Det gör naturligtvis att intresset fokuseras på gräshoppor också inom flugfisket och det finns därför många olika populära gräshoppsmönster. Några av de mest kända är Dave Whitlock's Hopper och Henry's Fork Hopper.

Den senare kallas ibland också Jack Hemingway's Hopper. Men eftersom jag fiskat tillsammans med Jack, så vet jag att han också gärna binder en Goddard's Sedge på tafsens vid gräshoppsfisket, även om den ju ursprungligen är komponerad som en nattsländefluga. Men med sin trimmade hjorthårskropp flyter den bra. Här finns också en släktskap med de övriga gräshoppsimitationerna som alla är bundna med hjorthår som en viktig ingrediens. Personligen vet jag att en stor Streaking Caddis också fungerar alldeles utmärkt för detta fiske. Avsaknaden av gräshoppanns långa bakben tycks inte ha någon betydelse.

Småkryp

Eftersom fiskar är växelvarma varelser forts på nästa uppslag

Gräshoppor har ännu inte uppmärksamats i det nordiska flugfisket, trots att det vid vissa vatten finns ganska gott om dem.

Visst kan det tyckas lockande att fiska efter de stora fiskar som idag sätts ut i många put and take vatten. Men handen på hjärtat – nog bjuder mindre och vakvilligare regnbåge på ett trevligare flugfiske..?

forts från föreg uppslag

ser minskar naturligtvis deras födoinslag när vattentemperaturen sjunker. Men under september och oktober är det strandnära ytvattnet under soliga dagar fortfarande tillräckligt varmt för att locka fisken att stiga till våra flugor.

Även om det så här sent på året inte finns lika mycket insekter som under sommaren, så trillar det ofta ner småkryp från överhängande grenar och strandnära buskage. Små, halvdränkta torrflugor i storlek 16–18, gärna bundna med inslag av CdC och fiskade på tunn tafs, har ofta lockat senhöstens strandpatrullerande regnbågar i mina hemmavatten. Det är ett delikat korthållsfiske, där jag sittande på huk bland strandkantens buskar tvingas rolla eller switcha ut flugan under grenarna – därav fisket med CdC-flugor, eftersom dessa inte dränks lika lätt som flugor bundna enbart med traditionella material. Skulle jag råka dränka en CdC-fluga i en roll, så räcker den korta luftfärden för att torka ur den tillräckligt för att den ska flyta igen.

Det kan tyckas knepigt att fiska från en position under strandens grenar, och det ska erkännas att det ibland kan vara svårkastat.

Men samtidigt har de här platserna fördelen av att fisken vant sig vid att det sällan eller aldrig är någon som fiskar här. Den går därför helt ostörd i lugn och ro och plockar i sig från det flytande smörgåsbordets sista läckerheter, och jag kan fiska på fisk som är helt orädd och därför uppträder helt naturligt.

Samtidigt är trängseln vid våra regnbågsvatten inte särskilt stor på senhösten. Även av det skälet är fisken mindre störd nu än under högsommaren. Istället för att skrämmas ut till sjöns mitt av allt kastande under sommaren,

så vågar sig fisken nu närmare stränderna, där den snart lär sig att den kan gå helt ostörd och patrullera i lugn och ro inom bekvämt kasthåll.

Det är därför inte längre fråga om fiske med skutklump och dubbeldrag. Istället kan man vänta ut regnbågen

Gräshoppsimitationer som jag fått av Dave Whitlock och Jack Hemingway. Jacks fluga är bunden helt av hjorthår, medan Daves har kropp av syntetull och är försedd med långa ben och trimmat hjorthårshuvud.

från någon lämplig plats på strandkanten och nå den med mycket korta kast.

En viss hjälp kan man i det sammanhanget ha av ett något kortare spö än den standardlängd på 9 fot eller mer som är vanlig idag, eftersom ett kortare spö ger lite mer svängrum i trånga lägen.

Har spöet dessutom en mjuk aktion, så är det lättare att rolla eller switcha ut linan utan att de korta kasten känns lika "sprättiga". Genom att gå upp en linklass eller två belastar man också spöet bättre när man har så förhållandevis kort lina utanför spötoppen, vilket gör att spöets aktion bättre kommer till sin rätt.

Det här korthållsfisket innebär en tjustring i sig; man kastar på fisk man tydligt ser kryssa fram på några meters avstånd, man kan följa dess beteende i vattnet och man ser i förväg om fisken visar intresse för flugan redan innan den stiger och tar...

Åtskilliga gånger har jag vid sena höstfisken tagit sådan lojt patrullerande regnbåge på spölängds avstånd. Att klara så korta kast kan vara en nog så avancerad konst som att kasta långt, men framför allt bjuder detta fiske på en alldeles speciell och annorlunda spänning genom att man får följa allt från absolut första parkett!

Mindre fisk är mer vakvillig

Visst kan det vara trevligt att kasta på stor fisk. Men vi som fiskade i tjärnar med inplanterad regnbåge på sextioalet minns två saker; fisken var mindre på den tiden och därmed mer vakvillig i jämförelse med dagens storvuxna exemplar, som oftast går djupare och därmed inte är lika trevliga att fiska på.

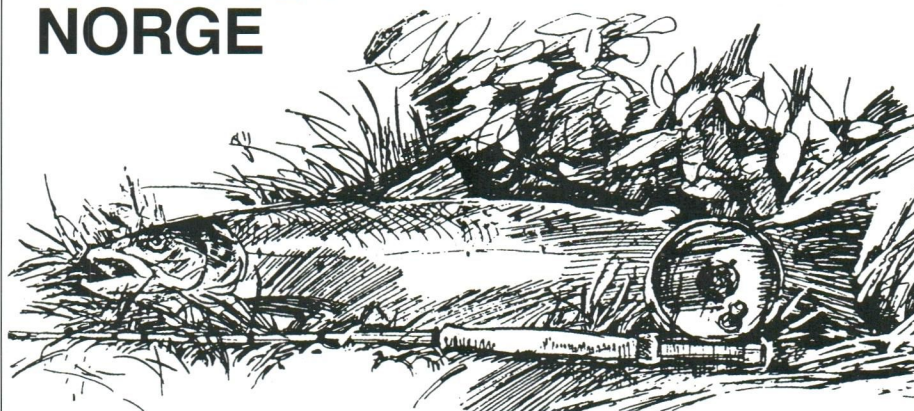
Den andra minnesbilden är att fisken gick mer strandnära, troligen beroende på att djupvadning och långkastande inte var lika vanligt som idag.

Med andra ord skrämdes regnbågen inte ut från strandzonen. I båda fallen tycker jag att vi "bytt ner oss" genom kraven på stor sättfisk och prioriteringen av långkastande utrustning. Både kastlängder och regnbågens storlek för närmast tankarna till spinnfiske – att kasta långt och harva hem betet på ett djup, där man sällan ser hugget.

Men vid senhöstens ostörda regnbågsvatten har vi fortfarande chans att uppleva ett trevligt, ytnära flugfiske där vi ser fisken...

Så innan du hänger undan ditt spö för säsongen finns det all anledning att prova ett sent höstfiske en dag med brittsommarsol, som väcker livsandarna i årets sista insekter och lockar fisken till strandnära patrullturer innan den första isen definitivt sätter stopp för årets fiske.

NYTT FRA NORGE

Redaktør Terje Bomann-Larsen

Metall mot gyro?

For 10 år siden var optimismen stor: Gyrodactylus salaris skulle utryddes fra norske lakseelver, og middelet var rotenon. De første årene gikk prosjektet på skinner. Man tok små og enkle vassdrag først, og elv etter elv kunne friskmeldes. Men i større vassdrag fikk man problemer. Tilbakeslagene kom i Skibotn og Rauma, og senest i Lærdal. Motstanden økte, ikke bare blant miljøvernere, men også innen sportsfiskernes rekker. Rotenon tar jo ikke bare laks og gyro, men dreper alt som puster med gjeller. Ved gjentatte behandlinger blir det naturligvis enda verre, og særlig hensynet til sjørreten har dempet entusiasmen langs mange elver.

Derfor søkes det nye metoder, og en gruppe forskere fra NIVA (Norsk institutt for vannforskning), Universitetet i Oslo og Veterinærinstituttet har nå søkt Direktoratet for Naturforvaltning om midler til et interessant prosjekt. Ut fra det faktum at gyro ikke finnes i vassdrag som har avrenning fra gruvefelt (Gaula, Orkla, Stjørdalselva), eller i sure elver hvor aluminiumskonsentrasjonen er relativt høy, ønsker man nå å undersøke om det er en sammenheng mellom metallkonsentrasjoner og forekomst av gyro i et vassdrag.

Nå vet man jo ikke om de nevnte vassdragene i det hele tatt har vært utsatt for smitte, men i følge Espen Lydersen ved NIVA er det store muligheter for at de har vært det. Alle de nevnte Trøndelagselvene renner jo i et område som har vært hardt hjemsokt av

parasitten. Ellers nevner han eksempler fra den svenske vestkysten hvor sure elver har blitt infisert av gyro etter kalking. Det er derfor også et spørsmål i hvilken grad man bør kalke forsurede vassdrag. Mye tyder nemlig på at gyroen er mer følsom overfor oppløst aluminium enn verten selv. I forsøk har man tilsatt aluminium i små mengder til kar med infisert laks, og etter ca en uke var fisken fri for parasitter, mens den selv levde i beste velgående.

Mest interessant er det i følge Lydersen å forsøke med tilsetninger av sink og kobber, da disse metallene har mindre miljømessige konsekvenser enn aluminium. Jern og mangan kan også være mulige alternativer.

Konkret innebærer prosjektet at man vil gjennomføre eksperimenter ved Veterinærinstituttet og Zoologisk museum der man eksponerer infisert laks fra Lierelva for forhøyede verdier av aluminium, kobber og sink. Senere planlegges tilsvarende eksperimenter ved et settefiskanlegg i Lærdal, og dersom resultatene er positive, vil det bli gjennomført et eksperiment i stor skala i selve Lærdalselva. Metoden vil neppe føre til total utryddelse av parasitten, men målsettingen er å redusere infeksjonsgraden så mye at laksestammen opprettholdes på et nivå som tillater normal beskatning. Metalltilsetningen skal holdes på et så lavt nivå at kvaliteten tilfredsstiller kravene til drikkevann.

Espen Lydersen sier til FiN at det ikke er første gang han søker DN om

midler til dette prosjektet. Forrige gang var ennå rotenonoptimismen stor, og det ble blankt avslag. Vi håper og tror det er bedre klima for et gjennomslag nå.

– og hva med kalk?

Samtalen med Espen Lydersen førte oss naturlig inn på et annet tema som debatteres heftig for tiden, nemlig kalking av sure vassdrag. Ingen i Norge vil seriøst hevde annet enn at kalking er nødvendig for mange vann og elver, men det er betydelig uenighet om hvilke vassdrag som bør kalkes, og hvor mye.

På den ene siden står Norges Jeger- og Fiskerforbund som i følge egen pressemelding "raser mot forslaget i revidert nasjonalbudsjett om å kutte 15 millioner på kalkingsposten". Det er ikke vanskelig å støtte NJFF i kravet om stabilitet og forutsigbarhet i bevilgningene, men vi kan vanskelig se at dette må bli "en dødsdom over vassdrag".

Både blant forskere og fiskere vokser det fram en betydelig skepsis til hvordan midlene brukes i dag. Vi stiller bl.a. følgende spørsmål: Bør man f.eks. kalke til laksenivå (pH 6,2) og pøse på med settefisk i elver hvor opprinnelig laksestamme er helt utdødd? Denne settefisk er jo i realiteten en oppdrettsfisk som man ellers er så redd for skal blande seg med villfisk. Og det er nettopp det som skjer, for kun et forsvinnende antall vender tilbake til elva den kom fra, og hvor den konkurrerer med stedefegen sjørrett som klarer seg utmerket ved pH 5,5. Hvilke beløp kunne vært spart f.eks. i Mandalselva om man konsentrerte seg om sjørreten og sluttet å kalke for oppdrettslaks og feilvandrerer? Og er det fornuftig å fullkalke disse vassdragene helt til topps? Ovenfor den lakseførende delen er overbefolkning allerede en trussel i flere sørlandselver. Hvorfor kalke for tusenbrødre? Og hva med vestlandet? Skal vi pøse kalk ut i naturlig småsure elver hvor det kanskje er helt andre forhold (luseplage, regulering m.m.) som gjør at laksen forsvinner?

Vi er ikke tilhengere av kutt i kalkingbudsjettet, men vissheten om at midlene er begrenset vil kanskje tvinge fram en debatt om hvordan pengene best bør brukes. Det er i så fall på tide!

På vandring mot Kloppanån: fjällterrängen är här tämligen lättvandrad.

Härjedalens gömda skatter

Under höst och vinter gick vi på "skattjakt" med fjällkartan framför oss. Fingrarna vandrade över höjdkurvor, fjälltoppar och hedmarker och längs alla blå streck som i fantasin markerade tänkbara fiskevatten. Till slut stannade vi för tjärnarna vid Fältjägarstugan och Kloppanån i skuggan av Helagsfjället

Text: Jan Tilliander

Foto: Aage Karlsson

Regntunga höstdagar, eller för den delen vargkalla vinterdagar, är den bästa tiden att ge sig ut på en vandring i fjällen. Sådana dagar har jag företagit de mest vådliga fjällturer, långt har jag då vandrat längs rödade leder eller genom stiglöst land, korsat och tvärsat fjällhedarna, löpt upp och ner över fjälltopparna. En sådan expedition kan jag börja rätt långt upp i norr eller nere i öster. Kanske hittar jag en stig eller vandringsled som jag följer några mil

hit och några mil dit, kanske tar jag ett hopp upp på något högfjäll för att beskåda utsikten.

Så far pennudden fram och åter över kartan, hoppar fjäderlätt över våtmyrar, tar ett milkliv uppför någon seg fjällsluttning. Men då några små blå fläckar eller streck kommer i min väg stannar jag upp. Då byts pennan ut mot luppens förstorande öga, höjdkurvor kontrolleras, omgivningar kartläggs. Passare och linjal plockas

fram, avstånden mäts, pannan läggs i veck. Att finna de blå fläckarna, tjärnarna och åarna är ingenting. De finns överallt, går i varandra, sväller till sjöar eller binds samman av spindelnätlika bäckformationer. Det kniviga ligger i att lista ut om "det blåa" på kartan är värt ett besök, kanske en lång vandring. Dyrbara semesterdagar står på spel.

Så kan kartbladet användas som en skattkarta. Men precis som med en sjö-

rövarkarta, så måste man ta sig till den palmklädda stranden med spade och hacka för att se om där finns någon skatt begravnen. Ryggar måste lastas, sulornötas.

Brant stigning till Giertebaune

Så kom en dag Kloppanån för vår tanke. Gäckade och lockade på oss en vinter och en vår, tills sommaren äntligen stod i blom och ryggsäckarna knarrande kunde träs över axlarna.

Vandringen hade två mål, dels alltså Kloppanån, som vi dittills bara kände som ett vingligt blått streck på kartan, men också de för oss lika okända tjärnarna vid Fältjägarstugan. Tjärnarna var målet för oss den första dagens vandring, en vad jag trodde smal sak, då jag på förhand tyckte mig känna varje stigning och sten längs den 14 kilometer långa leden från Klinken.

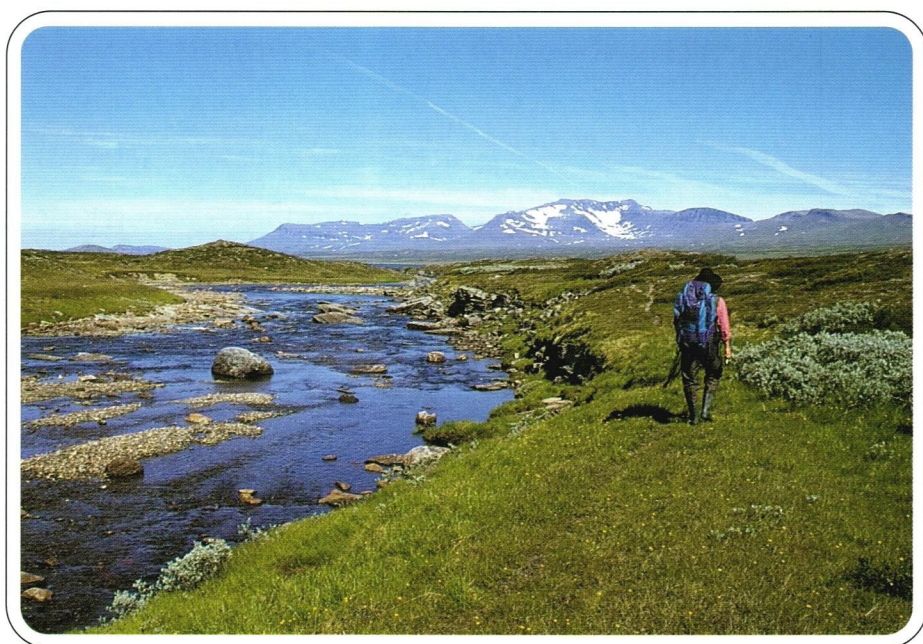
Men redan då vi klev ur bilen kom mina förmodade kunskaper på skam. Vi kom inte med bilen hela vägen fram till Klinken som vi trott, utan fick börja med en tre kilometer lång promenad till så att säga starten för vår vandring. Från Klinken och upp till kalvfjället vid Giertebaunestugan är sträckans mest krävande del.

Det går hela tiden rätt brant uppför genom fjällskogen, stigen är lerig och hal. På sina håll måste varje steg tagas trefalt, fjällbjörkarna får räcka ut hjälpande händer. Vid Giertebaunestugan stannar man och dricker från bäcken, vars brusande man hela tiden hör genom snårskogen på väg uppför. Utsikten härifrån går inte av för hackor, det dominerande är den här ännu åliknande Ljusnans väldiga dalgång som skär som en djupt rundad plogfåra genom landet.

I avlägset dis eller nära klarhet står fjäll vid fjäll, snöklädda eller bara och vakar över sina dalgångar med åar, tjärnar och sjöar.

Från Giertebaune är det visserligen alltså 12–13 kilometer fram till Fältjägarstugan, men stigen är vältrampad och sträckan relativt lättlunkad. I kuiperad fjällterräng och med tung packning kan man dock inte räkna med att gå fortare än cirka 3 kilometer i timmen. Men då hinner man också med att justera ryggsäckens remmar och dricka efterlängtade klunkar kallt bäckvatten.

Knogande bär stigen oss framåt, över fjällryggar och genom dalgångar. Vid varje höjd växer nya fjällmassiv långsamt upp framför oss. Först upp

Vandring längs Kloppanån för att finna fiskbara platser i det låga vattnet.

är Skarsmassivet, en väldig stenbumling med sitt högsta röse på nära 1 600 meter.

Så kryper långsamt det ena fjället efter det andra förbi oss. På ena sidan masar sig Mittåstötarna förbi och på den andra Mittåkläppen. På Mittåkläppen skulle man kunna sätta stämpeln "Prima Svenskt Fjäll". För något mer typiskt är svårt att tänka sig med dess svagt sluttande västside och djupa rasbrant i öster.

Vi vadar över den översta delen av Mittån. På kartan varnas det för att Mittån vid högt vatten kan vara svår att vada över och att man då tvingas till en lång omväg runt Mittåsjön. Men

nu är sommaren varm och vattnet lågt, och några av oss balanserar över med bara gymnastikskor.

Sedan har vi bara den allra sista stigningen upp till "Fältjägar" kvar. Fältjägarstugan är en periodvis bemannad övernattningsstuga som drivs i STF's regi.

Har man tänkt sig att fiska några dagar vid de närliggande tjärnarna, så går det utmärkt att för en viss avgift övernatta där.

Men vi har tält med oss, och snart är vi på väg ner mot några av de talrika tjärnarna. Tälten åker upp i en hast, det skramlar och morrar om flugaskar och
forts på nästa sida

Fiske i ett vackert fjällandskap med det mäktiga Helagsmassivet i fonden.

forts från föreg sida

rullar, det vakar här och det vakar där. Flugspönas holkar tycks jämntjocka och svåra att passa, flugans kroköga löjligt litet och tafsen som en förtöjningstross. Men snart nog har vi ordning på grejorna och hastar iväg åt olika håll. Jörgen och Håkan försvinner bakom några kullar. Anders försvinner åt andra hållet. Bara jag och Aage blir kvar vid "tälttjärn".

Tjårnområdet är ganska stort, cirka fyra kilometer brett och fem kilometer långt, och innehåller rätt många tjårnar. I några av dem lär det finnas röding, men det är öringen som är klart dominerande.

Smörgula öringar

I enlighet med alla naturlagar blir det Aage som får den första fisken, eftersom han är den ende nybörjaren i sällskapet. En ilsket sprattlande öring som efter ett tag hamnar i håven. Själv får jag fiska en stund innan också jag lyckas kroka en fisk.

Öringarna här uppe är av det starka slaget med smörgula bukar och företar sig gärna höga luftsprång efter att de blivit krokade. En titt i fiskarnas magsäckar visar att födan består till cirka 90% av myggor i dess olika stadier, resten är diverse sländor och faktiskt en och annan liten snigel. Vi får några öringar till innan vi går iväg för att leta reda på de andra. Som två små prickar rör vi oss mellan tjårnarna i det väldiga landskapet. Utsikten är mångmilavid, och de höga fjällen runt oss krymper oss än mer.

Närmast oss i norr står Helags. Högst och strängast, landskapets obestridda härskare, med mörka nästan svarta bergsidor och toppar på upp till 1 800 meter. Djupt i sin famn bär hon ännu på delar av inlandsisen för att påminna om sin ålder och styrka. Det är i Helags skugga vi ska fiska den här veckan.

Vi stöter först på Anders som går och fiskar i den lilla ån som binder samman många av tjårnarna. Ett gott knippe öringar har han fått, och medan vi betraktar honom ökar han ytterligare på skörden. Också Håkan och Jörgen har fått sin beskärda del av fjälltakets guld.

Vi fiskar ännu en stund. Mest för att hålla varandra och kvällen sällskap. Luften är ännu varm och kvällssolen målar allt så vackert. Men snart nog tar tröttheten ut sin rätt, och morgondagen väntar på oss med ännu en lång vandring. Kvällen har varit bra, och fisket just som vi förtjänat.

Kloppanån

Nästa morgon fiskar vi en stund i tjårnarna, men snart tar längtan efter Kloppanåns dolda skatter över och vi bryter snabbt läget.

Även denna dag är varm, ja het, och bäckar med kallt källvatten tycks ligga alltför glest. Vi går nästan västerut med någon liten avvikelser mot norr snett ned på den vidsträckta slutningen mot Sylsjön (Nedalssjön). Efter ett par timmar når vi den nästan uttorkade ån Strujenjaurejukka där vi svalkar oss med ett långt bad. Men vattnet är lågt och varmt, och en oro börjar sätta sig i sinnet. Hur är vattnet borta vid Kloppanån? Är det en torr åfåra vi vandrat mot mil efter mil?

Vi passerar strax nedanför Vaimatjåne och slår efter ytterligare någon timme in på den urgamla pilgrimsleden. Här har pilgrimer släpat sig fram i långliga tider till häst eller fots, för att göra bot vid Olav Haraldsson, Sankt Olovs, grav i norska Trondheim. Biskopsån, Predikstolen och Sakristian är alla namn som ännu minner om den tiden.

Sista kilometrarna, när vi väntar att få syn på ån bakom varje ny krök eller höjd, är djävulska. Nedanför oss ligger hela den väldiga Sylsjön, blank som ett salsgolv och utan en krusning som bryter ytan. Solen steker och vi stapplar framåt nästan färdiga att ge upp. Då plötsligt glittrar hon där lika plötsligt som efterlängtat. För visst kände vi nog en trött glädje att äntligen vara framme efter över 13 kilometers vandring. Men det måste erkännas att besvikelsen var bra mycket starkare. Ty de farhågor vi hyst över åns vattenföring hade alltför väl besannats.

Vi vadade över ån för att ordna oss ett läger. Visserligen var ån rätt bred men vattnet nådde endast fothögt eller i bästa fall upp mot stövelskaften. När läget var rest tog vi våra spön och gick missmodigt för att undersöka ån. Själva fåran var bred och djup och strandbrinkarna branta och avskalade och skvallrade om att här nog var annat liv om våren och försommaren, då fjällmassivens väldiga snömängder smälte. Men nu var vi i varma juli, och de snöfläckar som ännu låg kvar uppåt höjderna räckte endast till ett svagt porlande mellan åns stenar.

En bit nedströms, i en grund ström, tog en decimeterstor öring min utlagda torrfluga. Men den frambringade endast ett bittert leende, det var som att finna en ärgig kopparslant där mammons alla guldsbatter borde ligga begravda...

Visst var läget dystert, men saker och ting skulle snart bli betydligt bättre för oss, som vi snart ska få se. Det fabulösa sceneriet runt omkring oss, med det ständigt vakande Helags ovanför oss och Sylarna mäktigt i väster, förlät en hel del. Och fast ån gick låg har jag aldrig skådat ett klarare vatten, det var endast genom strömmens porlande och lek kring stenar som man över huvud taget anade att det fanns där. Och bottenens alla rundslipade stenar skiftade i otaliga vackra kulörer. Nå, ån måste åtminstone granskas grundligt innan vi satte något slutgiltigt betyg på den. Och dessutom fanns också här en del tjårnar vi kunde fiska i om ån tröt. Men vi behövde sömn och vila efter en lång, tröttsam vandring och fiskade den kvällen i de närbelägna Hästskotjårnarna, vilket gav oss en del öring och det kändes inte riktigt lika dystert längre.

Professor och Klinkhamer

Vi började nästa dag med pigga, förtröstansfulla ögon och packade ned lunch för att nu grundligt undersöka ån. Vi följde åfåran nedströms, gick direkt i det grunda vattnet eller på de långa grusbäddar som vid det låga vattenståndet delade upp ån i två, eller här och var i tre och fyra fåror.

Ett par kilometer nedströms börjar vi närma oss utloppet till Sylsjön och ån ändrar karaktär. Nu smalnar plötsligt åfåran av och vattnet pressas samman mellan klippor och stora flathälar. Sista kilometern ned mot sjön visar ån ett helt annat ansikte och vi börjar snart fiska.

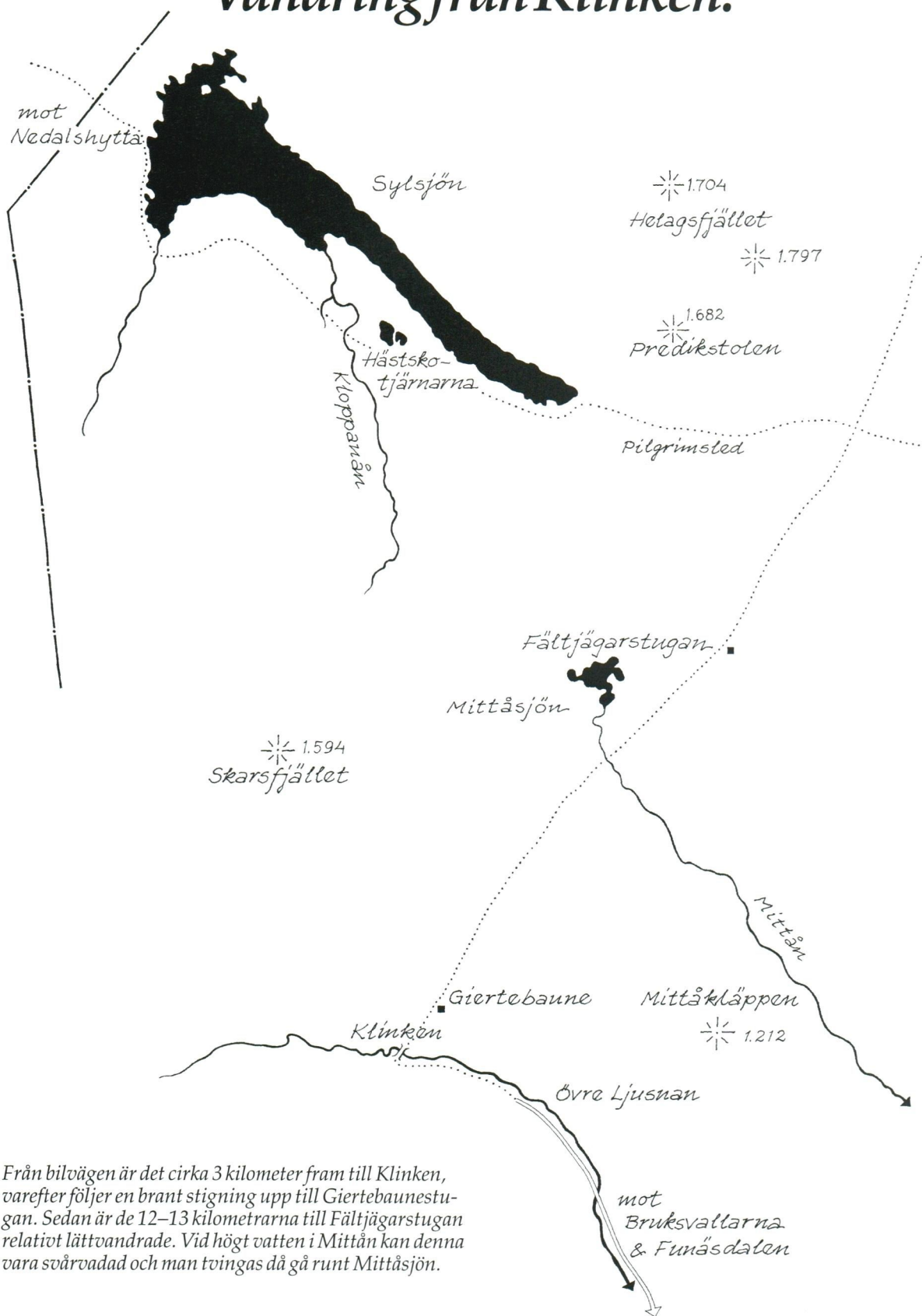
Vattnet är sagolikt klart och dagen varm och blå. Jag knyter på en våtfluga, en Professor. Jag har länge ansett just den flugan vara den absolut främsta av alla våtflugor vid öringfiske, och ljusa klara dagar som den här tycks den mig oöverträffad. Statistik på av oss fångade öringar de sista fem, sex åren visar också på flugans förträfflighet.

Snart är också den första öringen bärgad och efter en stund även nästa. Vi fiskar nu alla med Professorn och med jämna mellanrum får någon av oss fisk. Jörgen får en grann öring där ån pressar sig samman till en smal fors som mynnar ut i en rund gryta, där vattnet strömmar och virvlar runt runt som i en häxkittel.

Dagen är härlig och lat. Vi lagar vår lunch på en stor flathäll med vattnet

forts på sid 50

Vandring från Klinken:

Från bilvägen är det cirka 3 kilometer fram till Klinken, varefter följer en brant stigning upp till Giertebaunestugan. Sedan är de 12–13 kilometrarna till Fältjägarstugan relativt lättoandrade. Vid högt vatten i Mittån kan denna vara svårvadad och man tvingas då gå runt Mittåsjön.

Imitationssystem för vingade nattsländor:

De båda grundmönstren är en Streaking Caddis och en Elk Hair Caddis försedd med fronthackel.

Variationer på ett grundtema

Bygg upp ett system för dina vingade nattsländeimitationer baserat på två grundmönster, som du sedan varierar i storlek och färg efter vad den aktuella fiskesituationen kräver. Artikelförfattaren har valt en fluga som flyter högt och "dansar" på vattnet och en som han fiskar stripande

*Text: Josef Davidsson
Foto: Bert-Åke Andersson*

Flugan tycks för många flugfiskare vara vad trolltrumman var för de samiska nåjderna – ett magiskt redskap för att få kontakt med "andra sidan". När vi flugfiskare talar med varandra om olika flugmönster, så verkar det ofta som om vi diskuterar närmast övernaturliga ting. Man måste ha den rätta fjädern eller finna den absoluta färgnyansen för att flugan ska få den rätta, magiska fångstförmågan.

Men sanningen ligger nog ganska långt från detta närmast lite "religiösa" sätt att förhålla sig till flugorna och

fiskens förmåga att uppskatta våra ansträngningar, även om jag erkänner att mitt eget nyktra perspektiv på flugbindningen kanske tar bort en del av tjusningen i flugmakeriet för somliga...

Som jag ser det är fisken en förhållandevis okomplicerad varelse på evolutionens utvecklingsstege; lite för enkelt kan man säga att den är ett djur med låg "intelligens". Man får därför inte förledas att dra några komplicerade slutsatser av fiskens beteende och tala om den i termer som "educated

trout". Men det gör den för den skull inte mindre intressant eller fisket med fluga mindre utmanande.

Det gäller bara att se det hela i sitt rätta perspektiv och rätta sin flugbindning därefter.

Fisken baserar till stora delar sitt ätbeteende på huggreflexer som utlöses av en kombination av grundutseendet hos bytesdjuret och specifika bytesrörelser. Det är därför i de flesta fall onödigt, i varje fall ur rent fångsthänseende, att bära omkring på flugmönster i alla upptänkliga färger och former

som i detalj imiterar varje enskild insekt. Sedan är det en helt annan sak om man tycker att flugbindningen i sig är en så nöjsam sysselsättning och viktig del av ens hobby att man väljer att fylla askarna med allsköns detaljerade mönster.

För min egen del har det istället fungerat bäst att begränsa mängden flugor i min ask. Men samtidigt har det tvingat mig att tänka efter och systematisera flugorna i grupper efter de insekter de avser att imitera. I den här artikeln berör jag endast de vingade nattsländorna, dels därför att de är mycket viktiga under större delen av säsongen, och dels därför att de till utseendet är lätta att systematisera i storlek och färg. Men principen gäller också för andra insektsgrupper.

Imitationer av nattsländor tycks dessutom vara den flugtyp som det idag produceras flest nya mönster av här i Skandinavien. Det är därför inom den gruppen man får ut mest fördelar av att försöka sovra bland alla nya mönster som presenteras och istället systematisera sin flugbindning med utgångspunkt från några få grundflugor, vilka visat sig fiska speciellt bra i olika situationer, och sedan variera dessa i storlek och färg, men även efter det vatten där de ska fiskas – lugnt eller turbulent.

Samtidigt bör man koncentrera sig på väsentligheter i grundutseendet, och förbise betydelselösa detaljer; storlek, färg, grundsiluett och rörelse på vattnet är till exempel troligen viktigare för imitationen av den vingade nattsländan än om flugan är försedd med antenner eller inte. Och detta säger jag inte för att kväsa någon "flugbindarglädje" vid bindstället...

Lite entomologi

Det lär finnas drygt tvåhundra kända arter av nattsländor bara i Sverige. Några är mycket små, medan den största, *Phryganea grandis*, kan nå en imponerande vingbredd på hela 60 millimeter.

Nattsländorna genomgår fullständig förvandling, det vill säga ägg, larv, puppa och vingad insekt. Larven finns i tre olika former, frilevande, nätspinande och husbyggande. Efter omvandling i pupphuset tar den sig vid kläckningen upp till ytan. Den vingade nattsländan kan överleva en längre tid efter kläckningen genom att den har förmågan att dricka vatten. Efter fortplantningen dyker eller klättrar honorna ner för att lägga sina ägg *unforts på nästa sida*

Tre varianter på grundtemat; en ljus Elk Hair Caddis med kroppshackel.

En brun Elk Hair Caddis med fronthackel.

En helsvart Streaking Caddis.

Flugor, som i storlek, färg och siluett täcker in ett större antal nattsländor, är mer värdefulla än imitationer av en specifik art

forts från föreg sida

der vattnet, alternativt kan en del arter också lägga äggen direkt uppe på ytan.

Lite entomologisk grundkunskap kan alltid vara nyttig att ha med sig när man sitter vid bindstället eller rör sig ute vid vattnet. Bara kunskapen att det finns mer än tvåhundra arter av nattsländor i vårt avlånga land gör det ju närmast omöjligt att kunna imitera dem art för art. Få flugfiskare (om ens någon) lär sig att skilja på dem – och fisken gör det definitivt inte. Därför är flugor, som i färg, form och siluett kan täcka in ett större antal nattsländearter, mer värdefulla än imitationer av specifika arter.

Grundflugor

Den vuxna nattsländan har jag därför delat in i två kategorier efter färg och storlek. Färgen kan vi mycket förenklat säga bestå av brunt eller grått. Det bruna spektrat sträcker sig då från allra ljusaste brunt till nästan svart och det grå spektrat från mörkt gråsvart till nästan transparent ljusgrått.

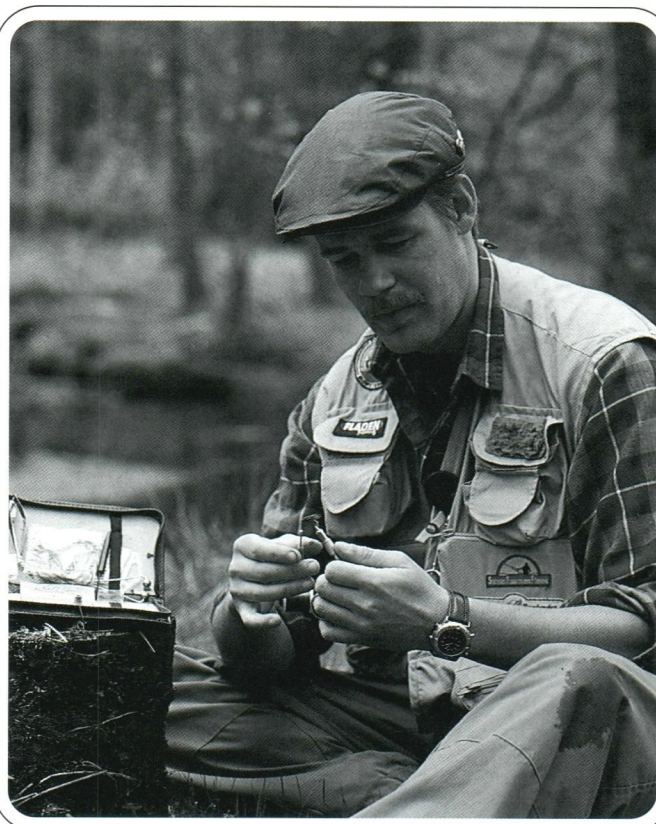
Dessutom har jag delat flugorna i två kategorier efter krokstorlek; de större i storlek 6–12 och de mindre i storlek 12–18, där alltså krokstorlek 12 överlappar de båda kategorierna.

Delning i storlekskategorier grundar sig på att jag binder två olika flugtyper som fyller de krav man måste ställa på mönster, vilka ska kunna imitera insekter inom ett så stort omfång av arter med skilda storlekar och sätt att uppträda på vattnet.

Här kommer också hänsyn till material och bindteknik in i bilden. Materialen måste vara lätta att få tag på. De ska också finnas i ett rikt färgutbud – eller vara lätta att färga. Deras struktur måste också vara sådan att de fungerar både till små och stora flugor, utan att det negativt påverkar möjligheten att binda funktionellt eller att flugorna flyter och fiskar fel.

Ett flugmönster ska ju fungera väl

hela vägen från bindstället till hur det uppför sig under kastet och flyter på vattnet. Val av material och bindteknik – men också fisketeknik – styrs därför av flugans storlek och gör att jag valt att binda två olika typer av grundmönster på mina vingade nattsländor baserade på krokstorlek. De båda grundmönstren fiskar jag sedan på lite olika sätt.

Med en begränsad mängd material kan man alltid ute vid vattnet på fältstället komponera en nattslända av rätt storlek, färg och typ för den aktuella fiskesituationen.

De flugor jag valt är Streaking Caddis till de lite större nattsländorna och en fronthacklad Elk Hair Caddis till de mellanstora och mindre. Detta av flera anledningar. En Streaking Caddis är en perfekt representant för de större nattsländorna och får med sitt konformade huvud den rätta stripande gången på vattenytan vid hemtagningen. Fisketekniken är viktigt för alla flugor, men med den här flugan kan man med ryckvis infiskning på ett mycket övertygande sätt efterlikna det rätta rörelsemönstret hos många större nattsländor.

En fronthacklad Elk Hair Caddis är

på samma sätt en bra representant för de mindre nattsländorna, och på de allra minsta kan man med fördel utelämnat fronthacklet och istället endast förse dem med ett glest, nedklippt palmerhackel lindat över kroppen. En traditionellt bunden Elk Hair Caddis är högflytande, och rätt bunden "dansar" den fram över vattenytan så som man ofta ser nattsländorna göra. Jag brukar fiska den med fridrift och sedan låta den stripa ut ordentligt i slutet av kastet.

Material till vingen

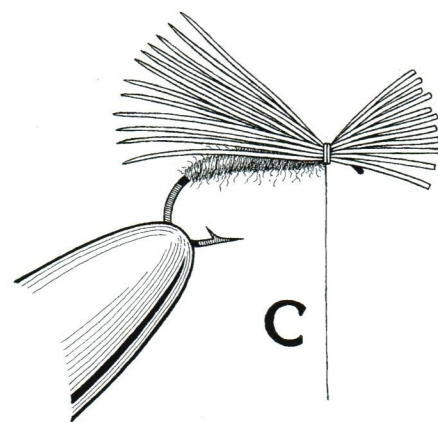
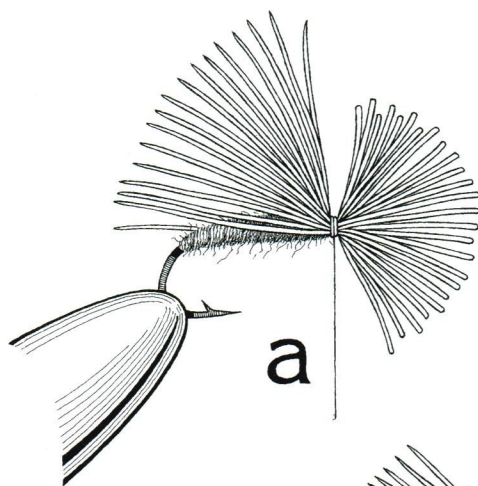
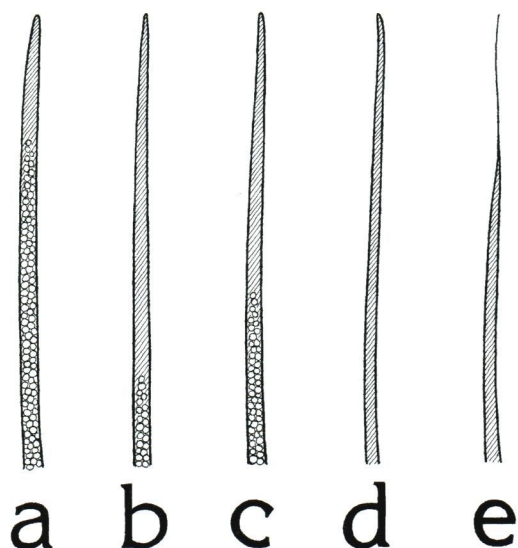
Rådjurshåret man använder till vingen på Streaking Caddis och elkhåret till Elk Hair Caddis kan vid en första anblick tyckas vara nästan identiska till sin karaktär. Men det finns viktiga skillnader. Både rådjuret och den nordamerikanska elken har pälshår som är uppbyggda likt små luftfyllda, taperade rör.

Skillnaden är att rådjurshåret är porösare (det är vinterpälshåret vi normalt använder) och därför kläms håren ihop och reser sig mer när man binder in det och drar åt med bindtråden. Vinterpälshåret från rådjur är därför olämpligt att använda till Elk Hair Caddis, eftersom vingen reser sig för mycket, men i gengäld är det

utmärkt till Streaking Caddis, där ju vinge och frontparti ska trimmas.

På en trimmad vinge pressar nämligen de övre stråna ner de undre och tätheten i de packade och porösa fibrerna gör att flugan kan klippas till rätt profil. På en otrimmad fluga som Elk Hair Caddis skulle däremot det porösa rådjurshåret resa sig närmast rakt upp och därmed inte ge den rätta vingprofilen.

Som synes är kunskap om olika närbesläktade hårmaterials specifika egenskaper viktig. Utan sådan kunskap hjälper inga bindtekniska ansträngningar vid stället. Man står sig

Håren från vinterpäls av rådjur (a) är grövre och porösare än hår från sommarpälsen (b) och håren från elk (c). Yearling elk (d) har tunnare hår och är därför lämpligast till mycket små Elk Hair Caddis. Se upp för hår med tunna microspetsar (e) som inte är lämpliga för nattsländevingar.

Porösa hårfibrer kläms ihop och reser sig mer än hår som är mer homogena. Rådjurets vinterpäls (a) är därför lämplig till trimmade flugor som Streaking Caddis – medan samma hår är olämpligt till Elk Hair Caddis. Här är istället elkhår (c) det rätta materialet, eftersom det reser sig lagom mycket för att ge den rätta vingprofilen.

slätt, eftersom resultatet inte kommer att bli det man eftersträvar.

Utöver de bindtekniska egenskaperna ger den nämnda luftkanalen flugor bundna med poröst hårmaterial fördelen att flytförmågan radikalt förbättras.

Andra fördelar är att båda materialen är lättillgängliga och billiga. Rådjurshår kan man kanske till och med få gratis av någon jägare. Man kan kanske till och med be om pälsbitar från olika delar av kroppen, eftersom håret har olika karaktär och längd beroende på var det har vuxit. Det är också skillnad på vinterpälsen och pälsen från ett rådjur skjutet under bockjakten i augusti. Sommarpälsen är brunare än vinterpälsen och inte lika luftfylld och porös.

Det är alltså viktigt att man väljer rätt hår – rådjur eller elk – för att få rätt grovlek och karaktär till den flugtyp och krokstorlek man binder på. Vad gäller elk finns numera också *yearling elk* att tillgå, det vill säga skinn från årskälv av elk, som har en tunnare och lite finare struktur. Det lämpar sig därför bra till lite mindre flugor.

Både rådjur och elk finns i en begränsad naturlig färgskala, men materialen är lätta att färga in och kan därför erhållas i alla tänkbara nyanser i de grå och bruna färger vi eftersträvar.

Variationer på temat

Med de båda grundmönstren Streaking Caddis och Elk Hair Caddis kan man alltså med ett minimum av material binda en mängd varianter på nattsländor i både färg och storlek för både friflytfiske och stripfiske på olika typer av vatten allt efter vad fiskesituationen kräver.

Med ett litet fältbinderi kan man därför på fjällturen alltid binda rätt nattslända för fisket. Utöver pälsbår till vingen behövs endast dubbing till kropparna och hackel. Det är egentligen endast den egna fantasin eller bundenheten till gamla rigida traditioner som utgör begränsningarna. Vill man till exempel ha en mer lågflytande Elk hair Caddis, så trimmar man hacklet på undersidan eller utesluter det helt.

Vill man öka flytförmågan hos en liten fluga med tunn vinge av yearling elk, så kan man förse den med en undervinge av CdC, och så vidare...

Att rensa ut alla specialmönster ur flugasken och istället begränsa sig till ett mindre antal grundflugor innebär också att man utvecklar ett nytt kunskande som flugfiskare.

Man lär sig lita mer till sin egen förmåga att anpassa kast, presentation och sättet att fiska flugan i skiftande situationer.

Med ett stort urval flugor i asken är det lätt att hamna i en situation, där man tror att det enbart är *flugmönstret* som gör jobbet och hamnar därmed i frustrationen av ideliga flugbyten och den malande oron över att inte ha rätt imitation på tafs.

Med de allmänimiterande nattsländor jag gått över till, så får man med andra ord mer tid att koncentrera sig på vattnet och själva fisket – vilket garanterat ger större tillfredsställelse och bättre fiskeresultat än då man lutar till alla specialmönstrens förment magiska fångstförmåga!

Black & Peacock

–chansningen som gick hem

Text & foto: Stellan Johansson

Jag hade fiskat hela dagen. Min fiskekorg var inte särskilt tung, men jag hade lyckats fånga några abborrpinnar. Kanske skulle de räcka till middag för två. Både jag och min sambo tycker om nyfångad abborre.

Jag var på hemväg. Hade dragit upp båten på land och skulle just plocka ihop mitt flugspö, då jag fick se en mörk skugga under grannens brygga. För-siktigt smög jag mig närmare. På fem meters avstånd såg jag att skuggan var en vacker abborre.

Med darrande hand plockade jag fram en Dog Nobbler ur flugasken, fattade flugspöet och gjorde några luftkast. Så lade jag ut kastet och flugan landade en meter bortom bryggan. Långsamt tog jag in lina. Abborren stod blick stilla. Flugan passerade bara en decimeter framför honom.

Jag gjorde ytterligare ett par kast, men abborren verkade inte det minsta intresserad. Dags att byta fluga. En Thunder Creek knöts på och nya kast gjordes. Men abborren verkade slö och likgiltig. Jag började misströsta. Öppnade än en gång flugasken på jakt efter den oemotståndliga flugan, den fluga som kunde locka en till synes helt ointresserad abborre till hugg. Och hade inte fisken varit så vacker, så hade jag säkert gett upp. Efter en hel dags fiske var jag ganska trött.

Det fanns många flugor i flugasken. Färggranna saker som i varje fall var en fröjd för ögat. Men något sa mig att jag skulle strunta i vackra färger och istället välja något mer neutralt. Från streamer till våtfluga, tänkte jag. Varför inte

en mörk fluga med långt, spretigt hackel? Lite tvivlande knöt jag på en Black & Peacock.

Ett par luftkast, sedan landade flugan alldeles framför den trilskande abborren. Spänd tog jag hem linan. Små korta tag. Under några spännande sekunder såg det nästan ut som om abborren skulle ge sig på min fluga. Den vackra kroppen riste till, men inget mer hände.

Nytt kast. Ny hemtagning av lina. Och nu hände det jag hoppats på. Abborren gjorde en blixtnabb attack. Min fluga försvann i dess käft och jag lyfte spötoppen. Sedan började en yster dans. Linan skar genom vattnet. Först gick abborren ut på fritt vatten, men efter en stund sökte den sig åter mot bryggan. Jag höll emot så mycket jag vågade. Hoppas flugan sitter sä-

kert i käften, tänkte jag.

Abborren tänkte sälja sig dyrt. Den kände inte för att bli middagsmat. En andra rusning ut mot fritt vatten. Och där fick den gärna vara, där fanns inga hinder som kunde snärja in linan.

Till slut började fiskens krafter tryta. Jag kunde dra in den mot land. När jag sänkte ner häven i vattnet gled den snällt i nätet och jag kände en behaglig tyngd i handen.

Att fiska abborre på lätt flugspö är en fin sport. Jag kände mig både nöjd och stolt där jag stod i solnedgången och fileade min fina fångst.

På bryggan låg mitt flugspö och på korkhandtaget satt en tilltufsad Black & Peacock...

Black & Peacock

Krok: 8–10.

Tag: Guld- eller silvertinsel.

Kropp: Bronsfärgat påfågelherl.

Hackel: Stort och mjukt svart hönshackel.

Huvud: Svart.

Septemberöring

Samtidigt som jag ser öringens vackra mässingfärg blekna och försvinna känner jag en besk eftersmak som grumlar den primitiva fångstglädje jag kände så starkt för bara en liten stund sedan...

Text & foto: Pär Jansson

När väckarklockan skorrar mig tillbaka till medvetande känns det som om jag nyss har somnat. Huvudet surrar, det flimrar för ögonen. På sätt och vis är det ju också sant, jag har bara sovit några timmar. Fisket slutade inte förrän vid midnatt igårkväll, och nu är klockan bara fyra. Jag tar mig olustig ur sängvärmnen och kastar mig in i en snabb dusch för att jaga bort de värsta dimmorna ur skallen.

Det är mitten av september och jag är återigen på plats för att försöka fånga höstens allra förnämsta byte – den lynniga, skygga och svårtrugade havsöringen. En titt ut genom fönstret visar att natten är stjärnklar med en del moln. Det får bli en extra tröja, fukten vid älven gör att det blir jåkligt råkallt. En stor mugg starkt kaffe och en macka, trots att magen inte känner någon större lust att samarbeta så här tidigt, sveper bort den sista tröttheten.

Vadarna är behagligt varma av stövelvärmarna som stått på under natten, men det är ändå råkylen som känns mest när jag kliver ut. Tolvfotaren står riggad och klar sedan igår, instucken i äppelträdet utanför. Jag fäster den i spöhallaren på biltaket, men måste vänta några minuter innan jag kan se tillräckligt för att kunna köra någorlunda trafiksäkert. Den fuktiga imman kämpar envist emot på vindrutan.

Jag har bara ett par minuters väg att köra, så jag är snart framme. Parkerar en bra bit från älven, för att bilens strålkastare inte ska lysa ut över vattnet. Inte för att jag vet om det spelar någon roll egentligen, men jag vill inte chansa.

Hoppas nu att jag är ensam. Att ingen annan hunnit hit

före mig. Jag drar en suck av lättnad – det är tomt på parkeringen. Inga bilar syns och inga ljud

hörs, förutom det svaga sorlet från älven nedanför.

Jag väntar en minut för att vara säker. En svag vind rasslar lite i ekarnas kronor och några avlägsna visslingar högt uppe mot stjärnhimlen är allt. Det låter som vadarfåglar, men jag kan inte artbestämma dem med hjälp av lockropen. Pipen försvinner snabbt söderut, mot varmare trakter.

Det är svart som i en säck vid den här årstiden. Håller jag handen framför ansiktet, så ser jag inte skymten av den. Som tur är behöver jag inget ljus, jag har gått här hundratals gånger. Precis som en blind har jag lärt mig att räkna stegen – sjutton steg nedför stigen, vika höger, åtta steg rakt fram. Jo, där är den stora björken. Jag kan se dess siluett mot natt-himlen. Två meter till vänster om den kan jag komma ner i vattnet. Brinken är ganska hög just här, så jag sätter mig ner och hasar på rumpen försiktigt ner i vattnet.

Nu gäller det! Absolut tystnad och försiktighet. Inget slamrande eller plaskande för då är det kört. De här stora öringarna är lika skygga som de små bäcköringar jag metade som pojke. Just därför tycker jag att chansen är som störst just nu. Fiskarna har fått stå i lugn och ro några timmar utan att störas av massor av fiskare som vadar och kastar sig genom poolerna.

Älven är bara femton meter bred här, men jag måste ändå
forts på nästa sida

Jag lossar flugan och drar av några meter lina från rullen, innan jag släpper ner den i strömmen. Gör ett första försiktigt kast med bara tafsens och två meter fluglina ute

forts från föreg sida

vada ut ett par tre meter tills vattnet når mig nästan till skrevet. Alldeles för djupt egentligen, men poolen nyper ihop ganska kraftigt just här, så vinkeln på mina kast skulle bli för stor annars.

Jag lossar flugan och drar av några meter lina, innan jag släpper ner den i strömmen. Gör ett första försiktigt kast med bara tafsens och två meter fluglina ute; ibland kan det stå en fisk vid första stenen på bara fotsdjupt vatten. För ett par år sedan fick jag en öring som stod rakt under spötoppen. Den tog tvärt i samma ögonblick jag släppte ner flugan i vattnet. Om det var öringen eller jag som blev mest överraskad den gången, det vet jag inte, men nu är jag beredd.

Nej, ingen är hemma den här gången. Jag drar av ytterligare några meter lina innan jag börjar fiska av själva huvudfåran. Tack vare det lätta tvåhandsspöt vet jag att jag kan lägga varje kast en decimeter eller två från andra kanten. Tyvärr har jag inte samma precision med ett enhandsspö i mörkret, annars vore det nog en sällsam njutning att fiska stor öring på ett så lätt redskap. Det ligger lite "säkerhetstänkande" bakom spövalet också; jag tycker helt enkelt att jag har bättre kontroll på en eventuell fisk med ett lite längre spö. Dessutom har jag en stor och fluffig fluga, så presentationen blir bättre med tvåhandsspö. Det sträcker bättre och plaskar mindre.

Med ett försiktigt speykast lägger jag flugan vid borte strandkanten. Där är det brant och djupt, och fisken står ofta ända inne vid land. I ärlighetens namn väntar jag mig egentligen ingen öring precis här i klämmet. Här står oftast bara lax, men man vet ju aldrig. De riktigt heta öringplatserna ligger trettio eller fyrtio meter längre nedströms, där vattnet djupnar och planar ut. Det är märkligt hur de stora öringarna helst ställer sig i väldigt slakt vatten...

Nåväl, kast efter kast sveper över klämmet. Jag är ytterst noga med att hela tiden menda flytlinan så att flugan "hänger" i strömmen nästan rakt nedströms spetsen på linan. Havsöringen tycker inte om en fluga som snabbt sveper över ståndplatsen på typiskt laxmanér.

De stora höstfiskarna är tröga i reaktionerna och vill ha gott om tid på sig. Redan Anthony Crossley, Emåns store mästare, noterade detta och var ytterst mån om att presentationen av flugan blev den rätta. Av samma anledning får flugan i slutet av utfiskningen hänga kvar en liten stund, innan jag kastar på nytt.

Nytt kast. Flugan har knappt landat förrän det suger i, snabbt och hårt!

Typiskt laxhugg! Fan också! Visst är det kul att det hugger, men inte lax just nu. Men det är en snäll fisk som snabbt går uppströms till den djupare delen av poolen ovanför klämmet. Det gör ett par ilska, snabba och korta rusning-

ar, men i det låga vattnet har den ingen hjälp av strömmen och tröttnar ganska snart. Det är en kraftigt färgad hanlax på kanske fyra kilo, som snabbt får friheten åter. Den tackar genom att stänka ner mig ordentligt med ett ilsket slag med stjärten, samtidigt som den försvinner ut i mörkret.

Helvete också! Jävla lax! Nu har du väl skrämt livet ur varenda öring på flera kilometers håll.

Efter en liten stund börjar jag om på samma plats som laxen högg. Jag har ju den bästa delen av poolen kvar, så kanske ändå. Men trots att jag bara har vatten till knäna är det ett elände att vada. Stora stenar överallt. Tur att jag har memorerat en "stig" nedför poolen sedan tidigare. Två steg framåt tills högerstöveln tar emot stenen, tre steg snett inåt vänster, sedan något ut igen runt de små stenarna som kan skramla. Jag vill helst inte ha vadarstav vid det här fisket. Det är alldeles för stor risk att den för ljud, hur försiktig man än är...

Nu, här nere där poolen vidgar sig och strömmen slaknar, ska det ske! Helt garanterat står det öring där ute. Gud, vad jag älskar det här fisket! Spänningen är nästan olidlig eftersom man ingenting ser. Man bara hör och känner via spö och lina vad det är som sker. Nu, nu, snart tar han!

Men min fluga glider ohindrad genom älvens mörka vatten. Snart är den bästa tiden över. Jag kan redan se en svag ljusrand längs den östra horisonten, stjärnorna bleknar och fluglinan är inte helt osynlig längre. Jag kan ana den som ett svagt ljust streck mot det bläcksvarta vattnet. Fan också! Ska det verkligen bli en bomtur igen? Att fisken ska vara så svår...

Jag har kommit nästan längst ner i poolen. Snart kan jag inte gå längre, det blir för djupt. Vattnet strömmar ytterst långsamt, står nästan still. Kasten tar en evig tid att fiska ut.

Då kommer hugget!

Ytterst försiktigt, som om flugan bara nuddar vid ett löv eller ett grässtrå, känns ett litet nafsande i fluglinan. Samtidigt hörs ett ytterst svagt "slurp" från området där flugan befinner sig ute i mörkret. Åh, detta höstöringhugg! Så oerhört stor skillnad mot laxens snabba anfall på flugan.

Vänta, vänta! Inget mothugg! Känn tyngden av fisken innan du höjer spöt!

Sakta spänns linan och jag känner hur det tynger i där ute. När jag reser spöt känns det som om jag dragit fast flugan i en sjunken stock. Men bara för en sekund eller två, sedan börjar öringen rulla i ytan. Så typiskt! Så underbart!

Jag kan höra på "tekten" i rullningarna att det är en stadigt bit. De mindre fiskarna är betydligt hetsigare i sitt temperament än den här, som med tunga, sävliga rullningar sakta tar några meter lina i stöten, samtidigt som den drar sig nerströms. Det är märkligt att de flesta laxar nästan alltid

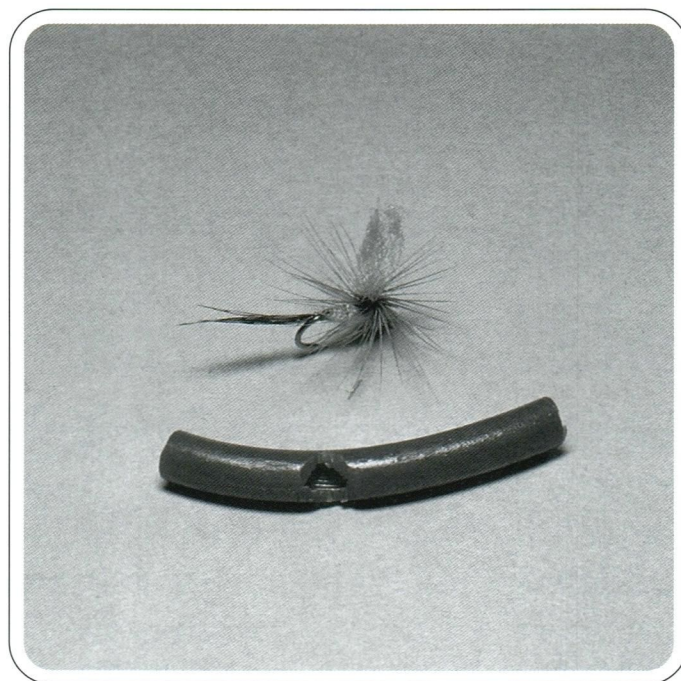
forts på sid 49

TIPSRUTAN:

Ett smart litet hackelskydd

På riktigt små flugor med fallskärms-hackel kan det vara nog så knepigt att göra den avslutande whipfinish knuten utan att några hackelstrån följer med in under bindtrådsvarven. Men med ett enkelt litet verktyg går det som en dans...

Av Rolf Wallman

I mina hemmavatten förekommer många små dagslän-dor, vilket innebär åtskilligt pilljobb att göra den avslutan-de whipfinish knuten bakom krokögat på riktigt små kro- kar utan att riskera att binda ner hackelstrån på fallskärms- hacklade flugor.

Men efter lite funderande löste jag problemet på ett både enkelt och billigt sätt. Det gällde ju att hålla undan hacklet just medan jag gjorde den avslutande knuten, och eftersom fingrarna är för klumpiga för flugor i de allra minsta storle- karna, så behövde jag någon form av verktyg.

Materialet fann jag i den inre plastisoleringen till en av le- darna i en kasserad elsladd, där jag mätte 25 millimeter från ena änden, skar runt om med en hobbykniv och sedan drog av plastisoleringen från koppartråden.

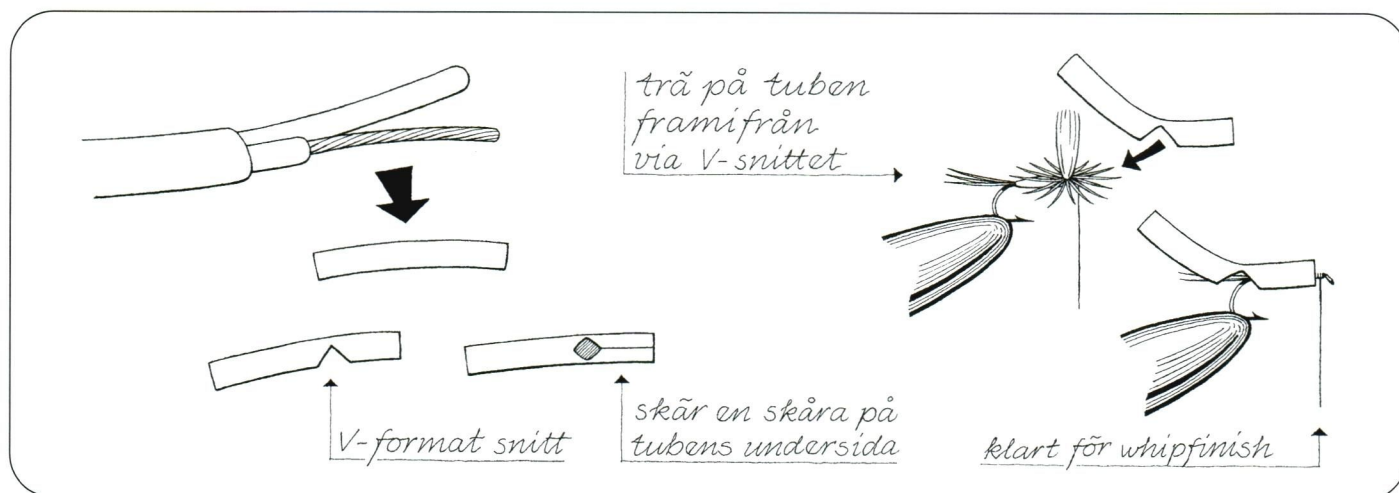
Jag hade nu en 25 millimeter lång plasttub med en ytter- diameter på 3 millimeter. I denna skar jag ett V-format snitt vars öppning var 4 millimeter. Snittet lades 9 millimeter från ena änden. Därefter gjorde jag en tunn skåra från mitt

på V-öppningen och längs hela den 9 millimeter långa de- len av röret.

Tanken är att det lilla verktyget ska träs framifrån ögat över flugan genom den V-formade öppningen och att bind- tråden då ska kunna glida genom skåran på undersidan. Det mjuka plastmaterialet gör att tuben utvidgar sig så att tråden lätt glider igenom. Samtidigt fungerar den längre delen på redskapet som ett handtag. Det V-formade snittet bildar dessutom ett "gångjärn", så att plasttuben viks nå- got uppåt och därmed blir lättare att föra in över flugan.

När verktyget träs över flugan stryks vinge och hackel automatiskt bakåt, så att endast krokögat och främre delen av krokskaftet tittar fram. Det blir nu mycket lätt att göra den avslutande knuten framme vid huvudet, och när verk- tyget dras av helt och hållet kommer hackel och vinge att återta sin ursprungliga form.

Mitt lilla hackelskydd fungerar naturligtvis också till an- dra typer av mindre flugor med vanliga hackel.

Höstgädda på stor streamer

Många förknippar säkert gäddfiske med fluga med den period på våren då gäddan är utsvulten och på hugget efter leken. Men även på hösten, när gäddan på nytt kommer in mot stränderna, kan man fiska den med en stor streamer på tafs

Text, akvarell & teckningar: Anders Forsling

Gäddan är en fisk som fascinerat människan i alla tider. Det finns många mer eller mindre osannolika fiskehistorier om den. Själv har jag ett tidigt fiskeminne när jag som liten grabb fick följa med min far på en fisketur till en liten skogssjö långt in i de djupa hälsingeskogarna. Det var en vacker sommarkväll och vi rodde runt längs vasskanter och djupbranter. Far kastade med ett större skeddrag och visade samtidigt hur jag skulle göra. Jag hade ännu inte fått något eget fiskespö och förstod att det nu gällde att lyssna och lära för att visa att jag var mogen uppgiften. Efter en stund fick jag överta

spöt och vi rodde vidare längs vassruggarna. Kast efter kast ringlade ut från den inkapslade rullen. Det gick förvånansvärt bra förutom lite lintrasel och några bottenapp.

När vi rundade ett stort klippblock som stack upp ur vattnet fick jag ännu ett bottenapp. Åtminstone vad jag först trodde. När bottenappet satte av i väldig fart förstod jag med skräckblandad förtjusning att det var en fisk i andra änden. Gjorde nog alla fel man kan som nybörjare, men lyckades trots allt lotsa in fisken till båten. När jag tittade ner i vattnet fick jag se en jättelik fisk som likt en u-båt sakta intog ytlä-

ge. Gäddan var enorm i mina oerfarna ögon. När till och med min egen far började se aningen spänd ut, förstod jag att gäddan var någonting utöver det vanliga. Han mumlade något om att vi måste slå den i huvudet med åran, annars skulle vi aldrig få upp den i båten. Men innan vi hann göra någonting, så bestämde sig gäddan för att inte vänta längre. Ett slag med stjärten och en snabb rusning in under båten och den var fri. Jag minns att jag själv inte var alltför besviken. Avstod gärna från sällskapet av en fisk som i mina ögon var lika stor som den båt vi

forts på nästa uppslag

Vid håvningen ser vi att gäddan inte bara tagit streamern, dessutom har den också en mindre släkting i gapet. Trots att den redan hade ett byte, kunde den alltså inte låta bli att ta Rolfs fluga.

forts från föreg uppslag
färdades i.

Detta mitt första dramatiska fiske-
minne gjorde så starkt intryck på mig
att jag tror det är en av orsakerna till att
sportfisket fortsättningsvis blev min
stora passion här i livet. Även om fis-
ket med åren mer och mer styrts över
till fiske efter ädlare slakten, har ändå
fisket efter gädda en dimension som
gör det lika spännande varje gång, inte
minst sedan jag började använda flug-
spöt för att överlista den.

Den som inspirerade mig och tog
mig med på mitt allra första gäddflug-
fiske, var flugbindaren och vännen
Rolf Ahlqvist. Det var i början på 80-ta-
let och Rolf hade redan då flugfiskat
gädda under flera år och utvecklat en
del flugmönster med influenser från
bland annat Amerika. Joe Brooks, en
stor förespråkare för popperfiske, var
den som fick Rolf att testa metoden i si-
na hemmavatten. I Flugfiske i Norden
nr 1 år 1982 skriver Rolf om detta i arti-
keln "Pröva en popper".

Vår första tur gav verkligen mer-
smak. Vi fiskade vid detta tillfälle en-
dast med så kallade gäddpoppers. För
den oinvidge är det en fluga med bal-
sakropp framtill och en stjärt av buck-
tail där bak. Liknar en liten flytwobb-

ler som bubblar fram på vattenytan.
Jag glömmer aldrig mitt första hugg.
Det kom blixtnabbt och så överras-
kande att jag alls inte hann med något
mothugg. Jag hade nog föreställt mig
ett betydligt lugnare förlopp. När jag
kommit över den första chocken kun-
de jag vid vår nästa fisketur kroka min
allra första poppergädda.

Min första torrflugegädda tog dock
en hackelfluga i mitt eget hemmavatten
Sundbornsån. Vid detta tillfälle hade en
svårflörtad öring gäckt mig under en
veckas tid. Varje kväll återvände jag till
forsnacken för att om möjligt överlista
denna storöring. Den sista kvällen hade
jag sällskap av en äldre gentleman som
tagit flera storöringar vid forsen. Han
stod alldeles bakom mig när jag till slut
lyckades kroka fisken. Att döma av
pressen på spöt rörde det sig om en
öring av det större formatet kunde vi
samstämmigt konstatera. Gissa om vi
båda blev snopna när jag en stund sena-
re håvade en strömgädda på dryga 3 ki-
lo. Den äldre och erfarne gentlemanen
tröstade mig med att han aldrig tagit en
så stor gädda på en så liten torrfluga.
Dessutom i så pass stark ström som
denna.

Efter vårt första popperfiske har Rolf
och jag försökt att varje sommar kom-

ma iväg på en gäddfisketur tillsam-
mans. Det har inte alltid blivit av, men
jag minns alldeles speciellt en höstdag
för några år sedan. Vi hade kommit in i
september och löven hade så smått
börjat gulna på träden. Hösten är för-
resten den härligaste tiden för gäddfis-
ke. Luften är hög och klar. Vattnet har
kylts ner och de större gäddorna drar
sig in mot stränderna. Målet för denna
fiskedag var en av Rolfs favoritsjöar se-
dan många år tillbaka. Redan som liten
grabb fiskade han i denna sjö, och vid
en fisketur hittade vi resterna efter en
hemmagjord båt från barndomsåren.

Stor men lätt

Vi hade precis öst ur ekan när Rolf
tog fram flugasken och visade mig nå-
gra nya flugor som han provat med
gott resultat. De såg verkligen fina ut.
Gäddstreamern hade stor kroppsvo-
lym men såg ändå lätt och luftig ut. Det
skulle visa sig att den också var myck-
et lättkastad. Jag fick några exemplar,
och vi rodde ut mot den första vass-
kanten. Redan i mitt tredje kast hade
jag mitt första påslag. Jag var dock inte
beredd utan luftkastade några gånger
och la sedan flugan på samma plats.

Denna gång var jag med på noterna och kunde kroka den första gäddan på den nya streamern. Jag släppte försiktigt tillbaka min fångst. En gädda av det mindre formatet.

När vi är två som fiskar brukar vi turas om att ro så att den som kastar helt och hållet kan koncentrera sig på den uppgiften. Då och då ankrar vi upp vid något hett ställe. För att då vara på den säkra sida sätter vi oss i var sin ände av båten för att minska risken att kroka i varandra. Det är betydligt svårare att ha kontroll på dessa stora flugor jämfört med vanliga småflugor. Det räcker med en liten vindpust så kan flugan helt ändra kurs och haka fast i en felaktig mungipa. Därför är det nödvändigt med en fiskehatt och om möjligt även solglasögon som skydd.

Denna dag verkar gäddorna vara riktigt på hugget. Vi har båda kroat och släppt tillbaka ett flertal gäddor när vi bestämmer oss för att gå iland vid en fin udde för att äta något och dricka en kopp kaffe. Först vill dock Rolf prova en säker ståndplats intill en större sten. Hugget kommer direkt ef-

ter det att flugan gjort sina första pulserande rörelser under vattenytan. Strax därpå så släpper flugan.

Eftersom vi vet att en gädda tar om både en och fler gånger, till skillnad från till exempel en öring, lägger Rolf än en gång flugan på samma plats. Mycket riktigt tar gäddan ännu en gång och nu sitter den bättre. När jag skall hjälpa till med hävningen ser jag att någonting inte stämmer. Bredvid flugan hänger något ut genom munnen. När vi får upp den i båten ser vi att det är en släkting av det mindre formatet som sticker ut. Trots att den redan hade ett skrovsmål i munnen kunde den inte låta bli att ta flugan. Snacka om glupskhet. Gäddor verkar inte vara speciellt känsliga för ett stick från en krok, eller så tar jaktinstinkten överhand under jakten på föda.

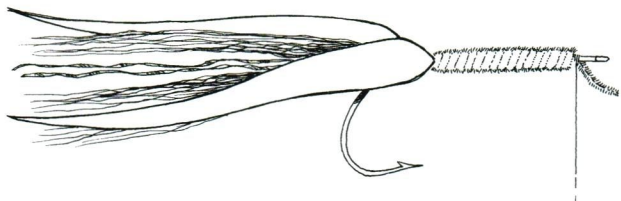
Vi stiger iland och plockar fram matsäcken. När vi sedan sitter och tittar ut över den blanka vattenytan kan vi konstatera att det hittills varit en fantastisk fiskedag. Några timmar senare traskar vi hemåt i mörkret med var sin fin gädda i en rönnklyka, och med en

sen höstfiskedag bakom oss som vi sent skall glömma.

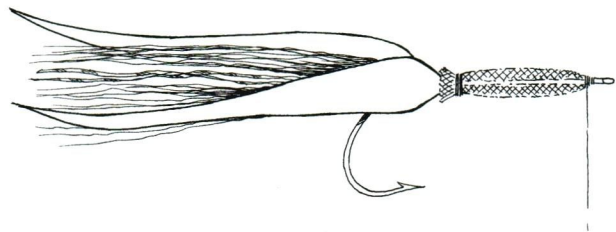
Utrustning för höstgäddan

Slutligen måste jag nämna lite om den utrustning man behöver. Ett 9-fots spö klass 8–9, gärna lite långsamt i aktionen. Till det en WF-lina eller en så kallad Bug Taper (bass lina) klass 8–9. Tidigare använde jag en heldragen nylonlons 0,60 mm, men numera använder jag uteslutande en tafs som Rolf själv tagit fram. Den består av en tape-rad grovdel av tvinnad syntet. Den har sedan en spets av wire försedd med beteslås, vilket gör det lätt att byta fluga. Tafsens finns både som flytande och sjunkande. En outhärlig sak vid gäddfiske är en så kallad käftöppnare och därtill en långskaftad peang att ta loss flugan med. En gädda har ju en hel del tänder som man bör undvika. En vanlig öringpriet brukar sällan räcka. Däremot är ett hammarskaft ett bättre val. Var försiktig och lycka till!

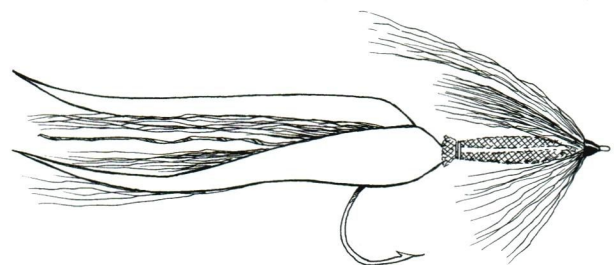
Rolfs gäddstreamer

1.

2.

3.

Rolfs favoritstreamer är cirka 15 cm lång. Trots storleken är den relativt lättkastad och mycket hållbar. Han binder den på en krok som heter Mustad Bass Bug/Stinger i storlek 2. När det gäller färger på flugan så är det fritt fram för egen fantasi. Använd gärna färger som ger fina kontraster och som du själv tror på. Bindtråden är oftast svart till färgen. Ett tips som gör flugan hållbarare är att lägga på lite superlim då och då under bindandets gång.

1. Lägg en droppe superlim på krokskaftet och bind in en bunt bucktail som stjärt. Bind därefter in några strimlor flash ovanpå och ytterligare en bunt bucktail överst. Bind sedan in två långa sadelhackelfjädrar med insidan utåt på ömse sidor om stjärten, så att det ser ut som ett V uppifrån. Täck därefter krokskaftet med chenille efter att först ha lagt på lite superlim. Bind fast och avsluta med whipfinish.

2. Klipp till en lagom bit EZ-slang och trä den över krok och chenille. Gör en avsnörning baktill och avsluta med whipfinish. Fäst sedan tråden framtill och bind ner slangen som bilden visar. EZ-slangen har inslag av pärlemor eller silvertinsel, men är för övrigt genomskinlig. Det gör att chenillet lyser igenom och hjälper till att sätta färg på kroppen.

3. Bind in en bunt rävhår på krokens undersida och en likadan bunt på översidan. Därefter binder du in en lite längre bunt ovanpå den övre bunt. Forma ett fint huvud och gör en whipfinish. Lacka huvudet.

Professor

Hur kommer det sig att våtflugor, som bevisligen fångat mängder av fisk, plötsligt upplevs som "gammalmodiga" och därför sorteras bort ur askarna?

Text & foto: Gunnar Johnson

När laxfiskaren väljer fluga utgår han gärna av tradition från färgkombinationer som han sedan tidigare lärt sig lita till och som ofta återkommer i många välkända laxflugmönster. Detsamma gjorde också öringfiskaren för bara någon generation sedan – och han gjorde det med stor framgång. Men när det gäller öringfisket har andra tankar att se på flugvalet under senare år gjort sig allt mer gällande. Moderna öringflugor är oftast tämligen neutrala i färg och utgår mestadels från ett imiterat bytesdjur, vilket diskvalificerar många äldre och färggrannare men dokumenterat fångstsäkra våtflugor.

Hur kommer det sig då att flugor, som bevisligen fångat mängder av fisk, plötsligt upplevs som "gammalmodiga" och därför sorteras bort ur askarna? Är det kanske så att man förr var mer fokuserad på själva fisket? Att man därför mer eller mindre fiskade med enbart en typ av fluga, som man sedan hade i några olika färgställningar, medan vi idag är mer inriktade på tekniken och prylarna, och där även själva flugorna påverkats av denna inställning. I vårt samhälle har ju "nyheten" blivit sin egen måttstock och nya material och bindmetoder får ett egenvärde i sig...

Jag har tyvärr tyckt mig ana en uppfattning att våtflugefisket av många idag anses som en något "simpel" fiskemetod jämförd med torrflugefisket. Men inget kan vara mer felaktigt.

Vid fiske med torrfluga ser man hela tiden flugan uppe på vattnet, vet var man har den och kan korrigera utfiskningen av kastet om flugan skulle börja fiska felaktigt. Dessutom behöver man bara korrigera lina och tafs i ett plan – uppe på vattenytan.

Våtflugefisket kräver faktiskt mer av sin utövare; man ser inte flugan, som dessutom måste fiskas och korrigeras i två plan – både i sidled och djupled – för att fiska riktigt.

Det är därför inte särskilt märkligt att de kunnigaste och skickligaste flugfiskare jag haft glädjen att lära känna, alla har en djup förankring just i våtflugefisket. De har inte bara varit tekniskt skickliga. De har också genom sitt våtflugefiske lärt sig att söka av olika typer av vatten under varierande fiskeförhållanden och har därför skaffat sig mer betydande kunskaper om var fisken står, än vad den lika flitige torrflugefiskaren oftast har. Så det är kanske dags att återupprätta de gamla våtflugornas idag något skamfilade rykte...

Det är ju egentligen bara vi flugfiskare som förändrats under senare år; öringen är densamma och har knappast fått nya preferenser. Det visar sig också då vi fiskar efter den med en streamer på tafs. En sådan tillåtelse som bekant att – precis som laxflugan och den gamla våtflugan – vara nog så färgstark och utan någon som helst likhet med något bytesdjur.

Varje tid har sin trend. För inte allt för länge sedan var till exempel en gulröd Mickey Finn ett "måste" i varje flugfiskares streamerask. Åtskilliga öringar och regnbågar har också landats på den flugan. Självt använder jag den fortfarande emellanåt vid vårens regnbågsfiske, då färgerna tycks väcka regnbåghannarnas aggressivitet i försök att jaga bort den färggranna flugan från de uppmätta lekreviren.

Vid några tillfällen, då jag tydligt kunnat se fisken i det klara och grunda vattnet, har jag till och med ganska exakt kunnat avgöra revirgränserna enbart genom att dra flugan genom vattnet. Det visade sig då att regnbågen angrep min Mickey Finn intill ett visst avstånd runt sin revirplats – men ignorerade flugan om jag drog den bara någon decimeter längre bort...

Jag lärde mig alltså mycket påtagligt att fisken kunde intressera sig för en färgglad fantasifluga – och jag förstod också varför!

En välkänd våtfluga i liknande färgställning är Professor, som under åren lovordats av många öringfiskare. Så har till exempel Jan Tilliander i flera reportageartiklar i FiN berättat att Professor blivit något av favoritfluga vid hans årliga fjällfiske i Härjedalen. År efter år har just Professor givit bra fiske och han uppfattar därför flugan som ett säkert kort.

Professor har bevisligen högt "uppmärksamhetsvärde". Kombinationen av gult och rött syns väl i vattnet, men kanske är det också något annat i just dessa färger – vilka för övrigt återfinns i öringens egen dräkt – som lockar fisken. Flugan liknar ju knappast något på öringens matsedel, så det måste vara något annat som attraherar fisken eller väcker dess nyfikenhet eller aggressivitet.

Många havsöringsfiskare kan intyga att kustöringen ibland gärna tar en färggrann streamer, och eftersom den stationära öringen i princip är samma fisk, så är det ju inte särskilt märkligt om också den skulle lockas av en gulröd Professor. Däremot är det sällan som bäcköringen numera får tillfälle att visa sådana preferenser, eftersom de flesta flugfiskare idag sällan fiskar med våtfluga – och än mer sällan i så fall väljer en så färgrik fluga för detta fiske.

Egentligen är det synd att det trivsamma våtflugefisket så helt kommit i skymundan. Att gå längs en å eller älv och kasta snett nedströms med våtfluga och mjuka överhandskast är en behaglig fiskemetod som i sig bär mycket av flugfiskets innersta själ och ursprungliga väsen. Man låter våtflugan svepa längs strömkanten, söka av nackar och undervattenstenar eller fickfiskar på platser där man anar troliga ståndplatser.

Genom att man hela tiden rör sig nedströms och låter kasten fiska av vattnet solfjäderformat täcker man stora ytor, vilket dessutom gör våtflugefisket till en både effektiv och produktiv metod när det gäller att finna fisken de dagar den inte vakar – och det gör den som bekant inte det mesta av vår fisketid. Våtflugefisket skulle därför säkert få uppleva en renässans om bara fler flugfiskare provade på det. Våtflugan är faktiskt ofta en "fiskfinnare" i nivå med de stora torrflugor många använder för att lura fisken att avslöja sig de dagar den inte visar sig.

Jag vill inte påstå att våtflugefisket på något sätt dominerar mitt fiske. Oftast fiskar jag med torrfluga eller med andra enkla allmänimitationer av olika insektsgrupper i vattnets ytskikt. Men allt emellanåt gör sig längtan efter ett gammaldags och ursprungligt våtflugefiske påmind – och varje gång är det samma rent kroppsliga njutning att gå och vinkla de mjuka, korta kasten ut över vattnet och sedan menda och styra lina, tafs och fluga för att söka av strömsättningarna...

Flugfisket bär på så många inneboende möjligheter. Men oavsett hur vi väljer att närma oss sporten, så tror jag att vi alla charmeras och lockas av de hemlighetsfulla flugorna i minst samma utsträckning som fisken gör det, och att vi alla dessutom upplever en skön känsla då kastet fungerar som bäst och blir till en naturlig och integrerad del av vår egen kropp.

Så kan det kännas när man lyckas sträcka en lång fluglina och tafs över ett stilla vatten, men allra starkast upplever jag för egen del denna känsla då jag lägger mina relativt korta och mjuka kast över en ström, och där till slut endast finns jag själv och flugan och där jag inte ens är medveten om spö, lina eller tafs. De finns där bara som en känsla av rytm och en förlängning av min egen kropp...

Den känslan är speciellt påtaglig vid våtflugefiske med ett lätt och mjukt spö med förhållandevis djup och långsam aktion. Detta är flugfiske!

Professorn är naturligtvis inte den enda våtflugan värd en mässa. Bland övriga flugor i min ask samsas alltid några March Brown med Butcher, Blue Dun och Olive Quill, och under en lång följd av år var dessutom Alder en av mina absoluta favoriter vid fiske efter både öring och regnbåge.

Nej, istället för att välja ut några speciella våtflugor, så är det fisket med våtfluga som rent allmänt borde få samma uppmärksamhet som allt annat flugfiske. Numera tycks det ju närmast som om alla våtflugor förpassats till flugfiskets historiebok av de flesta jag talat med. Det är speciellt märkligt mot bakgrund av att man samtidigt utan att tveka accepterar samma grundtyp av flugor försedda med traditionell vinge, kropp och fronthackel – men bunden på större krokstorlek – när det gäller fiske efter lax och havsöring!

Människan har fiskat med fluga i århundraden och sammantaget har våtflugan fångat betydligt mer fisk än alla moderna flugmönster tillsammans. Så det kan ju inte vara flugtypen det är fel på.

Inte heller är det fisken som ändrat sina vanor, eftersom den är en av naturens äldsta varelser och har varit oförändrad sedan urminnes tider. Det enda som förändrats under de senaste decennierna är våra egna värderingar, som gör att vi idag prioriterar fisket med andra typer av dunkrokar.

Låt oss gärna fortsätta att utveckla och förnya vår sport – men låt oss för den skull inte i övermod avfärda gammal och "väl beprövad erfarenhet" som visat sig ha fungerat under åtskilliga århundraden...

Klassiker i nytryck

Tyngdpunkten i den tidiga flugfiskelitteraturen finner vi i flugfiskets hemland England. Men att idag köpa äldre engelska flugfiskeböcker kräver en välfylld plånbok. Därför noterar vi tacksamt att det kommer allt fler nytryck av gamla klassiker som gör dessa tillgängliga för en större publik. Bokbiten presenterar denna gång tre böcker som på detta sätt kommit i nya utgåvor.

Jan Sekander

William Scrope: Days and Nights of Salmon Fishing. The Flyfisher's Classic Library, 3 North Street, Ashburton, Devon, TQ13 7QJ, England. Pris 49 pund plus 4 pund i frakt.

Så har det åter kommit ut en mycket omfattande och intressant bok från The Flyfisher's Classic Library, "Days And Nights of Salmon Fishing" av William Scrope, ett av de stora namnen inom den engelska sportfiskelitteraturen. För den som har flugfisket efter lax som sitt största intresse är boken en verklig guldgruva. Den behandlar främst det tidiga laxfisket och dess utveckling i början på 1800-talet. Boken kom med sin första utgåva 1843, alltså något före det som kallas den victorianska perioden. Då hade laxflugan ännu inte fått sin mer avancerade utformning. Män som James Wright, George Kelson, Francis Francis och William Blacker skulle något senare förändra detta. Därför är det spännande att genom William Scopes bok följa den tidigaste utvecklingen.

Boken är skriven med mycket stor värme och humor samtidigt som allt av värde för en laxfiskare finns nogt beskrivet. Fiskeutrustning som laxflugrullar, spön, linor och andra detaljer för ett lyckosamt fiske redovisas nogt. Några laxflugor från denna tid

finns beskrivna och är vackert illustrerade på en färgplansch. Även i övrigt finns många andra utsökt vackra illustrationer i svartvitt tryck, återgivna efter målningar, teckningar och gamla kopparstick, allt på ett trevligt sätt visande olika företeelser inom fisket.

När det gäller den rika texten behandlas mycket genomgående olika laxfiskars biologi på ett dåtida vetenskapligt sätt. Lax och örings utveckling från yngel, stirr, smolt och till vuxen fisk redovisas nogt. Även här finns några utmärkta illustrationer i färg som åskådligt visar vad det handlar om.

Även andra fiskemetoder, idag både tillåtna och förbjudna, finns redovisade; harling, ljustring, nätfiske och fiskemetoder med agnad betesfiske. Främst är det dock det sportmässiga laxfisket som avhandlas, och då med fluga. Det riktigt vattnas i munnen då man läser om det fantastiska laxfisket som beskrivs från denna tid. Mest rör det sig om laxfisket vid älven Tweed, som bildar gräns mellan Skottland och England.

Det märkliga med denna älv liksom med några andra, till exempel river Tay, är att laxen vandrar upp två gånger om året, dels i januari/februari men även under oktober/november, då de allra största fiskarna stiger i älven. Det

finns en uppgift i boken som verkar helt fantastisk:

Det nämns att en fiskhandlare, Mr Groves, skulle ha sålt en stor lax från river Tweed år 1821 vid fiskhandeln på Bond Street i London, vägande 83 pund, det vill säga 37 kilo! Även om det har förekommit stor lax i river Tweed, får man nog ta denna uppgift med en stor nypa salt.

Däremot finns det en kompletterande uppgift som berättar att den största sportfiskade laxen skulle ha vägt 57 1/2 pund, det vill säga 25,8 kilo, fångad år 1886 av Mr Pryor på sträckan Floors. Denna stora lax togs på flugan Silver Wilkinson 4/0. Denna uppgift finns att läsa i John Ashley-Coopers bok "A Salmon Fisher's Odyssey", där han på ett ställe också skriver angående William Scopes "Days and Nights of Salmon Fishing", att "no keen Tweed angler should fail to study this book". Detta betyg säger allt om William Scopes storhet som fiskeförfattare. Boken kan alltså varmt rekommenderas.

Göran Claréus

River Keeper

John Waller Hills: River Keeper. The Flyfisher's Classic Library. pris 46 pund plus 4 pund i frakt.

Det finns minst tre goda skäl att införskaffa denna bok.

För det första är det bokens innehåll i sig som är så intressant och givande. Det är inte underligt att denna bok tillhör våra främsta klassiker inom flugfisket.

För det andra är det författaren John Waller Hills lättlästa och lättillgängliga stil. Denne fascinerande britt, som var parlamentsledamot och minister och som enrollerar sig i armén vid första världskriget vid 50 års ålder och når majors grad.

För det tredje så har denna bok, formgiven av The Flyfisher's Classic Library som tagit på "entreprenad" att utge klassiska böcker inom flugfisket, nu kommit i en utsökt utgåva i omsorgsfullt tryck på tjockt, läsvänligt papper med bokmärkesband och övre guldsnitt, allt insatt i en handgjord kassett. Bokhantverket ger verkligen stadga åt förlagets namn!

Boken handlar om fisketillsyningsmannen William James Lunn. Denne var född 1862 och kom som 25-åring till den kanske mest exklusiva flugfiskeklubben i England, nämligen Houghton club vid Stockbridge vid floden Test. Där kommer han sedan att framleva sitt liv tills han 1932 pensioneras vid en ålder av 70 år. Sex år senare dör han.

W J Lunn's bakgrunden är märklig. Han föds under ytterst små förhållanden i London. Fadern dör efter några år och resten av familjen flyttar till mammans föräldrahem. Där får han snart börja arbeta och slita hårt i en tegelfabrik.

Men det är något som inte alls passar denne pojke, utan redan vid 12 års ålder beger han sig iväg och får arbete på ett lantbruk en bit söderut. Bara ett år senare blir han assistent till en fisketillsyningsman. Med sin naturliga begåvning utvecklas han snabbt för att alltså komma till Stockbridge och Houghton Club 1887.

Han kommer till denna klubb i en period när stora förändringar är på väg. Många fiskar med äldre metoder, så kallad "blow-line fishing", särskilt under dagsländesäsongen. Några medlemmar har dock börjat använda sig av konstgjorda flugor.

Enligt Hills skall den första öringen fångats vid Test med konstgjord fluga år 1888, och det är alldeles klart att Lunn spelade en framträdande roll i torrflugefiskets utveckling vid floden Test.

Boken behandlar mycket av det vi idag kallar för biotopvård. Här finns mycket fascinerande att läsa, även om

vi idag i vissa fall kanske inte helt skulle hålla med. Idag är det till exempel nog ingen som betraktar kungsfiskaren som ett skadedjur.

Särskilt Lunn's utveckling av "sländkläckningsskivor" har blivit berömda. Dessa skivor, som var 50x270 centimeter, fästes mitt i strömmen och skulle göra det möjligt för sländorna att lägga sina ägg utan att dessa skulle bli förstörda.

Lunn's Particular är den fluga som främst förknippas med W J Lunn. I boken beskrivs ytterligare ett 40-tal flugor, men det är väl Lunn's Particular jämte Houghton Ruby som är de mest berömda. Det är också anmärkningsvärt att denne man faktiskt inte börjar binda flugor förrän han är 54 år gammal. Alltså först efter att ha tjänstgjort som river keeper i närmare tre decennier.

En lustighet är att hans flugor har fantasifulla namn, vilket gör att man inte kan härleda dem till någon särskild dagslända. Det hade naturligtvis varit en fördel.

Även om William James Lunn och John Waller Hills samhällsmässigt befann sig oändligt långt från varandra, förenade flugfisket dem båda. Det kan ifrågasättas vem som är mästaren och vem som är eleven. Men Hills har alltså förmågan att kunna beskriva Lunn's arbete och flugor på ett fascinerande sätt.

Boken "River Keeper" utkom första gången 1932, samma år som William James Lunn går i pension och fisketillsynen tas över av hans son Alfred Lunn.

Dennes son Mick Lunn övertar i sin tur denna position 1963. Således tre generationer i rakt nedstigande led.

Boken avslutas med ett antal bilder från Houghton Club's fiskevatten vid Test från den tiden det begav sig. Kommer man dit idag är floden tyvärr blott en spillra av sitt forna jag. Men boken har så mycket mer att ge.

Claes Hederstierna

Itchen Memories

G E M Skues: Itchen Memories.

Förlaget Robert Hale i 750 numrerade exemplar. Pris 25 pund.

G E M Skues er en af de mest indflydelsesrige fluefiskere fra det tyvende århundrede. Trods sine rødder i tørfluefiskeriets første år blev han manden, der gjorde oprør mod tørfluepionerernes doktrin om kun at fiske tørt med en eksakt imitation til fisk, der tager insekter (fortrinsvis døgnfluer) på vandoverfladen ved de engelske kalkstrømme i Wiltshire og Hampshire.

Skues plæderede for en mere fri indgang til fiskeriet, som dermed også blev mere interessant. Resultatet blev som bekendt udviklingen af nymfefiskeriet, men Skues fiskede sandelig også med tørflue, og det generede ham bestemt ikke at dække en kendt standplads med en tørflue, selvom fisken ikke havde vist sig som aktiv fødejagende.

Kendskab til fiskenes standpladser havde Skues i høj grad på det stræk af floden Itchen der kaldes "Abbotts Barton", hvor han fiskede fra 1883 til 1938, i de første mange år som gæst, siden som deltager i et lille konsortium der havde lejet fiskeriet.

Ved dette fiskevand udviklede og afprøvede Skues mange af sine ideer om fiskeri med såvel tør- som vådflue, alene eller sammen med en god ven. Det var da også her at Skues havde de oplevelser, der satte ham på sporet af at ørrederne i Itchen kunne fanges på andre måder end de af Halford dikterede.

At det netop skulle blive Skues frisind og glæde ved at kunne dele en fiskedag med en god ven der tvang ham til at opgive fiskeriet på denne hans elskede strækning af Itchen er en af fluefiskeriets små tragedier.

Det er oplevelser ved dette stræk af Itchen, og kun derfra, der er med i denne bog, 49 små historier af vidt forskellig karakter, nogle måske mere kuriøse end andre, men mange med et interessant indhold. Gennem denne bog får man måske et dybere indhold i personen Skues, end man får i hans øvrige bøger, måske også fordi historierne er samlet af Skues i sine sidste år, med henblik på en udgivelse efter sin død. Skues døde i 1949, og denne bog udkom første gang i 1951, og har siden været nærmest umulig at opdrive, men dette har forlaget Hale nu rodet bod på.

Foruden de 49 historier af Skues – hvoraf den sidste omhandler netop hans sidste fiskedag ved dette stræk – får vi i Roy Darlington's indledning, en oversigt over fiskestrækket "Abbotts Bartons" historie helt frem til vore dage.

For den der ikke er bekendt med Skues forfatterskab er denne bog nok et dårligt valg som den første at læse, her må "The Way of a Trout with a Fly" bestemt anbefales.

Men enhver der har læst en eller flere af Skues' bøger vil i denne finde nye facetter af den mand der har betydet så umådelig meget for fluefiskeriet efter ørreder.

Steen Ellemose

Olika typer av vax som jag använt under de senaste tjugo åren. Notera de ärtstora kulorna som lätt värms av fingrarna och då avger lagom mängd vax till tråden.

Varför använda vax?

En rätt vaxad tråd blir sträv och biter fast materialen bättre. Det gör att man kan binda starkare flugor med färre antal trådvarv, vilket samtidigt ger nättare och vackrare flugor

Text & foto: Anders Isberg

Visst känner vi alla igen situationen att huvudet på flugan ibland tenderar att bli alldeles för stort och anar att vi nog använder fler bindtrådsvarv än vad vi kanske egentligen skulle behöva, trots att vi vet att den moderna tråden är mycket stark. Samtidigt är ju dagens bindtråd extremt tunn, vilket lockar oss att lägga fler onödiga varv jämfört med det gamla och betydligt tjockare natursilket, där man var tvungen att hushålla med varven för att inte få klumpiga flugor. Visst känner vi också igen situationen att tråden glider ovanpå tidigare bindtrådsvarv

och att det kan vara svårt att få den att lägga sig som man vill i vissa lägen. Ibland irriterande svårt. Problemet är ständigt återkommande.

Oftast kompenserar vi detta helt omedvetet genom att lägga på ett antal extra varv "för säkerhets skull". Vi har omedvetet vant oss vid det, eftersom vi erfarenhetsmässigt vet – eller känner på oss – att det inbundna materialet riskerar att hamna fel, glida på sidan eller lossna. Ett par varv extra kan tyckas sakna betydelse, eftersom den moderna bindtråden är så tunn, men några extra varv vid många olika bind-

moment blir till slut ganska många varv för mycket. Så ju fler extravarv, desto klumpigare fluga, och desto sämre möjlighet att nå den önskade styllingen. Antalet trådvarv påverkar naturligtvis speciellt sådana flugor, där man binder in många material på samma ställe, till exempel vingen på olika typer av streamers, lax- och havsöringsflugor, som därför ofta får onödigt stora huvuden. Men problemet är minst lika stort på riktigt små krokar, där ju varje insparat bindtrådsvarv blir extra viktigt.

Orsaken till att jag skriver denna ar-

tikel är egentligen två; dels att vi gått över till att använda extremt tunn och stark tråd, som lockar oss att använda fler trådvarv än vad som egentligen är nödvändigt, just för att vi tycker att tråden bygger så lite, men dessutom att vi nästan helt slutat att vaxa vår bindtråd, vilket man var tvungen att göra med det gamla bindsilket. Idag använder många vax enbart då de vill dubba bindtråden. Man väljer då ett mjukt och klabbigt vax, men som vi ska se finns det vax av helt annan karaktär avsett för helt andra ändamål. En vaxad bindtråd "biter" nämligen fast mot kroken och håller de inbundna materialen på plats med ett minimum av bindtrådsvarv.

Med en kombination av modern, tunn bindtråd och rätt vax kan vi därför idag binda ytterst hållbara flugor, vilka samtidigt blir mycket nätta och fina.

Vax och trådrullehållare

Genom att vaxa bindtråden med en separat vaxbit blir den sträv. Det gör det avsevärt lättare att lägga trådvarven exakt där man vill utan att de glider på varandra eller åt sidan. Den sträva tråden suger dessutom tag i bindmaterialet ordentligt, så att man får en mer hållbar fluga. Det handlar egentligen om friktionsmotstånd. Många gånger behöver vi till exempel binda in material på olika ställen runt om kroken, ovanpå, undertill, på sidorna och så vidare.

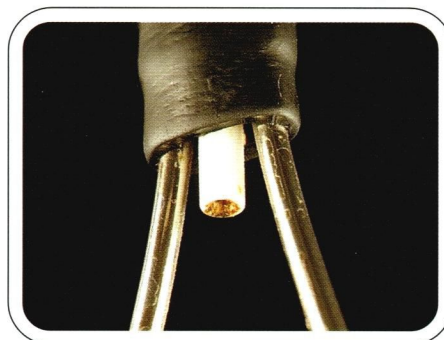
Med en sträv tråd underlättas detta betydligt och man riskerar inte att materialen efteråt glider ur läge. Samtidigt minskar risken för att efterföljande varv skall halka eller skära ned mellan varandra.

Flugbindarvaxet påverkar i kombination med trådrullehållaren även trådsträckningen. Just när vi binder fast materialen är själva trådsträckningen inget problem, eftersom vi hela tiden känner hur hårt tråden bör lindas. Vi får en optimal åtdragning vid varje moment. Men när vi släpper trådrullehållaren för att ta fram eller preparera nästa material uppstår problem, eftersom trådspänningen då minskar.

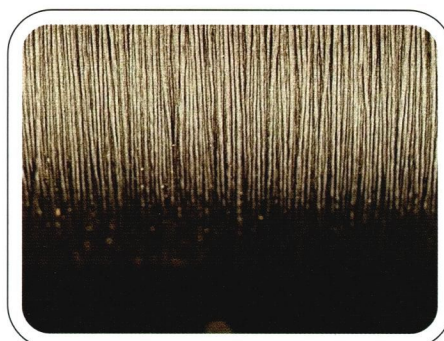
Trådrullehållarens tyngd förmår inte på långa vägar att dra åt stråden lika hårt som vi lagt fast det senast inbundna materialet. Särskilt inte med tanke på att dagens lätta trådrullehållare i kombination med allt starkare bindtrådar medger en rejält hård åtdragning. Om vi till exempel använder en kevlartråd, som dessutom är mycket

glatt och hal, så skulle trådrullehållaren behöva väga flera hekto för att motsvara den trådspänning vi lägger in för vissa bindmoment. Och det skulle bli opraktiskt, eller hur?

Det som händer när vi släpper trådrullehållaren är att de senast lindade varven tappar lite av sitt grepp och bindtråden fjädrar tillbaka. Friktionsmotståndet mellan de lagda trådvar-

Mycket av vaxet på en förvaxad tråd hamnar i röret på trådrullehållaren. Vaxa därför en bit av tråden i taget mellan trådrullehållaren och kroken.

Har du studerat din egen bindtråd? Modern syntettråd är tunn och stark och finns både i tvinnat och otvinnat utförande. Men gemensamt för all syntettråd är att den är hal och glatt. Tråden på bilden är förvaxad men ändå "hal". För bästa bindresultat krävs en bindtråd som behandlats med ett "torrsträvt" vax.

ven räcker inte och det material, som ögonblicket innan var inbundet med precis rätt trådspänning, kan plötsligt komma ur läge. Även om materialet inte direkt lossnar, kan det gå ut över styllingen. Därför har vi behov av en tråd som är både stark och sträv, det vill säga har bra friktionsmotstånd. Det är här vaxningen kommer in.

En nackdel med trådrullehållaren är att det vax som finns på tråden nöts av på väg genom trådrullehållarens rör. Därtill kommer att man, för att få rätta sträckningen på tråden, ofta låter den löpa mellan tumme och pekfinger ovanför röret.

Hur mycket vax och strävhet finns nu kvar när tråden lindas på kroken? Därför bör vaxningen egentligen ske en bit i taget på den del av tråden som befinner sig mellan trådrullehållarens rör och kroken. Först då har vaxet full effekt.

Torr-sträv-klabbig

Själv använder jag sedan många år en lös vaxbit för att preparera den översta delen av bindtråden – även om denna är förvaxad! Jag tycker att det lett till en klar förbättring för min flugbindning jämfört med enbart förvaxad tråd eller inget vax alls. Men jag vaxar inte alltid hela tråden, bara de partier där det verkligen behövs, till exempel vid inbindning av olika typer av hårda eller glatta material som tinsel, hackelstammar eller hårvingar, som behöver bli tight inbundna. På så vis minskas det totala antalet varv som jag använder i varje fluga och hjälper mig att er- hålla både ett vackrare resultat och hållbarare flugor.

Det finns olika vax att köpa. En del sorter säljs via firmor som marknadsför flugbindningsmaterial. Andra sorter finner man på andra håll. Under årens lopp har olika flugbindare i artiklar tipsat om att till exempel använda klistervalla, medan andra anser att bivax fyller deras behov. Ett tips på bra vaxleverantörer är de hantverkare som arbetar med skor eller läderprodukter. De kan ha vaxtyper som är överraskande bra även för vårt ändamål.

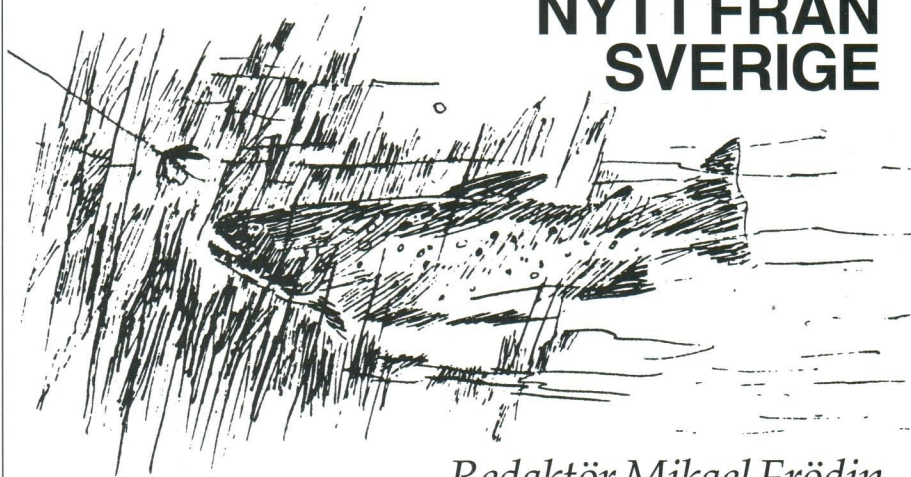
Efter att ha testat åtskilliga vaxsorter under årens lopp lutar jag för egen del åt att ett bra vax bör ge effekten "torr-sträv-klabbighet" på bindtråden. Ju större krok desto starkare tråd, och ju större material desto högre grad av torr-sträv-klabbighet krävs.

När man drar lite med fingerspetsen på den nyvaxade tråden skall det gärna hugga lite, utan att vaxet för den skull fastnar på fingret. Det får inte kännas för blött.

Färgen på vaxet spelar mindre roll så länge karaktären är rätt. Med ett vax åt det färglösa hållet plus ett svart klarar man det mesta. När man köper vax på bit är det praktiskt att dela det i mindre bitar och därefter rulla en kula stor som en ärtä.

Den plattar man sedan till något innan man börjar binda. En sådan liten vaxbit värms nämligen snabbare upp av värmen från fingrarna då man använder den och lämnar därmed lättare ifrån sig precis lagom med vax på tråden.

NYTT FRÅN SVERIGE

Redaktör Mikael Frödin

Laxturisterna drar västerut och ytterligare hot mot Mörrumsån

I våras kom de nya direktiven från Fiskeriverket om hur den svenska laxresursen skulle skötas. Med fasa kunde vi utläsa att inte bara laxfisket med drivgarn i havet utan framförallt det kustnära garnfisket tilläts öka och det i dramatisk omfattning. Fredningsområden var inte längre fredningsområden och trycket på de vilda laxstammarna ökade dramatiskt.

I skrivande stund återstår fortfarande slutet av fiskesäsongen, men trenden är tydlig. Det utvidgade garnfisket fick precis de förödande konsekvenser som sportfiskarna längs norrlandsälvarna fruktat. Så väl garnfiskare, yrkesfiskare, så kallade husbehovsfiskare och privatpersoner har garnfiskat mer lax än kanske någonsin. Ryktena har gått om den ena rekordfångsten efter den andra. Många har stått med så stora fångster att man inte vetat vad man skulle göra av all död vildlax.

Sportfisket har naturligtvis blivit lidande. I nästa nummer återkommer jag med den traditionsenliga laxrapporten, men det är inte svårt att utläsa att fisket varit mycket trögt. Visst är en bidragande orsak det höga vattenståndet som gjort flera av älvarna svårfiskade. Alla vet vi att trots svåra förhållanden ger dock en älv full med lax bra, om ej rekordfångster, även under svåra förhållanden. Planenligt har det trots nätfisket stigit bra med smålax. Detta visar med ytterligare tydlighet att de förväntade instegen med mel-

lanlax till nästa år kommer att bli rekordstora. Ska dessa bli ett överflödsproblem för nätfiskarna eller en stor ekonomisk sportfiskeresurs? Ja, allt ligger i Fiskeriverkets händer. Fortsätter man sin garnfiskefrämjande linje, så torde frågan vara enkel att svara på. Norrland kommer att drunkna i död vildlax än mindre värd än de få tior per kilo som varit fallet i år.

Ett ytterligare bevis på att Fiskeriverkets linje i laxfrågan är helt misslyckad är det faktum att instegen av lax mot kompensationsodlingsälvarna på sina håll varit rekordstora. Innan den enorma regnflöden omöjliggjorde allt fiske, bjöds det rekordfiske i så väl Indalsälven som Ljusnan och i viss mån även Älvkarleby. Fiskeriverket säger sig vilja öka uttaget av den odlade laxen utanför dessa älvar till fromma för vildlaxen. Här har man verkligen misslyckats. Vildlaxälvarna har haft en till stor del usel uppgång av leklax, medan poolerna nedanför några av Norrlands stora kraftverk varit överfulla av blank storlax som inte har någonstans att leka. Detta visar med ytterligare tydlighet att det svenska fisket efter lax är felfördelat.

Rekordlaxår i Norge

Utan att på Nytt från Sverige sidan fördjupa oss allt för mycket i laxfisket i vårt västra grannland Norge, kan vi konstatera att de norska älvarna haft

ett rekordår. I stort sett bjöds det bästa laxfisket på kanske 20 år. Här säger man sig nu inte vilja öka uttaget av vildlax trots de fina instegen. Laxstammarna måste få växa och stabilisera sig innan uttaget kan öka. Skillnaden i laxpolitik är stor. Från svenskt håll tog man beslut om att öka uttaget grundat endast på prognoser om att instegen sannolikt skulle öka under kommande år. Uttaget ökade innan det fanns fler laxar att fånga. Konsekvenserna blir en dålig laxlek till hösten och därmed svaga årskullar i framtiden. En av konsekvenserna blir att den möjliga explosion av laxfisketurismen i Norrland nu troligen uteblir. Fiskeriverkets signaler i kombination med de höga vattenflödena har gjort att många entreprenörer längs norrlandsälvarna har haft ett svårt år 2000. Så väl Jockfallsanläggningen, Ängsstugans fiscecamp och turistanläggningen vid Tvärån har haft en klart minskad beläggning under den gångna säsongen. Detta som skulle vara det första av guldåren då de första stora stigningarna av främst smålax från de fina lekåren 96 och 97 skulle återkomma. Våra norska bröder kan bara buga och bocka. Fiskeriverket gör allt för att strömmen av laxturister ännu en gång skall vända västerut.

Vägverket förstör klassiska 12:an?

Mörrumsån, vårt mest kända och besökta laxvatten, är inget vildmarks-vatten. Med samhället runt de populäraste poolerna och två stora vägbroar samt en järnvägsbro över de nedre delarna är det urbana inslaget stort. Nu hotas dock ån av ytterligare påverkan. Vägverket vill bygga parkeringar, rastplatser och uppställningsplats för långtradare på bägge sidor av pool 12. E22:an, som här korsar ån, skall byggas om och risken är att detta kommer att få stora konsekvenser för fisket vid ån. Inte enbart genom en förföljning av fiskemiljön utan även en väsentlig ökning av risken för utsläpp i ån. 100-tals långtradare per år kommer att vara uppställda endast några få meter från de vilda lax- och öringstammarna. Att detta medför en väsentligt ökad risk för en ekologisk krasch för Mörrumsån torde inte vara svårt att förstå. Mörrummsfiskets tidigare chef Curt Johansson menar att detta på ett häpnadsväckande sätt bryter mot principerna för ekoturism. – Man kan inte bygga sönder det man vill visa upp, säger han med skärpa.

Till FiN:s annonsörer

Förlagsaktiebolaget Flugfiske i Norden har fått ny annonsansvarig i Pelle Klippinge från Påskallavik. Han har mederkat i FiN alltsedan starten med många artiklar. Vi hälsar honom hjärtligt välkommen och ber er kontakta honom i alla frågor angående annonser i denna Nordens alldeles egna flugfisketidskrift.

Vi vill också tacka Ulf Olofsson för det arbete han lagt ner under de år han arbetat för oss. Vi önskar honom lycka till i sitt fortsatta arbete.

Hälsningar Flugfiske i Norden

Annonsansvarig:

PELLE KLIPPINGE

FLISKÄRSVÄGEN 6

570 90 PÅSKALLAVIK

TELEFON 0708-74 32 26 ALT 0491-913 23 (ÄVEN FAX)

E-MAIL: klippinge@ebox.tninet.se

Aktuella adresser till Flugfiske i Norden

FiN:s medarbetare sitter på skilda håll, varför material som kommer tidningen tillhanda ofta måste sändas vidare till rätt adress. Här följer aktuella adresser för att Ditt brev inte ska behöva gå omvägen över kansli eller redaktion.

Prenumerationer, beställningar och kassa:

Anne-Marie Skarp, Violgatan 7, S-343 34 Älmhult. Telefon 0476-160 90, fax 0476-160 64.

Annonser:

Pelle Klippinge, Fliskärsvägen 6, S-570 90 Påskallavik. Telefon 0491-913 23, 0708-74 32 26.

Redaktion:

Gunnar Johnson, Box 22, S-571 06 Bodafors. Telefon 0380-37 11 25.

Marknadsnytt:

Erik Erlandson, Barkvägen 13, S-370 10 Bräkne-Hoby.

Boknytt:

Jan Sekander, Pl 2252 Esseboda, S-280 70 Lönsboda.

Nytt från Sverige:

Mikael Frödin, Sjudartorp, S-741 93 Knivsta.

Nytt fra Danmark:

Steen Ulnits, Vejlegade 9 st th, DK-Århus C.

Nytt fra Norge:

Terje Bomann-Larsen, Wigants vei 11, N-3600 Kongsberg.

Rätt adress gör att Ditt brev snabbt når rätt medarbetare!

Spön och rullar

De mörka molnen bar pilar av is in i över kusten och vinden som nyss domnat ökade plötsligt och hagelskuren förvandlade allt till ett vitt töcken. Den flammande skogen försvann inne vid land och vågornas skum mot de stora stenarna inne vid det lilla sundet var det enda som syntes.

Det nya spöt, som nyss anlänt efter posttransport i sin eleganta tub, hade arbetat förgäves hela morgonen. Hur många kast? I armen tycktes de oändliga. Och det sylvassa regnet i ansiktet. Nej, nu gällde det att komma iland. Jag brydde mig inte ens om att ta upp linan ur vattnet, utan vände och gick mot det gulröda lövverket som nu skymtade genom regnet som flämtande lågor. Jag hade gått några steg när spöt rycktes ur handen. Jag fick slänga mig bakåt efter det innan det sjönk ner genom vattnet. Jag fick tag i det precis innan det försvann ur sikte. Med vattnet forsande in under jackan kunde jag se hur linan fortsatte rakt ut. Som i ett töcken hörde jag rullen knarra och spruta vatten. Så dog linan, lika plötsligt som den fått liv. Borta. Slut.

Sannolikt hade en av de där vilda, stora regnbågarna återfått friheten efter några sekunder av våldsamt rusning. Kanske var det en lax på avvägar? Men, som norrmännen säger: Evigt ejes kun det tabte.

Det gäller att aldrig ge upp, det finns ständigt nya utmaningar för flugspöts vänner.

Får Anders Johansson i Partille tel 031-336 51 58 har vi fått in en liten elegant rulle i det numera så omtyckta storspoleformatet. Rullen, som kallas Tyfon Fly Reel, är i storlek 6/7 och är med sin design både elegant och lätt. Väger på FiN:s våg endast cirka 140 gram. Rullen består av två delar, själva spolhuset och spolen. Spolhuset är reducerat till minsta möjliga storlek, består endast av rullfot och en linförarram samt en gavel som även den är starkt reducerad, ungefär till 40% av en hel gavel. Från gaveln i spolhuset utgår en kraftig axel som bär upp spolen, som i detta fall alltså utgör den egentliga rullen. Allt material är genomborrat och så luftigt som möjligt.

Bromssystemet sitter i centrum av

spolen, alltså på vevsidan. Genom en liten centrumratt kan man lätt ställa in bromsningen från friläge till full broms på ett varv. Man kan också bromsa på vanligt sätt via spolanten med hjälp av fingrarna. Bromsen fungerar mycket jämnt och utan minsta tendens till hackning och tycks vara dimensionerad för betydligt kraftigare byten än man normalt får kontakt med på en rulle av denna klass.

I övrigt är rullen mycket stabilt byggd med hög precision, vilket sammantaget gör den till ett bra exempel på svensk "handcraft" – rullar som tillverkas i mindre serier med hög grad av hantverksmässiga inslag.

Pris: 3 200 kronor.

Betyg:

Diamondback 14 fot

14-fotsspön för lax och havsöring är väl de allra vanligaste ute vid fiskevattnen. Följaktligen finns det en mängd varianter på detta tema i redskapshandeln, till mer eller mindre plånboksvänliga priser. Ett av dessa spön, som FiN testat under den gångna säsongen, är Normarks Diamondback 14 fot, klass 9–10 Salmon/Steelhead i ett material som kallas DGS800 Graphite med så kallad Power Braid System, vilket innebär att det finns en förstärkning som ligger i kors runt klingen. Spöt är specialgjort för speykastning.

Handtaget är i mycket fin kork, av normallängd, botten av konstgummi som en förlängning av handtaget, rullfästet av trä med en ring som skruvas nedåt. Klingen är svartgrå med tydliga korslagda markeringar, holkarna topp-över. De två första linförarringarna är av keramisk modell, medan de övriga är av den numera vanliga snagemodellen och avslutas med en klassisk päronögla. Lindningarna är mörkt bruna med ljusare bård.

Aktionen i spöt är medium till snabb trekvartsaktion som vid drillning sträcker sig ned i handtaget. Spöt är en ovanlig bekantskap, det kan man ganska snabbt konstatera efter de första kasten.

Det har en något långsam-seg underaktion i laddningsfasen och första delen av kraftzonen vid utkastet, medan den senare delen däremot är snabb och spänstig. Alltså ganska perfekt för den som vill kasta underhandskastning, dubbel och enkel spey, liksom övriga hybrider mellan dessa.

FiN har testat med två olika linor, en av de numera så vanliga skjutlinorna,

*Överst till vänster: Tyfon Fly Reel tillverkas i mindre serier med hög grad av hantverksmässiga inslag.
Nederst till vänster: Shimanos Ultegra Fly klass 5/6 är en mellanklassrulle till rimligt pris.
Till höger: Diamondback All American är sett mycket prisvärt enhandsspö för lättare fiske.*

13,5 meter klass 10, samt en dubbeltaperad 9:a. Helt klart är att den dubbeltaperade linan sitter bäst på detta spö. Det är en härlig känsla när den sega men starka underaktionen hämtar upp linan från vattnet, drar den i den första bågen genom luften, för att sedan – när mer massa finns framför spöt än bakom – lossa det spänstiga skjutet, som lägger linan spikrakt i hela dess längd över vattnet.

Men även den som föredrar de längre klumparna kan få ut mycket av sina speykast, speciellt då naturligtvis single spey, liksom underhandskast. Visserligen får man hämta hem mer lina vid varje kast, men å andra sidan blir den tunga klumpen mycket snabbt starkare än den på vattnet liggande skjutlinan, vilket – om man finjusterar längden på klumpen exakt – kan ge mycket, mycket långa kastlängder. Om man nu vill åstadkomma sådana.

För egen del anser FiN att ett 14-fots laxspö skall kunna hantera längder upp till 35 meter enkelt och lätt. Vill man åstadkomma ännu längre nor-

mallängder får man vara beredd på att förbättra sin timing i första hand.

Även överhandskastningen går utmärkt med spöt, även om de där spjutspetsarna till linbågar måste utföras med god känsla i timingen, eftersom den segare och långsammare underaktionen ger högre amplitud mellan de två kastplanen, fram- och bakkastet.

Vi har väl egentligen bara en enda liten anmärkning beträffande detta spö, en anmärkning som handlar om det praktiska i att ha en bred butt vid drillning av stor fisk. Den butt som spöt är utrustad med är något smal i diameter och det tryck, som kan åstadkommas genom button på nedre delen av överkroppen vid drillning, kan av många uppfattas som onödigt plågsamt. Bättre är alltså bredare buttar. Men i stort är detta en mer personlig fråga.

Sammanfattningsvis är detta alltså ett ovanligt lyckat spey-spö som ger utomordentliga möjligheter till lätta, långa speykast med flyt- eller intermediatelinan. Sjunklinan har vi inte provat i sitt rätta element, det vill säga högvatten, men vår kvalificerade gissning

är att spöt med sin starka rygg även klarar en riktig expressjunklina utan problem. Pris: 5 995 kronor.

Betyg:

Diamondback VSR

Diamondback VSR heter ett litet nätt enhandsspö på 9 fot för klass 5 i den snabbare avdelningen. Med VSR avses enligt fabrikanten en särskild tapering i sex delar över spöt som skall medverka till att aktionen blir snabb och lätt. Spöt har en mattsvart klinga med topp-över holkar, förstärkta med svart lindning. Ringarna är enbenta snake med päronögla i toppen, förutom linföraren som är keramisk. Handtaget är av cigarrmodell med rullfäste i svart konstmaterial som skruvas uppåt.

Spöts aktion är medium till snabb med halv- till toppaktiv klinga vid överhandskastningen. FiN har testat spöt med en flytande WF6:a som dock upplevdes som något lätt; en 7:a kun-

forts på nästa sida

forts från föreg sida

de också ha fungerat minst lika väl. Denna kombination ger långa välkontrollerade kast inom 20 meters distans och även, med något högre insatser från kastaren, hyfsat kontrollerade kast inom distansen 20–30 meter. Inom den lägre kastradien är det främst på linkontrollens område som spöt har sin bästa sida; det är mycket lätt att göra positiva och negativa kurvkast, ormkast, reachkast, fallskärmskast etc.

Genom sin spänst och sin följsamma aktion blir spöt en förlängning av kastarens arm – dock inte av tanken, vilket är det allra bästa ett spöt kan bli.

Med dessa färdigheter blir detta spöt ett allroundspöt för de flesta fisken i denna klass; öring, harr, regnbåge. Dock är det inget att komma med vid fiskevatten där mycket långa kast ständigt måste genomföras för att man skall nå fisken.

Pris: 2 895 kronor.

Betyg:

Diamondback All American

Diamondback All American 9 fot klass 6 är en något billigare variant av VSR-spöt i materialet DGS700 Graphite. Spöt har svart klinga med gröna lindningar, snakeringar och päronögla samt linförare av keramisk typ. Handtaget är av cigarrmodell med rullfäste som skruvas underifrån.

Holkarna är av topp över modell med förstärkningar av lindningarna. Utmärkande för designen är den lite skrovliga ytan som spöt fått av de spirallindningar som ligger ytterst i klingan.

Detta är ett snabbt spöt med relativt distinkt toppaktion, men med en lika snabb underaktion ned till halva klingan. Det är ett spöt som gör överhandskastningen mycket enkel, små pilliknande loopar görs med mycket liten ansträngning, utan att man för den skull måste ha fulländad timing. FiN har även provat allehanda konstkast, som att kasta linan i 90 graders vinkel för fiske "bakom hörn", fallskärmskast och olika kurvkast. Den snabba men ändå lite sega aktionen passar bra för sådana kast, både med den WF7:a vi använt som med en något sliten DT6:a, båda flytande. Spöts ryggrad ger också goda möjligheter till fiske med sjunkande linor, helst kanske i detta fall av WF-typ.

Överhandskastningen är nog trots

allt den bästa grenen och här kan man gärna befinna sig vid stilla vatten där 25-meterskasterna är undre gränsen för skygga fiskar; spöt tar gärna linan med sig på ännu längre resor.

Ett utmärkt spöt till rimligt pris – kanske det mest prisvärda av de två enhandsspöna, lyder slutomdömet.

Pris: 1 795 kronor.

Betyg:

Shimano Ultegra Fly

Shimano har kanske länge varit mest känt som ett gott märke för spinnrullar och spön, men har även en hel del intressant flugfiskeutrustning på sin repertoar. FiN har tittat närmare på en liten rulle i den lättare klassen, en Ultegra Fly klass 5/6. Rullen, som är tillverkad i ett mycket lätt och smidigt material, sannolikt en aluminiumlegering, är av den äldre lågspolevarianten, det vill säga i huvudsak av klassisk design.

Rullen består av två huvuddelar, en rullgavel med bromspaket och en spole. Rullfästet sitter på en liten fot som utgår från gaveln, som för övrigt är tillverkad i ett stycke. Spolen roterar på envägs kullagerbanor runt axeln, placerad mitt i bromspaketet. Runt axeln vrids sedan bromsskivor, som vid utras pressas mot varandra genom en väl tilltagen bromsratt på utsidan av spolgaveln. Bromssystemet fungerar jämnt och mjukt även vid ganska hård inbromsning; på ett och ett halvt varv vrider man den från i det närmaste frigång till full styrka, vilken är så pass stark att även en betydligt större fisk än vad som är normalt för fiske med denna storlek av rulle lätt skulle stoppas. Dessutom finns möjligheten att bromsa rullen med hjälp av fingerbroms mot spolgaveln.

Passning av de roterande delarna är bra, utan att vara i topp; bland annat kan en viss obalans märkas i spolen vid kraftig frigång, något som väl i praktiken sällan inträffar. Likaså finns en minimal skevning av spolen inne i huset, även den i praktiken försumbar.

Rullen har en kapacitet av 70 meter backing tillsammans med en flytande DT5:a. FiN finner denna rulle vara en utmärkt mellanprisrulle till ett rimligt pris. Stort plus ger bromssystemet, ett litet minus för den något sämre passningen och balansen.

Pris: 995 kronor.

Betyg:

Cortland 444 Clear Intermediate

Genomskinliga linor blir allt vanligare. Avsikten med dessa är förstås att de skall vara osynliga för fisken. Samtidigt kan de blir något svårare för fiskaren att kasta, eftersom den ej helt fulländade kastaren i många fall har viss nytta av att se linan klart. Nåja, detta är mer en fråga om smak och enskilt kunnande än om framgång i fisket.

Cortland har en ny lina vi använt vid några tillfällen under säsongen, en 444 Clear WF 6 Intermediate. Den har den vanliga taperingen med en ganska väl definierad klump, som ger det fina skjutet i överhandskastningen som dessa linor vanligen har.

Den tunna skjutdelen ger också låg friktion och medverkar till långa, problemfria kast. Linan sjunker i normal vattentemperatur ner strax under ytan och har ingen större märkbar tendens till att sjunka mer vid klumpen, åtminstone inte i strömmande vatten. Den lyfts alltså lätt från vattnet utan störning.

Linan ligger bra i framkastet vid överhandskastning. Man får dock lätt stor hastighet och bör därför vara extra noga med att lägga siktet något högt för att undvika att spetsen plaskar. Rullkast och underhandskast fungerar bra, speciellt om man använder lite längre spön, 9 fot och längre. Linan kan kännas lite vinglig då och då om kasten inte utförs exakt, men det är kanske priset man får betala för denna taperings fördelar.

Pris: 649 kronor.

Betyg:

Fisketermometer

Många gånger önskar man sig en liten termometer vid fiskevattnet för att kunna avgöra om den där lilla avkylningen av vattnet man tror sig upptäckt verkligen existerar.

Kanske är det en tiondels grad högre temperatur som sätter igång fisket?

Från BIOS kommer en liten praktisk och oöm fisketermometer i metallhölje med clips för fastsättning i bröstfickan eller i någon av västfickorna.

Termometern, som heter Phenix, är graderad från minus 20 till plus 50, varför man även kan fastställa lufttemperaturen med densamma. En behändig sak som bara kostar kring hundralappen.

Dan-Tackel Sweden Sportfiskebutiken 5 Års jubileum i maj 2000

Neoprenvadar

Dekota Neopren 5mm Ord.	1199:-	NU 999:-
Titanium 5mm Ord.	1499:-	NU 999:-
ABU Neopren 4,5mm Ord.	999:-	NU 799:-
RT Stickfoot Inklus. Sko Ord.	1499:-	NU 1099:-
Nylon Vadar Ord.	499:-	NU 399:-
NylonVadarstövler Ord.	349:-	NU 299:-

Flugfiskeset

Bäckslända Komplet

Komplett setpris 1099:- Ord. 1420:-
I Priset ingår: Spö, Rulle, Backing, 25m Tafs
samt 25 Flugor. Finns enbart i AFTM 2/3

Flugrullar

Scierra Black Shadow	
Trout 4-6	1699:-
Grilse 7-9	1799:-
Salmon 10-12	1899:-
Dragonfly concept disc	
Med 2 extra spolar	
CD355 4-6	599:-
CD375 6-7	635:-
CD395 7-8	655:-
Bästsäljare i 3 år	

Flugor

25 st olika torr	75:-
25 st olika våt	75:-
25 st olika nymfer	75:-
25 st olika stream	90:-
20 st Byshy Bob	70:-
20 st Cats Whisker	85:-
20 st Fritz	105:-
20 st Gold B. Nymf	90:-
20 st Muddler M.	100:-
20 st C.D.C	99:-
20 st Gold B. Lur	105:-
20 st Mini Lures	75:-
20 st Booby Nym.	85:-
20 st Daddy L. Leg.	95:-
20 st Grayling	65:-
20 st Hopper Torr	95:-
20 st Mayflies	95:-
20 st Hairs Ear	89:-
20 st Mixed Sedge	85:-

2:Sorteringsfluglinor

Shootinghead

Vi fortsätter med denna extrema storsäljare. Nu finns vår lina i alla SH.

Flyt	WF/DT	2-13	Flyt	6 till 12
Interm.	WF/DT	2-13	Interm.	6 till 12
Sjunk	WF/DT	2-13	Interm. Clear	6 till 11
Fast Sjunk	WF/DT	4-13	Sjunk	6 till 12
U.fast Sjunk	WF/DT	4-14	Ultra fast sjunk	6 till 12

Från 80:-st/vid köp av 5 st. *Finns det fel på linan byter vi den.*

Beställ vår "katalog", prislista.

Hemsida: www.dan-tackel.com

Ring och beställ på: **042-340601**

Besöksadress: Köpmansg. 7 A 263 38 Höganäs

Välkommen!

Se hit!!!

– alla våra läsare som
bor utanför landets
gränser.

Vi har nu möjligheten att ta emot betalning för prenumerationer via betalkort såsom:

- Eurocard
- Mastercard
- Visa

Även varor som Du beställer från vår postorderavdelning kan vi hantera på samma sätt.

Gör så här: Sänd eller faxa ett brev där du uppger följande:

- Ditt ärende
 - Kortets namn, exp Visa
 - Kortets giltighetstid
 - Kortets nummer
 - samt Din underskrift
- till Flugfiske i Norden
Violgatan 7
S-343 34 ÄLMHULT
Fax 0476-160 64

AnneMarie Skarp

Internet

– ett nytt sätt att betala med

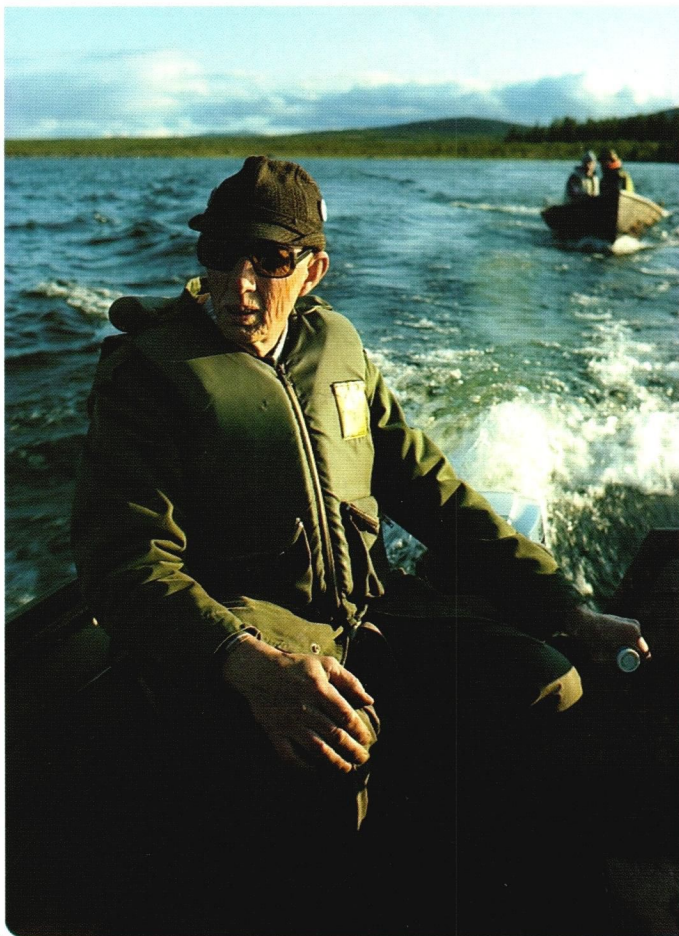
Det går utmärkt att betala på detta sätt men om din referens uppges som t ex: vårt postgironummer, eller Prenumeration FiN eller Pren år 2000 då blir du svår att identifiera på grund av att bankerna inte alltid meddelar fullständig adress på inbetalaren så...

OBS!!!

Ange alltid ditt prenumerationsnummer (sex siffror) vilket finns angivet på ditt personliga inbetalningskort som medföljer nr 5/6 av FiN.

Är du ny prenumerant anger du alltid fullständigt namn och adress.

Prenumerationsavdelningen

Jag minns mitt 80-tal: *En man och hans korkflugor*

Text & foto: Gunnar Westrin

Älvräddardebatten fortsatte in på åttiotalet, innan riksdagen till slut avgjorde frågan. Ett efterlängtat lugn lägrade sig, och alla vi älvräddare kunde för stunden andas ut. Om sextioalet hade varit tumultartat, så kom åttiotalet inte långt efter. De stora världshändelserna var naturligtvis katastrofen i Tjernobyl och mordet på statsminister Olof Palme. Till mina privata minnen och glädjeämnen hörde min son Martins födelse och kamratskapet med den entomologiskt intresserade storälvfiskaren Åke Bodén från Piteå.

På senvåren 1982 åkte min vän konstnären och flugfiskaren Rolf Smedman på en nordsvensk turné. Han föreläste och visade sina tavlor. Natten före visiten hos mig i Råneå hade Rolf sovit över hos en man i Piteå, vars namn var Åke Bodén. Av någon underlig anledning kände jag inte till honom, trots att vi hade samma livsintresse och bodde relativt nära varandra.

Men två dagar senare ringde telefonen. Det var Åke Bodén som ville att vi skulle träffas, vilket vi också gjorde. Denna min första kväll tillsammans med Åke blev oförglömlig. Vid femtiden på morgonen styrde jag hemåt i soluppgången och förstod att jag funnit en vän för livet.

Redan samma sommar for vi till Piteälvens mellersta delar. Vid stranden av detta steniga harrparadis hade Åke sin lilla fiskarkoja, en bättre masonitlåda med ett rikt innehåll. Dit kom vi att färdas under sex underbara år för många undersköna flugfiskedagar... Det var alltid en fröjd att fiska tillsammans med Åke. Han var verkligen inte som andra, älskade kaffe och cigaretter, rökt harr och isterband. Klockan sju varje morgon packade vi båten full med förnödenheter, startade motorn och gav oss ut på Piteälven.

"Har vi en gång klivit i båten, så kliver vi inte ur förrän klockan sex om aftonen", var en av Åkes många deviser. Allt från toalettbestyr till pyssel i köksregionerna utfördes alltid i båten. Inte ens åska, storm eller ösregn kunde locka honom i land.

Redan i mitten av sextioalet hade Åke lagt grunden för de numera så kända ÅBO-sländorna. Han var en utstuderat grundlig ingenjör, som på ett naturligt sätt överförde tekniska data till sina flugkonstruktioner. Några grundläggande hörnpelare för hans experiment med harrflugorna var att de skulle vara av nattsländertyp, ha god flytförmåga, riktig siluett, bra krokningsförmåga, inte ta vind och dessutom vara hållbara och lättbundna. Det var utifrån dessa kriterier som dagens ÅBO-sländor formades. I serien ingår ÅBO-slända med korkkropp, ÅBO-slända med korkvinge och den flytande ÅBO-puppan.

En stor del av mina fiskeupplevelser präglades under åttiotalet av samvaron med Åke Bodén. Tystnaden och saknaden blev därför total, när Åke avled den 3 november 1988 efter en tids sjukdom. Min bästa vän hade lämnat mig ensam vid Piteälvens strand...

Åke Bodén, varianter på hans ÅBO-sländor samt hans lilla koja vid Piteälven, där vi tillbringade många minnesvärda fiskedagar under 80-talet.

Septemberöring

forts från sid 30

vill gå uppströms efter hugget, medan öringen helst vill dra sig nerströms.

Fisken lugnar sig dock ganska fort och går ner lite djupare. Försättningen av kampen blir mest ett tungt böjande, avbrutet av enstaka rullningar i ytan. De här storvuxna öringarna är sällan några större fighters, märkligt nog. Oftast kan en våröring i hygglig kondition ge betydligt bättre motstånd. Naturligtvis inverkar väl det ofta låga och relativt varma höstvattnet till att dessa höstöringar sällan ger sig iväg på någon långgrusning.

Mina läppar är alldeles torra och jag hör mig själv mumla "släpp inte, släpp inte för fan!"

Det är inte särskilt många fiskar av den här kalibern man kommer i kontakt med som tillfällig fisketurist, så jag vill hemskt gärna ha upp den. Till slut tröttnar öringen och kommer glidande in mot land. Just nu är jag glad att ljuset ökat lite, så att jag kan urskilja alla stenar utanför stranden. De ser ut som svagt grå fläckar mot det kolsvarta vattnet. Jag fumlar fram min lilla MagLite-lampa, som hänger i en rem runt halsen. Håller den i munnen samtidigt som jag försöker rikta ljusstrålen ut mot mörkret och öringen.

För första gången får jag syn på honom! En nästan meterlång, fläckig, mässingfärgad skepnad skyggar för ljuset några meter ut. Försiktigt lotsar jag honom mellan de yttersta stenarna och in på grunt vatten. Han blir rädd och orolig när bottengruset skrapar under buken, slår med stjärten och kastar med huvudet, men med min sidopress lyckas han bara stranda sig själv på en liten grusbank mellan två stenar. Öringen ligger nästan helt still. Den stora käften klipper ett par gånger när jag tar ett tag om stjärtspolen. Nej, spolen är för grov – jag får inget bra grepp utan måste stötta med andra handen under buken för att inte tappa honom. Ett par snabba slag med "prästen", en sista skälvning, sedan är allt stilla...

Jag är fullständigt tillfreds och lycklig. Att jag äntligen lyckades lura höstens största utmaning igen efter så många tomma fiskepass! Kort och sagt, med sitt bitska, bulldoglika underbett och gula, stickande ögon ligger öringen framför mig i skenet från ficklampan.

Gud, så vacker den är, när den som här har klätt sig i höstens mässingskrud. Den är inte riktigt lika stor som jag trodde från början. Drygt åtta kilo, kanske uppåt nio. Jag har fått större, men för en västkustfiskare som mig är det ändå en enorm öring...

Jag sitter länge och ser öringens vackra mässingfärg blekna bort och ersättas av den trista gråbruna nyans man oftast ser på alla fotografier. Det är förvånande hur fort det går! Redan nu, tjugo minuter efter fångsten, är alla spår av den ljusa mässingfärgen som bortblåsta.

Samtidigt som jag ser öringens färg försvinna, smyger sig en känsla av olust över mig. Varför behövde jag slå ihjäl den? Ärligt talat är inte höstöringen någon större upplevelse på matbordet, inte ens som rökt, och dessutom har jag frysen full av norgelax där hemma. Var det bara för "äran" att kunna skriva in mig på fångstlistan, eller för att kunna visa andra fiskare vilken sjutusan till karl jag är? Det är en besk eftersmak som grumlar den primitiva fångstglädje jag kände så starkt för bara en liten stund sedan.

Jag fäster flugan vid rullfästet, tar öringen i ena gällocket och går med tunga steg mot bilen...

strömmande och forsande rakt under oss. Vi äter, dricker kornigt kokkaffe, fiskar och badar i forsvirvlarna. Far som säljar med strömmen och låter oss sugas runt runt i grytor och djuphålur. Men Jörgen, han dricker långsamt upp sitt kaffe, spottar ut kåsans sista sumpkorn och vandrar iväg uppströms...

Vid kvällningen börjar det vaka. Enstaka vak här och där. På forsnackarna, i strömkanterna. Vi byter flugor, får några fiskar på torrfluga, en svart Klinkhamer, som är en bra fluga att ha med sig i fjällen. Bäst gillar jag de små mörka, gröna eller svarta.

Detta kan i övrigt sägas om utrustningen: Vadarstövlar är trevligt att pulsa omkring med, men är tunga att bära på. Det går att klara sig utmärkt med höga vandringskängor eller stövlar, emellertid kan de kännas korta vid vissa "övergångar" eller där myrmarken går djup och våt fram till tjärnstränderna. Det idealiska är att ha med sig ett par lättviktsvadare som enkelt kan dras över kängorna. Jag har hört gott om sådana vadare, men aldrig själv provat dem.

Vi fiskar här i stort sett enbart med flytlina, vill vi komma ned lite under ytan byter vi till en flätad sjunktafs eller en förtyngd fluga. Men det är sällan vi fiskar på några vådligare djup. I flugasken låter vi förstås Professorn ligga lätt åtkomlig, liksom Klinkhamern, fjädermyggspupporna, Harörat, Superpuppan och vår egen lilla svarta ulltött. I flugasken är det för övrigt rätt varierat mellan små mörka och större ljusa torrflugor, men de är allihop rätt enkelt bundna, med dubade kroppar och rätt glesa, lite mjuka hackel. Jag gillar om de ser aningen "ruffiga" ut. För nattsländefiske använder jag nästan bara två mönster, Europa 12:an och Elk Hair Caddis för fiske i mer strömmande vatten.

Vi avslutar kvällens fiske borta vid Hästskotjärnarna. Får några enstaka fiskar, men sitter mest förslunkna, gäspar, låter tankarna vandra och tycker nu att ån är en betydligt trevligare plats att vara vid. När solen äntligen gått ned bakom fjällryggarna och kylan kommit smygande för att hålla mörkret sällskap genom natten, går vi till tält och sovsäckar för att vila ömmande knän och ryggar. Då kommer Jörgen tillbaka. En trött skugga med hatten djupt nedtryckt över huvudet och med ett par öringar hängande från en klyka i handen.

Jörgens berättelse får fiskeivern att vakna till liv igen. Han hade gått uppströms, kilometer efter kilometer. Strömmar målas upp, små tjärnar med vakande fisk och en fors, nej ett vattenfall med lodräta höga kanter och stora flathällar där vattnet i höga trappsteg kastade sig nedåt, hundra meter eller så. Vi går dit i morgon. Det bestäms så.

Mete med fluga

Morgonen efter har vädret plötsligt slagit om. Molnen har lagt ett grått järnsken över högfjällen och vinden biter kallt från nordväst. Aage och jag följer Jörgen uppåt. Följer åfåran som svänger i stora böjar fram och åter. Delar upp sig här och var i två, tre småfåror, går samman, smalnar av och blir på nytt bred och grund. Här och var skymtar vi småtjärnar i sänkorna, men vi styr mot Jörgens forsvattenfall.

Ett par kilometer uppströms skymtar vi forsen. På långt håll ser det ut som om vattnet står stilla, men för varje steg får det mer och mer liv, tills det brusar och dånar under våra fötter. Längs ena kanten reser sig en hög bergvägg, och vi går på den och stirrar ned på det framspringande vattnet. Vattnet leds alltså ned genom en brant trappa. Varje trappsteg omges på den ena sidan av stora flathällar och en klippvägg på den andra. En del trappsteg är stora som vardagsrumsgolv, andra betydligt mindre. Mellan trappstegen faller vattnet fritt någon meter eller två, ibland kanske till och med flera. Och rakt genom trappstegen skär strömmen hårt och snabbt.

Vi räknar raskt ut att här knappast kan stå någon fisk, fast vådligt vackert är det. Men lite på lattjo släpper jag ändå en stor torrfluga rakt ned kanske fem meter under mig i ett litet stillvatten, där strömmen inte kommer åt. Just när flugan landar tas den av en öring – så fullständigt oväntat att jag rakt inte kommer mig för att lyfta eller göra någonting rätt, förrän fisken sedan länge är borta och flugan dränkt stripar i strömmen.

Några snabba luftkast och flugan släpps ned igen. Den här gången landar den närmare strömmen, far med någon sekund innan en ny öring är där och tar den. Men det är rakt omöjligt att kroka fisken när man i princip sitter fem meter rakt ovanför den. Nya försök och nya missar. Någon gång kän-

ner jag fisken, men den lossnar nästan genast. Jag bökar mig till en ny position, där jag åtminstone kan fiska med någon vinkel nedströms. Till slut lyckas det mig att kroka en öring, men när den så småningom ska firas upp efter klippväggen, så lossnar den naturligtvis.

Men lusten brinner i oss, hela fallet tycks ju packat med fisk, och kommer vi bara över till andra sidan och kan fiska från flathällarna i så att säga marknivå, så ska vi nog komma till tals med dem. Vi ramlar tillbaka till lägret för att hämta Anders och Håkan och kanske få en bit i magen, så att vi ska stå oss länge. För här ska fiskas!

Fiske från hållarna

Ganska snart är vi tillbaka. Blåsten har tilltagit, rycker och fladdrar i kapuschonger, slår som småspik mot kinder och händer, drar och sliter i hattar. Temperaturen sjunker, vi väntar på regnet. Men fisket får värmen att återvända till kinder och händer. I vart annat eller vart tredje kast hugger det.

Håkan fiskar av sin "hylla" med ett Haröra. Var gång jag tittar upp mot honom är han i färd med att ta in eller släppa någon fisk åter. Haröra är melodin, den rätta medicinen, hojtar han genom vinden. Själv fiskar jag med en stor, ljus och infettad torrfluga.

Fisket kan knappast vara enklare. Vi fiskar med korta, ja nästan inga kast alls, lägger bara flugan just i strömkanterna eller i blankvattnet just bredvid. Sekunderna efter att flugan landat är en fisk där och tar den girigt. Men blåsten gör det marigt, byarna tar ofta linan, bromsar upp kastet eller ger det en extra skjuts snett framåt så att hela rasket slår som en hästpiska mot ryggen.

Vi får en otäck påminnelse om det vettiga i att bära glasögon vid flugfiske, särskilt då fjällvinden viner och kastar byarna hit och dit mellan klippväggarna. Anders träffas av en fluga som slår mot ögat och drar en ful rispa i hornhinnan...

Jag sitter på en stor håll vid ett av de högsta "trappstegen". Just bredvid mig rusar vattnet fram och kastar sig i ett tvåmeters språng ned mot nästa hylla. Under mig har jag ett lugnt bakvatten stort som ett köksbord. Just bredvid dansar strömmen vit. Jag

forts på sid 52

Majlax från Emån

Text & Foto: Pelle Klippinge

Aldrig tidigare har det fångats en så stor och vacker majlax som den Lars Peter Gustafsson från Forssa landade i småländska Emån. Laxen, som var en hane, vägde hela 24,4 kilo och var endast 122 centimeter lång. Laxen fångade Lars Peter på fluga och flytlina ute i Sea Pool vid Emåns mynning i Östersjön den 21 maj. Flugan var av egen konstruktion kallad "Tilda" i storlek fyra. Vattenföringen vid fångstillfället låg på cirka 12 m³/s, vilket är ovanligt lågt med tanke på årstiden. Vattentemperaturen var 16,5 grader.

Laxen tog ungefär tjugofem minuter att landa. Eftersom varken håv eller gaff fanns i närheten fick Lars Peter helt sonika greppa laxen med bägge armarna i ett famntag. Enligt fångstmannen var laxen mestadels tämligen beskedlig och gjorde inga längre utras under kampens gång.

Väl på land fick sedan Lars Peter hämta en cykelkärra att bogsera den kraftiga laxen på, eftersom den var alltför tung att bära.

Flugan "Tilda" presenterades för övrigt i FiN:s februari-nummer förra året – komplett med bindmönster. Den är uppkallad efter Lars Peters dotter Matilda.

GLÖM INTE!!!

... att anmäla din nya adress när du flyttar. Då kommer tidningen fram även i fortsättningen.

Skriv till

FLUGFISKE I NORDEN
Violg 7, 343 34 ÄLMHULT
eller faxa 0476-160 64

NYTT BILDPROGRAM FÖR KLUBBTRÄFFAR – Med flugspö bland bufflar och björnar –

Öring- och regnbågsfiske från Montana och steelheadfiske från British Columbia.

Att välja på finns även fjolårets bildprogram – Fiske med mina favoritflugor –

Succéböckerna

Flugbindning – på mitt sätt, ny upplaga snart klar

Laxflugor – på mitt sätt

Lennart Bergqvist

Brunnsv. 7, 671 50 Arvika. Tel/Fax 0570-154 79, 010-204 66 46, 010-231 91 61

VISION®

www.visionflyfish.com

Härjedalens gömda skatter

forts från sid 50

dinglar lite med benen, tar en paus, ser på när kamraterna fiskar. Jag lägger ner flugan på lugnvattnet, för att ha någonstans att göra av den, vattnet är där endast styvt decimeterdjupt.

Men länge har inte flugan legat där förrän en mörk skugga kommer utglidande från fallets skydd. Ganska makligt simmar den upp mot flugan. Men naturligtvis kan jag inte sitta stilla. Jag viftar till med spöt, fladdrar med en arm, slänger kanske till med ett ben, och fisken vänder in under fallet igen.

Jag lyfter upp flugan och lägger ned den igen på lite djupare vatten och spanar in mot djupet under fallet. Då skymtar jag fisken igen. Den glider ut någon meter, men den har sett mig, vet att jag är där, och vänder genast tillbaka igen. Jag hasar bort från kanten och kryper i lä bakom ett stenblock, blåser i händerna, drar upp jackan långt över halsen, låter fem minuter gå. Sen kryper jag tillbaka. Kikar med huvudet över kanten, firar försiktigt fram spöt och doppar ned flugan.

Genast kommer öringen fram, stiger och tar flugan. Men jag har för mycket lina, tafsens ligger i ringlar på vattnet, och mothugget blir inget mothugg. Jag hasar tillbaka, blåser i händerna, låter tiden gå. Och så är jag tillbaka, flera gånger. Men fisken är misstänksam och varje gång får jag endast ett försök att kroka den. Det blir svårare och svårare att få ut den från fallets skydd.

Jag filar hela tiden på taktiken. Jag låter flugan sjunka, sugas in mot ström-

virvlarna samtidigt som jag håller linan spänd och spöt snett i vinkel.

Då krokar jag henne! Försiktigt skju-ter hon fram och tar flugan, då tajmar jag rätt. Genast vänder fisken tillbaka in under fallet, får hela forsens tyngd ovanpå sig, spöt böjs. Men jag lyfter henne ganska lätt ur forshålan, följer med när hon försöker gå med strömen, och får utan svårighet in henne på lugnt vatten. Jag klättrar ned till hyllan under för att lossa kroken. Det är en rätt sorglig syn. Huvudet är stort nog att sitta på en kiloöring, men kroppen är smal och mager, buken hänger slapp. Fisken ser kroppsligen ut som en torsk.

Det var därför hon ideligen steg mot flugan, trots att hon säkert visste att jag var där. Hon var helt enkelt utsvulten. Jag lossar kroken och släpper henne fri. Men hur hon ska komma från sitt gallerlösa fängelse vet jag inte. Kanske om vattnet stiger, kanske om det sjunker. Hur hon kommit dit begriper jag inte.

Det är sista kvällen. Vi fiskar tills mörkret lägger sig. Då går vi hem mot lägret i blåsten. På natten slår regnet hårt och ihärdigt mot tältduken, tar hjälp av vinden som ömsom trycker ihop, ömsom blåser upp tältet.

En annan å

På morgonen bryter vi lägret. Det har slutat regna, men vinden viner än-

nu. Temperaturen ligger på endast en eller ett par grader. Ån vid lägerplat- sen står inte att känna igen, det är en annan å, tjugo kanske trettio centime- ter högre, kall och vit, det går knappast att vada över den längre.

Vi följer ån uppströms, passerar fors- fallet och fortsätter vidare uppåt. Efter flera timmar har vi nått passet mellan Skarsfjället och Mittåstötarna, där ån har sin allra första upprinnelse. Då har vi vandrat förbi de fagrade tjärnar och höljor som någonsin legat framför vå- ra ögon.

Det är inte ryggsäckarnas tyngd eller vindens kyla som får oss att sucka tungt när vi tar de sista stegen upp i passet på ett stort flak hårdpackad skarsnö. Det är inte mycket att säga om tillbakavägen. Från lägret har vi ca 25 kilometer till bilen. Efter att följt ån upp till passet går vi strax öster om Duoresbakke och just väster om Vä- keltjakke ned mot Giertebaunestugan. Vi vandrar hela sträckan i stort sett i ett enda nafs, stannar endast för lunch, för ytterligare raster är det alltför kallt.

Fem trötta lycksökare lägger spön och ryggsäckar i bilen. De har sökt ef- ter Härjedalens gömda skatter och funnit dem. Men vad skatten bestod av kan de inte ge ett entydigt svar på. Kanske var det de guldbukiga öringar- na som var skatten, kanske var det hela fjällvärlden, kamratskapet, baden i forsarna eller de sena kvällarna vid kaffepannan. Kanske var det allt det- ta...

Fisket vid Fältjägarstugan och Kloppanån

Härjedalen och Jämtland är två landskap som bildar ett gemensamt län. För att få fiska i tjärnarna vid Fältjägarstugan och i Kloppanån måste man lösa Länsstyrelsen i Jämtlands läns fiskekort för Mittådalens sameby. Beställ broschyren "Fjällfiske – statens vatten på renbetesfjällen", utgiven av Rennäringsenheten, Länsstyrelsen i Jämtlands län, telefon 063-14 60 00. I den finns samtliga på renbetesfjället upplåtna vatten samt adres- ser till kortförsäljare upptagna.

Till Fältjägarstugan kommer man genom att följa le- den från Klinken strax norr om Ramundberget i västra Härjedalen. Leden går över kalfjället och är ganska lätt- vandrad om man bortser från den första kämpiga delen upp till Giertebaunestugan.

Fjälltjärnarna vid Fältjägarstugan ligger på cirka 1000 meters höjd med storslagen utsikt mot det väldiga He- lagsmassivet.

Till Kloppanån kan man vandra ytterligare cirka 14 ki- lometer väst/nordväst (se rosa fjällkartan Z8).

Alternativt kan man gå direkt från Klinken mellan Skarsfjället och Mittåstötarna. Den vägen är 24–25 kilo- meter.

Ett tredje alternativ är att ta bilen till Nedalshyttan vid norska Nedalen och sedan vandra längs Sylsjön mot Kloppanån. Den vägen är kortast. Glöm bara inte att lösa fiskekort innan ni åker in i Norge.

Vid Kloppanån finns också möjlighet till fiske i de när- belägna Håstskotjärnarna.

Köp, Sälj & Byt

De första fem raderna under denna rubrik är gratis för FiN:s prenumeranter. Ytterligare rader **SEK 30:- per rad**, bifogas med beställningen. Då publiceras den oftast i påföljande tidning. Varje rad består av ca 35 nedslag. OBS! Mellanslag, kommatecken och dylikt räknas också. Köp, sälj och byt-marknaden avser endast PRIVAT annonsering. Företag och firmor kan ej annonsera under denna vinjett.

Annonser, vars innehåll tyder på någon kontinuerlig verksamhet i inkomstsyrte tas endast emot av FiN prenumeranter såsom betalda radannonser. 30:-/rad bifogas manus.

Skicka Ditt annonsmanus (maskinskrivet eller tydligt textat) till Flugfiske i Norden, Violg. 7, 343 34 Älmhult, fax 0476-160 64. Uppge namn o fullst adress!

Säljes: 20' Bringsens Fibatube klass 11-13, pris 3 500:-. 18' Bringsens Original klass 10-12, pris 3 500:-. Hardy Perfect 1930 4 1/2", pris 4 800:-. Tel (S) 046-586 33, 0708-13 51 18, 070-205 93 70.

Säljes: Sage Graphite III 590 RPL, #5, 9', 1 500:-. Loop 2 + extra spole, 1 500:-. Bauer M3 (ej anv) 3 000:-. Flytring Trout Traps v-form (anv 1 gång), 2 000:-. Tel (S) 016-13 78 13, 070-593 40 95.

Säljes: Black Shadow Excl 13' klass 9-10, 2 000:-. LB:s Kaitum 9' klass 4-5, 1 100:-. LB:s Kaitum 9' klass 5-6, 1 100:-. Powell Scand 9' klass 3-4, 1 600:-. Powell Scand 8' klass 3-4, 1 600:- plus diverse linor 100-200 kr. Tel (S) 0454-508 76, 070-248 78 10 ekl 17.

Säljes: Hardy Sovereign 3-5 med ex spole, pris 2 000:-. Ross Reel 3-5 med ex spole, pris 2 000:-. Michael, tel (S) 019-611 46 39.

Säljes: Sage RPL 9' klass 6, pris 1 800:-. Ny Black Shadow Trout rulle, pris 1 200:-. Anders, tel (S) 0173-416 80, 070-687 68 55.

Köpes: Flugrulle, gärna äldre Hardy passande till klass 5 spö. Tel (S) 0381-128 53 e-mail: david_larsson72@hotmail.com

Säljes: Flugbindningsböcker, flugbindarbrev, engelsk litt. Jan Ekman, J Johansson. Info: jan.fahlen@telia.com

Säljes: Flugspön i splitcane. Bra skick. Hardy Koh-i-Noor, 9', 1 500:-. Heddon, 9' med res topp, 1 000:-. Arjon Streamfly, 9', 1 000:-. D A M Ceasar, 12', tätl, 900:-. Trojan Gold Fly, tätl m butt, 1 000:-. Tel (S) 060-12 52 91, 64 45 81, 070-681 24 40.

Säljes: Powell Ultra, #4-5, 9', 1 600:-. Powell Long Reach, #6-7, 9,6', 1 600:-. Falcon The Kestrel, #7, 8' cane, 1 500:-. Rulle System 2, 5-6, 600:-, nypris 1 299:-. Rulle System 2, 4-5, 800:-, helt ny. Rulle Ross Gunnison G1, 700:-, nypris 2 198:-. Daniel, tel (S) 042-14 38 68, 0704-62 06 46.

Säljes: FiN årg 1979-1982 utm skick, högstbj. Jonny, tel (S) 0479-120 28.

Säljes: Pateke Morton 12', 8-9, 600:-. 2 st rullar 8-10, 200:-/st. Martin 6-7, 300:-. LRH Lightweight (brun), 1 000:-. Vadar-skor stl 8 (42), 300:-. Lee Wulf Midge 6', 4-5, 1 600:-. + Postens avg. Christer, tel (S) 0250-142 66.

Säljes: System Two 8/9 med extra spole, 500:-. Skjutklump 11 Flyt 12 m, beg 25:-. WF 6 Flyt, ny 80:-. DT 10 Flyt, ny 80:-. Running line. 040 Flyt 18 m, beg 20:-. Anders, tel (S) 0451-191 52, 070-318 10 51.

Säljes: FiN 1979-1999 i pärmar. Mycket bra skick. 2 500:- + frakt. Lennart, tel (S) 0243-23 85 05 eller mob 070-207 09 29.

Mountain Media och Flugfiske i Norden inbjuder till Nordiskt mästerskap i Flugbindning – Torrflugor

Uppgift: Att binda **en** representation av vardera en Nattslända och en Sjö- eller Åsandslända.
Flugorna skall vara "fiskeflugor" och ej superrealistiska imitationer.

Kvalificerade att delta är amatörflugbindare bosatta i Norden.
Personer med nära anknytning till Mountain Media eller FiN får ej delta.

Tävlingsbidraget sänds i sluten ask med bindarens namn, adress och telefonnummer tydligt angivna på locket till:

**Mountain Media, Hästhovsvägen 7C, 734 39 Hallstahammar
senast den 1:a februari 2001.**

**Deltagaravgift SEK 50:– sätts in på konto
Mountain Media Pg 4012343-2.**

Kvitto eller kopia på inbetald deltagaravgift bifogas tävlingsbidraget.

**Mountain Media svarar för reskostnader max 1 000:–
samt mat och logi för finalisterna.**

**För närmare information ring
Mountain Media 0220-515 50 eller Nore Sundin 0586-72 85 14
eller Jan Sekander 0479-510 14**

En jury om tre välkända flugbindare utser fem finalister, vilka på Flugfiskemässan i Västerås lördagen den 24 mars inför jury och publik får som uppgift att **binda samma representationer de sänder in**, varefter juryns slutbedömning sker. Vinnare blir den som enligt juryn lyckats bäst med **båda** representationerna.

Priser delas ut till samtliga finalister. Juryns beslut kan ej överklagas.
Finalisterna kommer att i god tid underrättas.

Insända flugor returneras ej utan kommer att försälgas på mässan.
Intäkterna tillfaller Sveriges Flugfiskares Förenings Fiskevårdsfond.

Väl mött till en spännande flugbindartävling!

Mountain Media och Flugfiske i Norden

**Check Out
WWW.
AMATOBOOKS
.COM**
**To Order Your Fly
Tying and Fishing
Books and
Magazines Direct
from the USA.**

Böjda Spön 0565-711 600
Professional Fishing Equipment

Proffs på flugbindning

www.sportfiskaren.nu

SPORTFISKARN
i Strängnäs

Din närmaste fiskebutik

www.mkwp.se/sportfiskarn

Allt för flugbindning

Butik
Trädgårdsgatan 36 - Strängnäs
Mobiltelefon: 070-528 26 96
E-mail: sportfiskarn@swipnet.se

SANDELL'S FLUGBINDNING

VÄLBUNDNA LAX- OCH HAVSÖRINGS-
FLUGOR FÖR DITT FISKE

Mats Sandell
Forsythiagatan 4
266 31 Munka-Ljungby
Tel: +46 (0)431-43 23 10
E-mail: m.sandell@swipnet.se
Hemsida: http://home.swipnet.se/salmoflies

**FÖRETAGARNAS
FOLKHÖGSKOLA**
FÖRETAGARNAS RIKSORGANISATION

KURSER I NATUR & MILJÖ

Vi finns vid Siljan i Leksand. Utbildningarna innehåller bl.a. spännande fältkurser och kan ge möjlighet till internationell praktik. Skolan har miljölednings & kvalitetssystem.

- Ettårig kurs i Natur & fisketurism
Språk-ekonomi-guidning-exkursioner.
Start i jan. 2001.
- Tvåårig kurs i Miljö- & vattenvård
Högskoleförberedande, yrkesförberedande.
Start i aug. 2001.

**Ring oss eller besök vår
hemsida, välkommen!**

Företagarnas Folkhögskola.
Box 281, 793 26 Leksand
tel 0247-135 40, fax 0247-644 46
www.leksand.se/skolor/hantverk

Flugfiske och Flugbindning
- Egen tillverkning av flugor -

G.Loomis RST SAGE Loop Vision Hoffman Marryat Gerber Modan Meindl m fl.

Internetbutik
www.algonet.se/~jk-fiske
(eller skicka efter en prislista)

JK FLUGFISKE
MALMKÖPING

Adress Box 124, 640 32 Malmköping
Tel 0157-21871, 070-6330301, 0152-21299
Fax 070-6159786, 0157-20821
E-Post jk-fiske@algonet.se

**Vi är...
STÖRST!**

**på
nätet!**

När du letar efter något
SPECIELLT!
www.flyfishingmasters.nu

www.elgeco.com heter vår
hemsida. Ta en titt, det kan löna sig!!

**NYA MYCKET BRA STARTSET
TILL MYCKET BRA PRIS!!**
9' spö för lina 4-5, 5-6 eller 6-7, rulle
lina och tafs med c:a 30% rabatt!!

MILL END LINOR.
2:A SORTERING FLUGLINOR MED
OFTAST OBETYDLIGA SKÖNHETSFEJ.
Pris: 88:- / st., 240:- / 3 st.,
380:- / 5 st., 650:- / 10 st.

**WORCESTERSHIRE LINOR !!
TILL KALASPRIS !!! 220:- / st.**

REA!
**PÅ MYCKET,
MINST 30%!!**
KOLLA HEMSIDAN!!

ELGECO

Box 8012
421 08 Västra Frölunda
Tel. 031 - 473560
Fax. 031 - 493581
E-mail. elgeco@algonet.se

Havsöring på Öland!

Spännande fiske från höst till vår.
Stugor, guide, båt, bastu, rök mm.
Hälluddens Fiskecentrum 200 m från havet.
Bokning & Information på telefon: 0485-241 34
www.checkpoint-oland.com/halludden

**BRODERADE
TYGMÄRKEN**
Skriv/ring för upplysning och pris.
Tel. 040-49 65 33
Fax. 040-49 78 30
www.B4.nu E-mail: carrek@B4.nu
Carrek
Box 14019, 200 24 Malmö

SPORTFISKECENTER
ÖLANDSGATAN 8 i KALMAR
Telefon 0480-222 40

Butiken med alla prylar för fisket
Specialist på kust och strömmande vatten
Info ang Öland, Hossmoån, Emån mm.

**Highlander Sports
Webshop**
www.highlander.nu
1000-tals II sort. linor på lager från 90:-
Massor med nya produkter
tel/fax 031-68 56 98

Gustaf Ulfsparres Stiftelse

– för bevarandet av havsöringen i Emån

Gustaf Ulfsparre blev en legend under sin levnad vid Emån. Detta framför allt tack vare hans pionjärinsatser med att förbättra och återskapa havsöringens reproduktionsområden, som tidigare helt höll på att växa igen och ödeläggas. Strax efter hans bortgång, den 5 augusti 1987, bildades en privat stiftelse till hans minne vars ändamål och strävan är att fortsätta hans livsverk - bevarandet av havsöringen i Emån. Stiftelsens styrelse består av en ordförande ur familjen Ulfsparre, två sportfiskare samt en representant från föreningen Emåbygdens Framtid, vardera med en suppleant.

Den vilda havsöringen i Emån är unik inom sin art. Den växer mycket snabbt och har i sportfiskekretsar rönt renommé långt utanför landets gränser. Detta främst beroende på den höga medelvikten samt att flera fantastiska världsrekordshavsöringar landats på sportfiskeredskap under årens lopp. Det nu gällande rekordet är en havsöringsshane på drygt femton kilo.

Gustaf Ulfsparres Stiftelse arbetar i fristående regi främst med fiskevårdande insatser i Emån. Exempel på detta är att förbättra vandringsvägarna, idka biotopvård samt att påverka beslutande myndigheter i aktuella frågor rörande Emån. Stiftelsen driver också en stipendiefond avsedd för utbildning eller forskning kring faktorer som kan ha betydelse för Emåns havsöring. I nämnda avseenden följer stiftelsen i mångt och mycket upp det viktiga arbete Gustaf Ulfsparre en gång påbörjade och som skulle komma att betyda så mycket för havsöringen i Emån och Östersjön.

Bland de insatser som Gustaf Ulfsparres Stiftelse initierat och bidragit till i Emån, sedan den grundades 1988, kan nämnas yngelundersökningar, elfisken och framtagande av fiskevårdsplan i samarbete med Kalmar Högskola. Återskapande av lekplatser för havsöringen. Kartering av havsöringens lekplatser vid Grönskog. Vidare insamling och befruktning av rom för vetenskapliga ändamål samt utredningar beträffande havsöringens vandringsvägar.

En synnerligen viktig milstolpe i Stiftelsens långsiktiga arbete passerades våren 1999, då det blev klart med tillstånd att bygga vandringsvägar förbi de båda kraftverken vid Finsjö. Ett beslut som är en verklig injektion både för Emåns havsöring och Gustaf Ulfsparres Stiftelse, vilket sporrar och ger framtidstro.

Inkomsterna till Stiftelsens arbete består av direkta penninggåvor från enskilda personer, föreningar, företag och näringsliv. Därtill har Stiftelsen även fått litografier, skriften "Emflugor och deras upphovsmän", bronsskulpturer samt sportfiskeredskap skänkta till försäljning.

För att fortsätta det viktiga framtida arbetet med att öppna väl fungerande vandringsvägar för havsöringen, upprätthålla samt utöka fiske- och biotopvården, kommer åtskilliga miljoner att behövas, varför bidrag till Gustaf Ulfsparres Stiftelse välkomnas. Vi måste alla hjälpas åt att fortsätta på den inslagna linjen och som något av ett motto för Stiftelsens vidare arbete kan de ord stå som ordföranden, Göran Ulfsparre, fällde vid ett tillfälle:

"VI SKA SE TILL ATT DET GÅR ATT FISKA HAVSÖRING I EMÅN FRAM TILL NÄSTA ISTID".

Vem ställer inte upp på det?

Med tidningen bifogas ett inbetalningskort där du kan vara med och hjälpa till att stödja Stiftelsens arbete. Tack för ditt bidrag!

Gustaf Ulfsparres Stiftelse

Em 1340

383 91 Mönsterås

Sverige

Telefon & fax: (+46) 0491 910 06

e-mail: ulfsparres_stiftelse@hotmail.com

web site: <http://get.to/gustaf.ulfsparres.stiftelse>

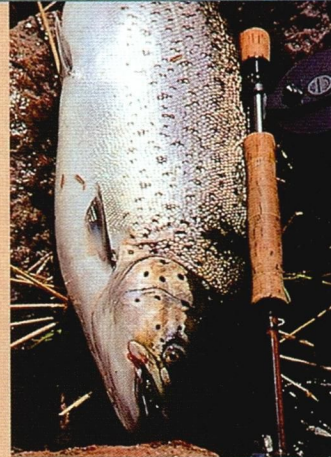
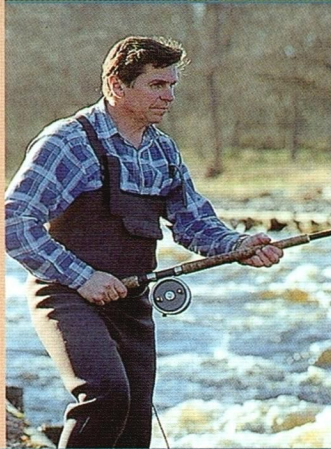
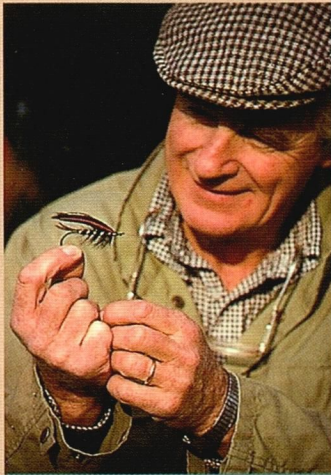
Bank: Handelsbanken

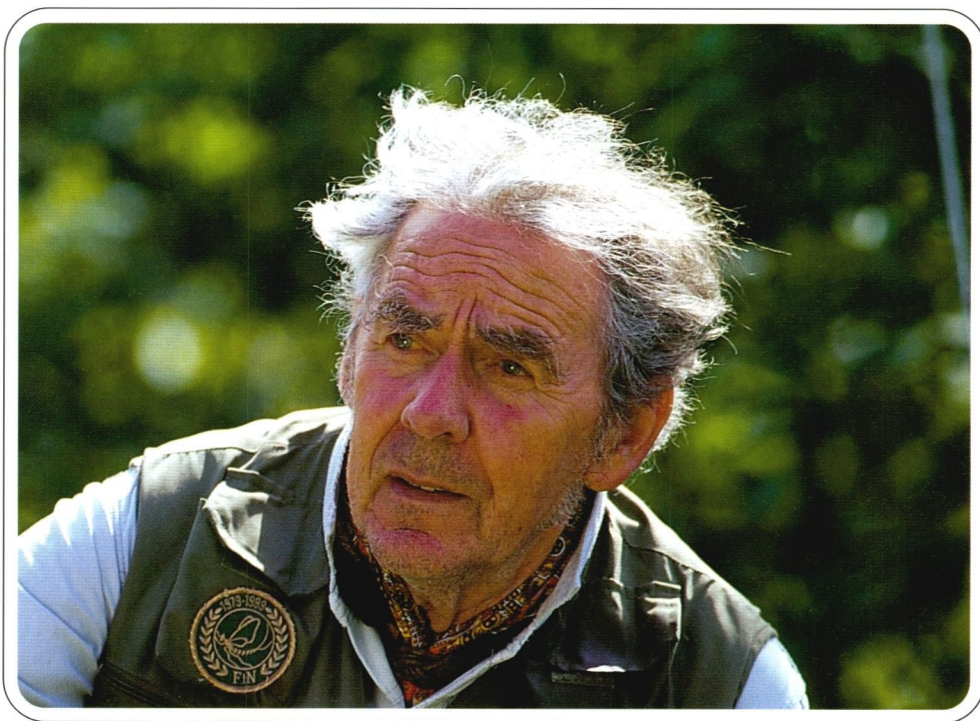
Bankgiro: 642-9104, Postgiro: 24 82 30-5

Visa, Eurocard, Mastercard, American Express

Gustaf Ulfsparres Stiftelse

– för bevarandet
av havsöringen
i Emån

Ett flugfiskearv att förvalta:

Så minns vi Rolf Smedman

Ett telefonsamtal bringar ett bud och världen stannar. Tiden står still. Allt är så ofattbart...

Rolf Smedman är borta. Han dog vid fiske i Lövsjöströmmen i Hårkan med sitt kära flugspö i handen.

Bara någon vecka tidigare, en av de första dagarna i juli, hade vi talats vid. Rolf såg fram mot sommarens fiske med sonen Dan, det hade just varit vernissage på en konstutställning, där vi båda två deltog, och han var ju själv mitt uppe i nya bokprojekt. Nästan 71 år men ändå mitt uppe i livet.

Allt var så ofattbart. Och även nu några månader senare känns allt ännu lika ofattbart, lika smärtsamt. Jag vet att vi är många som delar den känslan...

Rolf Smedmans hela författar- och konstnärskap präglades av intryck formade redan under barndomsomrarnas fiske med dunkrok i Gnarpsån. Hela livet blev han kärleken till det norrländska landskapet trogen. Allt var självupplevt och äkta i hans skildringar av möten i naturen; morkullans knipsande flykt mot kvällshimlen, sländornas dans och harrens vakringar på strömnacken, myrens solmogna hjortron, guckuskon i en skogsglänta...

Rolf såg det stora i det lilla. Med sin lågmälda berättarkonst och genom sina akvareller fängslade han flera generationer sportfiskare. Just den skarpa iakttagelsen men det lågmälda tilltalet var Rolfs adelsmärke. Hans fina lilla bok "Strömmande vatten" är i långa stycken poesi på prosa, och den för honom så typiska omslagsakvarellen med en flugfiskare utvadad i skymningsljuset vid en ström fångar och förmedlar just den stämning som i sig bär flugfiskets så speciella själ.

De första raderna i bokens inledningskapitel anger också den grundton som alltid kommer att följa vårt minne av Rolf:

Solen har börjat dala så sakta ner mot Kullas bergbranter i väster, skogen uppefter bergssidorna skimrar i ett lätt dis av motljuset. Över det blanka strömsuget dansar ljusvingade sländor som lätta, virolande snöflingor. Ibland slår en liten vakring ut på den snabbare strömnacken.

Den stora fisken kommer inte förrän solskivan försvunnit bakom de mörka bergskammarna och i väntan sitter jag och suger på pipan, alltmedan innehållet i sotpannan sjunker. Det lätta flugspöet har jag färdigtacklat och videkorgen står bredvid, bäddad med färska späda björklöv...

Vid sidan av sina egna böcker illustrerade Rolf också en

lång rad andra författares verk samtidigt som han under många år regelbundet medarbetade i flera svenska jakt- och sportfisketidskrifter, bland dem Jaktmarker & Fiskevatten, Svenskt Fiske, Sportfiskaren och Flugfiske i Norden. För en bredare publik blev han mest känd genom sina fiskeprogram i TV:s "Naturrutan".

Rolf Smedmans arbete uppmärksammandes med stipendier från Sveriges Författarfond och Hans Lidman Sällskapet. Han belönades också med Svenskt Fiskes stora bokpris. Han var rådgivare åt Sveriges Flugfiskares Förening och satt i styrelsen för Gustaf Ulfsparrs Stiftelse för Emåns bevarande och med syftet att skydda den i än speciellt storvuxna stammen av havsöring.

Rolf och jag ringde varandra nära nog varje vecka. Vi samtalade om allt mellan himmel och jord, men naturligtvis kom vi ofta in på flugfisket och dess framtid. Rolf var ibland bekymrad, han såg en fara i den tekniska utvecklingen och den allt större fokuseringen vid alla prylar.

Men redan i förordet till "Strömmande vatten", som kom ut för drygt tjugofem år sedan, noterade han att det snart inte skulle finnas några jungfruliga vatten, när man med flygets hjälp lätt kan nå den mest avlägsna fjälldal, som tidigare låg flera dagsmarscher bort. I samma bok skriver han vidare:

I vår krassa tid, när allting mäts och värderas i pengar är det av större vikt än tidigare att vi lär oss inse vad fiskeupplevelsen och kanske ännu mera, ramen omkring den, betyder för oss människor.

Vem kan värdera ett öringvak på ett blankt strömsug, spegelbilden av en drillsnäppa som pilar över vattnet eller knastret och doften från en kaffeeld?

Just kaffeelden och sotpannan återkom ofta i Rolfs berättelser och akvareller. Bland dagens unga flugfiskare finns kanske de som tycker att sotpannan är otidsenlig i en tid som begåvat oss med okrossbara ståltermosar. Men då har man inte förstått kärnan i Rolfs flugfiskefilosofi. Kaffeelden och sotpannan är inte bara någon gammal fiskenostalg för dess egen skull.

Det är kaffeelden och sotpannan som gör oss till en del av älvlandskapet. Det är vid kaffeelden vi ger oss tid och ro att registrera och studera intryck och fundera över dem. Det är så vi förankrar våra kunskaper om insekterna, fisken och vattnet.

Och allt annat runt omkring. Allt det som ger flugfisket en djupare dimension och gör det till så mycket mer än att bara fånga fisk.

Medan "termosfiskaren" rusar vidare till nästa kast...

Rolf är borta. Men hans tankar lever och lämnar oss ett djupt förankrat flugfiskearv att förvalta!

Gunnar Johnson

*I sina berättelser återkom Rolf Smedman ständigt till det strömmande vattnets magi.
(Foto Båda bilderna: Leif Milling).*

Forlengget CdC-dun

Det har i mange år vært vanlig å forlenge kroppene på imitasjoner av store døgnfluer. Denne teknikken kan imidlertid også benyttes til å lage ekstremt naturtro imitasjoner av mindre døgnfluer

Text: Kenneth Harlem

Foto: Anders Henriksen

Det har i mange år vært vanlig å forlenge kroppene på imitasjoner av store døgnfluer. Denne teknikken kan imidlertid også benyttes til å lage ekstremt naturtro imitasjoner av mindre døgnfluer. Bakkroppen kan bøyes oppover slik at imitasjonen står på samme måte på vannet som de fleste av forbildene. Dette, sammen med den lille kroken, gir et utrolig effektiv flue.

Selv har jeg begynt å lage forlengede imitasjoner av fluer ned i 10 millimeter. Da bruker jeg en krok i størrelse 16 med kort krokstamme (TMC 531 eller TMC 921). Det er sikkert mulig å lage enda mindre fluer på samme måte, men selv har jeg en tendens til å bomme på alt for mange tilslag med for små kroker...

Mine første imitasjoner tok utgangspunkt i de tradisjonelle måtene med å lage en forlengelse ved hjelp av et hanehackle som enten var formklipt eller der en del fibre var vendt. Disse ble jeg aldri fornøyd med og jeg begynte derfor raskt å eksperimentere med nye metoder for å lage disse store døgnflue-mer realistiske. Jeg fant raskt ut at det måtte gi et godt resultat å dubbe kroppen videre utover halefibrene. Jeg foretrekker å ta utgangspunkt i en forholdsvis kraftig hale av Microfibrils eller tilsvarende kunstfibrermateriale som jeg binder inn langs med hele krokstammen. Deretter holder jeg halen stram med venstre hånd, samtidig som jeg surrer et jevnt lag med binde-tråd så langt ut på halematerialet som

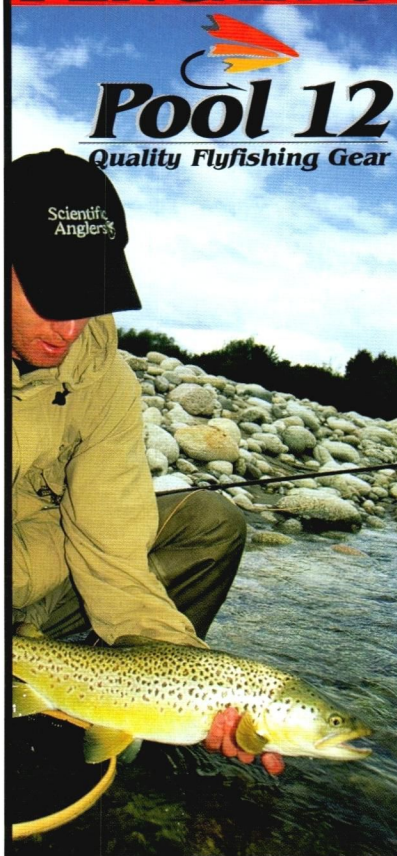
jeg ønsker at kroppen skal gå og tilbake igjen.

Etter dette er det bare å dubbe kroppen. Jeg starter foran, dubber meg tilbake og deretter fram. På den måten er det lett å få kroppen jevn og fin. En slik kropp vil bli meget holdbar. Samtidig er det mulig å bøye bakkroppen i den vinkelen som er ønskelig. På en dunimitasjon bøyer jeg alltid bakkroppen litt oppover. På den måten vil den få en form som bidrar til at den så godt som alltid lander riktig på vannet.

Vingene brennes eller klippes ut av to matchende CdC-fjær av høy kvalitet. Deretter bindes de inn en og en på hver side av krokstammen med åtte-tallssurringer. For å feste dem ordent-

forts på neste oppslag

PENGAR ÖVER TILL DRÖMFISKERESAN

Pool 12 flugfiskeprodukter ger dig absolut bästa möjliga valuta för dina pengar när du ska investera i ny flugfiskeutrustning. Under de senaste tre åren har Leif Stävmo, tillsammans med några av landets skickligaste och mesta flugfiskeproffs arbetat fram ett koncept som blir allt mer komplett. Och till priser som ger dig råd att dra på fiske resa också!!

Pool 12 Guideväst
Cirka pris: 599.00

Vaderväst Kispiox
Cirka pris: 449.00

Nya tafsar och superstarkt tafsmaterial till kanonpris!

SSD 12'3 # 8/9
Cirka pris: 2199.00

BIOS AB Best In Outdoor Sports 0280-441 00

FLUGBINDNINGSMÖBEL

ELEGANS OCH FUNKTION TILLSAMMANS

Detta är nordiskt hantverksnickeri när det är som bäst. Möbelsnickeriet i Dalarna har anor långt tillbaka och yrkesskickligheten har gått i arv.

**Ge flugbindningen en chans!
En investering till glädje för oss och framtida generationer.**

När möbelen är *stängd* tar den liten plats, samtidigt rymmer den allt du behöver för flugbindning samt mer därtill.
När möbelen är *utfälld*, finns stora arbetsytor som ger optimala möjligheter för flugbindning

INGECA
Info, beställning
INGE CARLSSON
Tel. 0243- 234361
E-post. Inge.ca@telia.com
www.ingeca.flugbindning.just.nu

Du har möjlighet att utifrån egna önskemål få den möbel du själv vill ha i ditt hem, t ex väljer du själv det träslag möbelen ska tillverkas i. Möbelen kan också utformas utan ben, arbetshöjden är den samma och förvaringsutrymmet blir större.

(möbelen i annonsen är en prototyp)

Forlenget CdC-dun

forts från föreg uppslag

lig, bøyer jeg fjærstammene fremover og surrer dem godt fast. Hacklet (dersom hackle skal benyttes) festes og bindes opp langs med vingen. Vanligvis benytter jeg tre omdreiningar med hackle. Dette gir nok flyteevne. Et tettere hackle gir bedre flyteevne. Dette kan være en fordel på urolig vann, men overdriv ikke slik at silhuetten på flua blir ødelagt.

De minste utgavene binder jeg også i en no-hackle utgave. Denne flua flyter litt dårlig med bøydd bakkropp, men er uhyre effektiv når den flyter riktig. Dersom den skulle begynne å synke, er det bare å rette ut bakkroppen. Da vil den få både bakkroppen og halen og flyte på. Dette gir meget god bæreevne. Halefibrene sprer jeg i to eller tre. Først deler jeg halefibrene med en dubbingnål. Deretter ordner en liten dråpe lynlim resten. Dette er så enkelt og effektivt at det er på grensen til juks...

For spesielt kresen fisk på blikkstilte vann lager jeg også en variant med kroken opp. Denne lander selvfølgelig litt oftere feil på vannet, og tas bare frem i de tilfellene fisken ikke vil ha noe annet. Vingen foran kroken bidrar dessverre til at den ikke kroker like godt som en vanlig flue.

Fri flyt eller stripe?

En forlenget CdC-dun med hackle vil på grunn av den lille kroken lett kunne manøvreres på overflaten uten at den synker. Dette gir mulighet for å

stripe flua på en naturtro måte. Mange er av den oppfatning at en døgnflue aldri skal stripe. Vanligvis fisker jeg også mine døgnflueimitasjoner med fri flyt, men ikke alltid.

De største døgnfluene vil ofte bevege seg på overflaten. Dette kan være alt fra flaksing med vingene til å skjene bortover vannflaten som en vårflue. Selv har jeg tatt et par av mine største ørreter på en stor, forlenget imitasjon som jeg har stripet kraftig.

Det er også mulig å manøvrere en flue i posisjon på en elv. Den første jeg så bruke denne teknikken var Tor Grøthe, en ekstremt dyktig fluefisker fra Hemsedal. Han kastet flua et stykke ovenfor en vakende ørret. Kastet gikk litt for langt og han dro den inn en halv meter før han lot den drive rett i munnen på den ventende ørreten. Senere har jeg sett han og et par andre gjøre det samme.

Denne teknikken egner seg best ved fiske skrått nedstrøms. Da vil man oppnå flere fordeler. Flua vil komme først til fisken og den vil treffe "matbannen" forholdsvis nøyaktig. Fortommen vil dessuten alltid være strukket. Ulempen er at urolighetene ovenfor fisken vil kunne skremme den. Den strekte fortommen vil også kunne føre til at flua lettere stripet over fisken. Begge disse ulempene kan motvirkes noe med en lang og tynn fortom. Selv har jeg forsøkt denne metoden med vekslende hell.

Noen ganger har fisken tatt på et av de første kastene. Andre ganger har de sluttet å vake.

Forlenget CdC-dun

Krok:	TMC 531.
Hale:	Microfibbets.
Kropp:	Fly-Rite eller lignende.
Ribbing:	Bindetråd (utelates ofte).
Vinger:	Formklippte (eller brente) CdC-fjær.
Hackle:	Hanehackle fallskjerm (dersom hackle skal benyttes).

Fargene på materialene velges etter fargene på døgnfluene som skal imiteres. Krokstørrelsen er vanligvis to nummer mindre enn for en "vanlig" flue, men av og til bare en.

Flugfiske i Norden

Nr 4 okt 2000
Årgang 22

Redaktör:
Gunnar Johnson

Ansvarig utgivare:
Nore Sundin

PRENUMERATIONER, BESTÄLLNINGAR, KASSA: Anne-Marie Skarp, Violgatan 7, 343 34 Älmhult, tel. 0476/160 90. Fax 0476/160 64.

ANNONSER: Pelle Klippinge, Fliskärsvägen 6, 570 90 Påskallavik, tel 0491/913 23 eller 0708/74 32 26.

REDAKTION: Gunnar Johnson, Box 22, 571 06 Bodafors, tel 0380/37 11 25.

Prenumerationspris: för kalenderår 2000 SEK 295 i Skandinavien, SEK 415 i Europa och SEK 480 i övriga världen. Våra postgironummer är: i Sverige 10794-6 i Danmark 5 00 21 33 i Finland 1099 515 i Norge 0806 1931377.

Payment from abroad by e.g. Eurocard, Visa, Mastercard, or international money order in Swedish crowns payable to Flugfiske i Norden, Violgatan 7, 343 34 Älmhult, Sweden.

GLÖM EJ ATT ADRESSÄNDRA SKRIFTLIGT NÄR DU FLYTTAR. UPPGE OCKSÅ ALLTID GAMLA ADRESSEN.

Redaktionen tar gärna emot artiklar, reportage och bilder från läsarna. För ej beställt material ansvaras icke. Eftertryck eller annat mångfaldigande av innehållet i denna tidning, helt eller delvis, är ej tillåtet enligt lagen om upphovsmannarätt.

Flugfiske i Norden utges av Förlagsaktiebolaget Flugfiske i Norden. Tidningen utkommer med sex nummer om året: feb, april, juni, okt och dec (dubbelnummer).

Sättning: Art Graphia AB.

Repro: Reprograf AB.

Tryckt 2000 hos Abetryck, Helsingborg.

ISSN 0349-3849.

Nummer 5/6 av Flugfiske i Norden 2000 beräknas utkomma i dec.

PRESENTTIPS FRÅN FiN

FiNs Slips blå med vita sländor Kr 140:–

FiNs Tygmärke m gyllene slända, oliv Kr 20:–

FiNs Dekaler
gul (fästes utanpå spötub el bil) Kr 10:–
rund (fästes på insidan av rutan) Kr 10:–

FiNs Brevmärken sign Gunnar Johnson
1 ark om 20 märken Kr 15:–
3 ark Kr 40:–

FiNs emaljmarke nål Kr 35:–

Vykort
5 dubbla kort m kuvert Kr 20:–
(Öring av T Gustavsson) Kr 25:–
9 olika motiv m kuvert Kr 40:–
(av G Johnson/ A Forsling)
ark om 16 flugor

Boken KONSTEN ATT KASTA FLUGA
av Mel Krieger, översätn Leif Stävmo,
129 sid, storl 220x280 rikt ill. Kr 265:–

Boken DAGSLÄNDOR I ÖRINGVAT-
TEN av Boström/Bengtsson i fickformat
och skinnomslag 3:dje uppl Kr 220:–

FiNs Pärm vinröda m guldskriften
"Flugfiske i Norden" på ryggen, ej årtal Kr 40:–

FiNs årgångar äldre/år Kr 200:–
2 årgångar, best samtidigt Kr 350:–
3 årgångar, dito Kr 475:–

FiNs årgångar äldre inbundna/år Kr 410:–
2 el fler, best samtidigt Kr 380:–

FiNs Självhäftande vykortsetiketter
20 st/förpackning Kr 25:–

FiNs Lösnummer äldre årgångar/nr enkel Kr 40:–
Dubbelnummer gäller ej 79–81 dubbel Kr 60:–

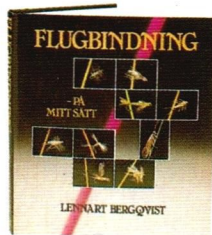
Prenumerationer på FiN som gåva ber vi
Er ringa vårt prenumerationskontor Kr 295:–

Mörums alla Pooler Poolförteckning och
beskrivning av Domänverkets fiske i Mör-
rum FiN-pris Kr 70:–

FiNs 15-års Index en innehållsförteckning
över samtliga nummer av FiN 1979–1993
m alfabetisk förteckning över förekom-
mande flugor, fiskevatten etc Kr 40:–

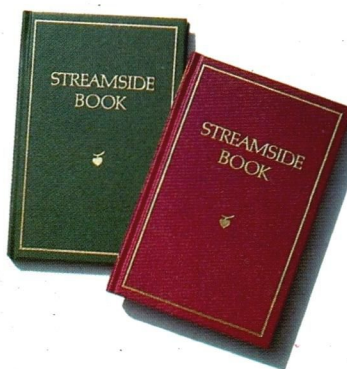
FiNs dubbelprenumeration får Du dels
vanliga pren under året samt lite in på ny-
året får Du en inbunden årgång
Tillägg Kr 370:–

Ang beställningar adresseras till: FLUGFISKE I
NORDEN, Violg 7, 343 34 ÄLMHULT. Varorna sänds
mot postförskott. Porto tillkommer. Har Du några
frågor är Du Välkommen att ringa på tel
0476-160 90 el fax 0476-160 64.

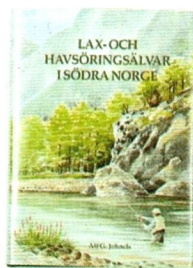
Lennart Bergqvist: "Flug-
bindning på Mitt Sätt". -
flugbindarnas "Bibel". Den
klassiska boken med färgbilder
som visar flugbindning - steg
för steg-. En ny uppdatering
som innehåller fyra nya flug-
mönster samt det senaste på ma-
terialsidan. Utökad till 240 si-
dor totalt.

Pris: SEK 450:–
475:– till icke FiN-
prenumeranter

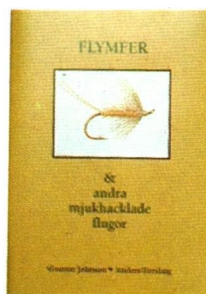
FiNs nya "STREAMSIDE
BOOK", 11x17 centimeter och
112 sidor, går lätt ned i jackfick-
an. I denna fiskedagbok kan du
göra egna, värdefulla notering-
ar: flugmönster, adresser, kart-
skisser och skriva små berättel-
ser från dina fisketurer.

Pris: SEK 150:–

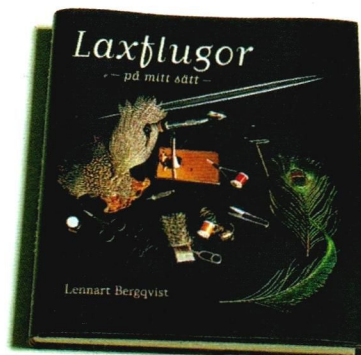
Alf G Johnels: "Lax- och
havsöringsälvar i södra
Norge". Den självklara fiske-
guiden för alla som fiskar lax i
Norge. 198 lax- och havsörings-
älvar från Oslo-området till
Trondheimsfjorden redovisas i
text och med översiktskartor.

Pris: SEK 220:–

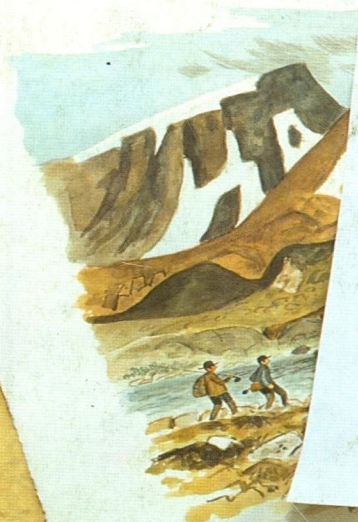
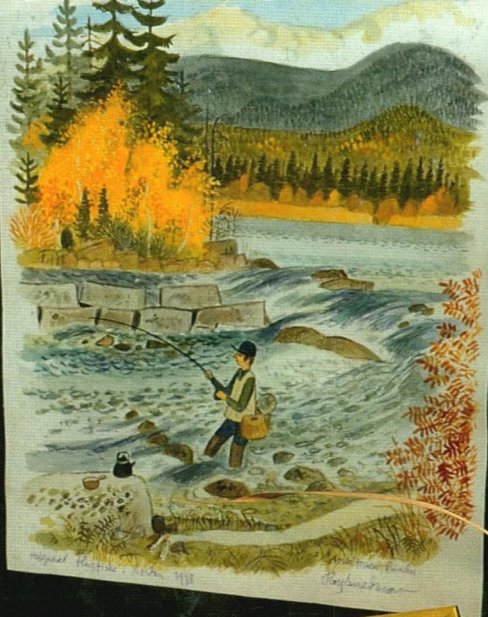
Gunnar Johnson, Anders
Forsling: "Flymfer". Denna
bok på 128 sidor är ett vidarear-
bete med gamla mästare. De sis-
ta 16 sidorna utgörs av James E
Leisenrings "Färg och material-
bok" med en personlig introduk-
tion skriven av Pete Hidy.

Pris: SEK 162:–

Lennart Bergqvist: "Laxflu-
gor - på mitt sätt". 24 olika
typer av laxflugor, bundna och
steg-för-steg fotograferade i 300
färgbilder. Ytterligare ca 800
mönsterbeskrivningar. 285 si-
dor totalt.

Pris: SEK 470:–
495:– till icke FiN-
prenumeranter

Flugfiske i Norden firar sin tjugonde årgång.

Det celebrerar vi med att ge ut
en mapp med tre konsttryck efter
akvareller av Rolf Smedman.

Temat är strömmande vatten:
Från den mäktiga fjällvärlden
kring norska Rostachv, de skum-
mande forsarna vid Stor Sjøuten,
och septemberfiske i Störsel-
forsen, Gimån.

Konsttryck i mapp om 3 st motiv
Konsttryck per st

Pris 1 450 inkl porto
Pris 550 inkl porto

Kan beställas från **FLUGFISKE I NORDEN**, Violg 7, 343 34 ÄLMHULT
Tel. 0476-160 90, fax 0476-160 64